

TMMOB ONUR KURULLARI
EĞİTİM SEMİNERİ

22 Ocak 2011 / Ankara

ISBN:

978-605-01-0340-3

KAPAK VE TASARIM

Dijle GÖKSOY KONUK

BASKI

Mattek Basın Yayın Tanıtım Tic. San. Ltd. Şti

Tel: (312) 433 23 10 Faks: (312) 434 03 56

BASKI TARİHİ

Nisan 2012

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Selânik Cad. No: 19/1 Yenişehir 06650 ANKARA

Tel: (312) 418 12 75 Faks: (312) 417 48 24

web:<http://www.tmmob.org.tr>

e-posta:tmmob@tmmob.org.tr

AÇILIŞ KONUŞMASI

SELÇUK ULUATA - TMMOB II. BAŞKANI

Değerli hukukçular, değerli arkadaşlar; TMMOB Yüksek Onur Kurulu ve Oda Onur Kurulları Ortak Toplantısına hoş geldiniz.

Yüksek Onur Kurulumuzun talebiyle yaptığımız bu toplantıda; Yüksek Onur Kurulu üyelerimiz, oda onur kurulu üyelerimiz, odalarımızın yönetim kurullarından birer arkadaşımız, TMMOB ve odalarımızın hukuk danışmanı avukat arkadaşlarımız ve TMMOB Yönetim Kurulu üyelerimizle birlikteyiz.

Bu toplantıda, TMMOB Hukuk Danışmanı arkadaşımız Nurten Çağlar, “TMMOB’nin Türkiye İdari Sisteminde Yeri, İşlevi, Örgütsel ve Onur Kurullarının Hukuksal Yapısı, Yetki ve Sorumlulukları”; Danıştay 8. Daire Tetkik Hakimi Sayın Yüksel İrız, “Disiplin Soruşturmalarında İzlenecek Usul ve Esaslar”; Barolar Birliği Disiplin Kurulu Üyesi Av. Hüseyin Ünsal Bildirgen, “Meslek Kuruluşları Yönünden Disiplin Hükümlerinin Önemi ve Uygulama Zorlukları, Meslek Disiplinini Sağlamada Rolü” konularında sunum yapacaklar. Öğleden sonraki oturumda ise TMMOB Yüksek Onur Kurulu Eski Üyesi Sayın Sırdaş Karaboğa ile birlikte, yönetmelikte net olmayan başlıklarla ilgili soru ve sorunları ele alacağız ve TMMOB Yüksek Onuru Kurulu Üyemiz Musa Çeçen, bizlere, “Dosya Hazırlama ve Değerlendirme Süreci” konusunda bir sunum yapacak.

Değerli arkadaşlar; eğitim seminerimizin başında, bu çalışmamızın girişi olması anlamında, size örgütümüzle ve mevzuatla ilgili birkaç hatırlatmada bulunmak istiyorum.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, 6235 sayılı Yasayla 1954 yılında kurulmuştur. Kuruluşunda 10 odası ve 8 bin üyesi bulunan TMMOB, bugün 23 oda ve 370 bini aşkın üyesiyle yola devam etmektedir. Yasamızda da belirtildiği gibi, mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının ortak gereksinmelerini karşılamak, mesleki etkinlikleri kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplinini ve ahlakını korumak; kamunun ve ülkenin çıkarlarının korunmasında, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, çevre ve tarihi değerlerin ve kültürel mirasın korunmasında, tarımsal ve sınai üretimin artırılmasında, ülkenin sanatsal ve teknik kalkınmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak, Birliğimizin amaçları arasındadır.

Birliğimizin amaçları arasında sayılan meslek disiplini ve ahlakının korunması ile hizmetlerin kamu ve ülke çıkarlarının korunması yönünde yürütülmesi için elbette kurallara ihtiyaç vardır ve bu kuralların dışındaki faaliyet ve davranışlara yönelik olarak da Disiplin Yönetmeliğimiz oluşturulmuştur. Disiplin Yönetmeliğimizin sağlıklı işletilebilmesi için onur kurullarımıza önemli görev düşmektedir.

Disiplin Yönetmeliğimiz, Türkiye sınırları içinde mesleki etkinlikte bulunan mühendis, mimar ve şehir plancıları kapsar. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı odalara üye olup da yurtdışında mesleki etkinlik gösteren ve Türkiye'de bulunan yabancı uyruklu üyeler de bu Yönetmelik kapsamındadırlar.

6235 sayılı Kanun'un 33. Maddesi uyarınca, oda üyesi olmak zorunda olmayan meslek mensupları da odaya kayıtlı meslek mensuplarının ödevleriyle yükümlü olduklarından, bir olay nedeniyle bağlı buldukları kamu kurumlarınca disiplin soruşturması açılıp açılmaması ya da disiplin cezası alıp alınması bu Yönetmeliğe göre işlem yapılmasını engellemez.

Disiplin cezaları, meslek mensuplarının Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na, Tüzüğüne ya da Ana Yönetmeliğine, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği genel kurul kararlarına, ilgili odanın tüzüğüne ya da ana yönetmeliğine, genel kurul kararlarına ya da yönetmeliklerine aykırı hareketleri görülenlere, meslekle ilgili işlerde gerek kasten gerekse ihmal göstermek suretiyle maddi ya da manevi zarara neden olan, akdettiği sözleşmelere uymayan, meslek şeref ve haysiyetiyle bağdaşmayan hareketleri saptananlara verilir.

Suçların ve cezaların açık olması esastır. Hiç kimse aynı olaydan ötürü ikinci kez cezalandırılmaz. Hakkında kovuşturma açılmış kişi, yöneltilen suçtan dolayı karar kesinleşene kadar onur kuruluna sevk edilmiş olmaktan ötürü suçlanamaz ve mesleğini uygulama konusunda herhangi bir kısıtlamaya tabi tutulamaz.

Değerli arkadaşlar; disiplin suçları ve cezalar, soruşturmanın nasıl yürütüleceği, onur kurullarının çalışma yöntemi Disiplin Yönetmeliğimizde detaylı olarak tanımlanmıştır.

Bugün burada bunları daha detaylı bir şekilde hukukçu dostlarımızla ele alacağız. Ben, öncelikle, sunum yapacak hukukçu dostlarımıza Örgütümüz adına teşekkür ediyorum. Siz, Yüksek Onur Kurulu ve Oda Onur Kurulları üyelerimize, bu etkinlikte Yönetim Kurulumuzla birlikte olduğunuz için; TMMOB ve odalarımızın hukuk danışmanlarına, örgütümüzün avukatlarına da katkılarından dolayı ayrıca teşekkür ediyorum. Diliyorum, bugünün sonunda daha demokratik, daha işlevsel, daha etkin bir TMMOB örgütlülüğü için önemli birikimler sağlamış oluruz.

I. OTURUM: SUNUŞLAR

OTURUM BAŞKANI:
TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU ÜYESİ

ÜMİT NEVZAT UĞUREL

TMMOB HUKUK MÜŞAVİRİ
NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ
YÜKSEL IRIZ

BAROLAR BİRLİĞİ DİSİPLİN KURULU ÜYESİ
HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN

OTURUM BAŞKANI ÜMİT NEVZAT UĞUREL- Sayın Onur Kurulu üyeleri; ben de hepinize hoş geldiniz diyorum, verimli bir toplantı olmasını diliyorum. Ben burada kolaylaştırıcı rolü oynayacağım. Arkadaşlarımla konuşmalarından sonra tartışma sürecini ve soruları yönlendirmek üzere yardımcı olacağım.

I.SUNUŞ:

NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ

TMMOB'nin Türkiye İdari Sisteminde Yeri, İşlevi, Örgütsel ve Onur Kurullarının Hukuksal Yapısı, Yetki ve Sorumlulukları

Cumartesi sabahı sizi çok fazla hukuk normlarına, kurallarına boğmadan, kısaca, “TMMOB nedir, genel idare sistemi içerisindeki yeri nedir ve yetkileri nelerdir” açısından sizlere bir sunum yapmaya çalışacağım.

Bildiğiniz üzere, TMMOB, 1954 yılında kurulduğunda anayasal bir kuruluş değildi; anayasal kuruluş haline gelmesi 1961 yılında olmuştur. Bizim idare sistemimiz, Anayasa'nın 123. Maddesinde, “Genel İdare” başlığıyla, idarenin bir bütün olduğunu söyler.

Yönetim; genel yönetim ve yerinden yönetim olarak ayrılıyor ve genel yönetim içerisinde merkez örgütü, taşra örgütü olarak belirtilen örgütler yer alıyor. Yerinden yönetim kuruluşlarında ise mahalli idareler, hizmetsel kuruluşlar ve meslek kuruluşları yer alıyor.

Bu klasik tablodaki sistem bugünlerde değişmekte, yeni kuruluşlar ve örgütler eklenmektedir. Anayasa'da tanımını bulmayan, Anayasa'ya uysa da uymasa da, “Anayasa'ya uygundur” denilen örgütler de var. Bunlara en tipik örnek olarak kalkınma ajanslarını verebiliriz. Anayasa Mahkemesi, oyçokluğuyla, bu kuruluşların Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde Anayasaya aykırı olmadığını

söyledi. Oysa, Anayasa'daki tipik şemaya uyan kuruluşlar değildir bunlar. Keza “bağımsız idari otoriteler” dediğimiz kuruluşlar da, Rekabet Kurulu gibi kuruluşlar da Anayasa'da tanımını bulmayan kuruluşlardır.

Burada, meslek kuruluşları, hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları olarak da anılmaktadır. Bunlar bir ortak ihtiyacı gidermek, teknik anlamda ihtiyaçları gidermek üzere kurulmuş kuruluşlardır. 1940'larda başlayan tartışma, 1954 yılında bir örgütlenmeye dönüşmüş ve 1954 yılında TMMOB kurulmuştur.

TMMOB'nin Kuruluş Yasası Meclis'te görüşülürken, yalnızca yabancı uyruklu mühendisler ile ilgili iki madde üzerinde tartışma çıkmış; diğerleriyle ilgili hiçbir tartışma olmadan, genel bir mutabakatla yasa çıkarılmıştır.

Daha sonraları, Meclisteki tartışmalar ve sunulan tasarılarından, Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği'ni, yapısı dönem dönem değişikliğe uğrayan, tasfiye edilmeye uğraşılan ve 1970'lere gelindiğinde yine müdahale edilmek istenilen bir örgüt olarak görüyoruz.

“Hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu nedir?” diye baktığımızda; gerek Anayasa'da, gerekse Kuruluş Yasasında, genel idare sistemi içerisinde yer alan, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak tanımlanıyor. Meslek kuruluşları, kamu tüzel kişiliğine sahip, devlet yetkisini kullanabilen, ama merkezi idare tarafından da hep frenlenen, denetim altına alınmak istenen kuruluşlardır. Bütün meslek alanlarındaki ve bir mesleğe mensup olmayıp, ortak ihtiyaçları gideren TOBB, TESK gibi kuruluşlar içerisinde, TMMOB, biraz merkezi idare tarafından hırpalanmış bir örgüt olarak karşımıza çıkıyor. Çünkü 1954'ten bu tarafa ya da 1980'den bu tarafa diğer örgütlerin yasalarının revize olmuş ya da yeniden yazılmış yasalar olduğunu görmemize karşın, TMMOB Yasası hiç revizyona uğramamış bir durumdadır.

Burada TMMOB'nin duruşu tabii ki çok önemli. Çünkü biliyoruz ki, siyasal iktidarlar muhalif örgütleri sevmez. Bu da işin doğasına uygun. Çünkü demokrasi kültürü gelişmemiş bir ülkede, muhalefet odaklarına mesafeli iktidarlar, bu örgütler seslerini çıkardıklarında, bu örgütlerin yetkilerini sınırlamaya yönelik çabalar içerisinde girmektedirler. TMMOB de aynı şekilde; direkt TMMOB Yasası ile değilse bile, diğer kanunlarla yavaş yavaş yetkileri tırpanlanan bir örgüt olarak karşımıza çıkıyor. Örneğin, iş güvenliği mühendisliği görevinde bulunacak mühendisler, İş Yasasıyla ve alt yönetmeliklerle tanımlandı. Değerleme Uzmanları Birliği kuruldu; o da mühendis ve mimarları bölen ve bu Yasaya tabi kılmayan bir konum. Keza bilirkişilik de öyle. Bu tür durumlarda müdahaleler diğer yasalarla sağlanmaya çalışılıyor. Diğer yasalar bu yetki alanına müdahale ettikçe buradaki sorunlar büyüyor.

Mimar ve mühendisler, bilirkişiliği bir mühendislik ya da mimarlık hizmeti olarak yapıyorlar. Çünkü kendi mesleki bilgilerini kullanıyorlar. İş güvenliği uzmanları keza öyle; burada mühendislik bilgisi kullanılıyor. Ama diğer yasaların müdahalesi Odalar ve meslektaşlar arasında bir sorun olarak ortaya çıkıyor.

Yine mesleki denetim sorunu da, Bayındırlık Bakanlığı'nın Yapı Denetim Yasası'na koymuş olduğu bir hükümlerle, belediyeler ve üyeler arasında, üyeler ve odalar arasında sorunlara yol açıyor. Bizim bugün burada konuşacağımız ve onur kurullarının önüne gelen dosyaların büyük bir çoğunluğunun da mesleki denetim ve Bayındırlık Bakanlığının Yapı Denetim Yasası Uygulama Yönetmeliği'nden kaynaklanan sıkıntılardan oluştuğunu görüyoruz. Bayındırlık Bakanlığı, mesleki denetim konusunda Yapı Denetim Yasası'na uymayan mühendislerin cezalandırılmasını talep ediyor. Belediyelere sunulan, mesleki denetimden geçmiş olan projelerin, belediyelerin bunu kabul etmemesi durumunda, meslek disiplinini ihlal anlamına geldiği için Bakanlık bu tür tespitlerini oda onur kurullarının önüne getiriyor.

Merkezi idarenin müdahalesinin meslek disiplinleri yönünden sorun haline geldiği bir tespit olarak ortadadır. TMMOB Yasası'na ve yönetmeliklerine uygun yorum yapmakla, Yasanın veya yönetmeliklerin birebir uygulanmasıyla çözülecek bir sorun gibi durmuyor. Bu, çok karmaşık hale gelen hukuk normlarının, çok değişik yerlerde farklı yaptırımları, farklı eller eliyle yetkilendirilmesinden kaynaklanıyor.

Burada idari vesayet konusu da önemli. Meslek kuruluşlarının diğer bir özelliği olarak, kendisinin karar vermesi yanında, yani icrai nitelikte karar verirken bir de vesayet denetimi karşımıza çıkıyor. Bu, bütün meslek kuruluşları için geçerli; Barolar Birliği, Türk Tabipler Birliği, TMMOB gibi örgütlerin bir de vesayet makamları var bizim anayasal sistemimizde. Bu da devletin denetim altına alma isteminin bir sonucu, 1980 Anayasası ile konulan bir hükümdür. Buradaki vesayet denetimi de bir sorun olarak, meslek örgütlerinin sorunu olarak karşımıza çıkıyor.

TMMOB Yasası'ndaki disiplin hükümlerine baktığımızda, 26 ve 27. Madde olarak karşımıza çıkıyor bu. TMMOB'deki organlar, karar veren organlar, Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Onur Kurulu olarak karşımıza çıkıyor. Yani onur kurullarının vermiş olduğu kararlar icrai niteliğe sahiptir. Yine genel hükümlere baktığımızda, Anayasanın 125. Maddesinde belirtildiği üzere, diğer idari organlar tarafından verilen kararlar gibi, yargısal denetime tabi. Yargısal denetime tabi olmasının nedeni de, yine söylediğimiz gibi, yönetim yapısı içerisinde, idari sistem içerisinde yer almasından kaynaklanmaktadır.

Daha önce yapmış olduğumuz tartışmalarda da konuşmacıların dile getirdiği gibi, meslek kuruluşları ne tam bir kamu kurumu, ne de bir özel kuruluş olarak tanımlanıyor. Ne özel hukuk tüzel kişisi, ne de tipik kamu kurumu niteliğinde bir örgüt olmadığı söylenmişti ve bir devekuşuna benzetilmişti. Tunca'nın benzetmesiyle, Doğan görünümlü Şahin olarak da tanımlanmıştı.

Burada bir yandan kendi başına karar alırken, diğer yandan tam bir kamu kurumu gibi bütün yetkileri kullanmaktan uzaktır. Kendi ihtiyaçları doğrultusunda ve kuruluş amacına uygun olarak faaliyet yapacak, bu faaliyetlerin dışına çıkmayacak. 1982 Anayasası'yla konulan 135. Maddedeki siyasi yasaklar ve çok fazlaca yasak 1995 yılında kaldırılmış olsa da, biraz önce söylediğim gibi, idari denetim hâlâ meslek kuruluşlarının üzerinde bir tehdit olarak durmaktadır.

TMMOB de, diğer meslek kuruluşları gibi, tipik olarak bir yerinden yönetim kuruluşudur. Anayasa'ya ve kanuna dayanır. Genel yönetimde yer alan örgütler gibi merkez hiyerarşisine dahil değildir. Merkezi otoriteden bağımsız olarak organlarını seçme yetkisine sahiptir. Kendi organları icrai karar verme yetkisine sahiptir. Bağımsız bir bütçeye sahiptir; genel bütçeden bir pay almadan, kendi olanaklarıyla ayakta duran bir örgüttür.

Bu örgütlerin kendi alanlarına ilişkin bağımsız karar verme yetkisi olması gerekirken, bu yetki, biraz önce söylediğim gibi, merkezi idare tarafından diğer yasalarla kısıtlanabilen ve bugün tartışacağımız disiplin suçlarının ortaya çıkmasına sebep olan bir süreçle gidiyor ve burada yetki paylaşımı bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Burada merkezi idare, kendisinin sahip olduğu yetkiyle tek taraflı almış olduğu kararlara benzer şekilde meslek kuruluşları tarafından da karar alınmasını kiskançlıkla engellemektedir. Bu yetki sorunu her zaman olmuştur, bundan sonra da olacaktır.

Ama burada, bu çıkan yeni hukuki sorun ve sistem karşısında, 370 bin üyeli TMMOB'nin kendi örgütsel yapısı içerisinde birtakım sorunları çözebilme olanağına ve yetisine sahip olması temenni olarak durmakta. Çünkü bugün görünen tabloda, merkezi yönetimin ya da siyasal iktidarın demokratik yapıları güçlendirme gibi bir öngörüsünün, perspektifinin olmadığını; aksine, var olan bu demokratik yapıların daha kısıtlayıcı hükümlerle kıskaç altına alınmasına çalışıldığını görmekteyiz.

Burada iş yine hukukla değil, yorumla ve uzlaşıyla çözülebilecek gibi görünüyor. Örgütler, kendi içlerinde, üyelerinin meslek ahlakını ve disiplinini evrensel mühendislik tanımına uygun olarak geliştirmek durumundalar. Yani tasarımın yanında, etik ilkelerin de çok önemli olduğu konusunda bir ortak kavrayış geliştirilmesi gerekmektedir. Gerek ABET'in mühendislik tanımında, gerek uluslararası arenada tartışılan ilkeler, gerekse bizim ülkemizdeki

mühendislik fakültelerinin ve dekanlarının tanımları ve tartışmalarında, etik ilkelerin en az tasarım kadar önemli olduğu vurgusu yapılmakta. Bu etik ilkelere aykırı davranan insanların mühendislik unvanına sahip olamayacağı ya da bunların dışlanması gerektiği, bunların eleştirilmesi gerektiği konusunda hemfikir olduğunda, hukuk normları olmasa da kendi içinde yaşayan bir hukuk olarak yaşayacaktır.

SORULAR VE CEVAPLAR

SORU-MUSTAFA DEMİRÖREN (*EMO Onur Kurulu Üyesi*)- Sunumunuzun başlığı, “TMMOB’nin Türkiye İdari Sisteminde Yeri, İşlevi, Örgütsel ve Onur Kurullarının Hukuksal Yapısı, Yetki ve Sorumlulukları” şeklinde belirtilmiş. Bu başlığa bakarak değerlendirdiğimde, konuşmanız biraz eksik kaldı diye düşünüyorum. Onur kurullarının yetki ve sorumlulukları anlamında biraz açıklama yaparsanız sevinirim.

CEVAP-NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- Burada mühendis, mimar ve avukatlardan oluşan bir topluluğa hitap ediyoruz. Sunumu biraz kısa tutmamın nedeni de bu; yani zaten TMMOB’nin yapısını bilen insanlarla yüz yüze olmamızın sıkıntısını da yaşıyoruz. Yani birtakım şeyler zaten ön kabul olarak kabul ediliyor.

Oda onur kurullarının amacı ve görevi 26. Maddede düzenlenmiş; “Bu Yasaya aykırı davrananlara, meslek ahlakına ve üçüncü kişilerle sözleşmeye aykırı davrananlara ve genel menfaatlere aykırı davrananlara aşağıdaki cezalar verilir” denilmiştir.

Onur Kurulu önemli bir organ. Çünkü bu yasanın uygulanıp uygulanmadığını, bu yasaya aykırı hareket edip etmediğini denetleyen bir organ. Önüne gelen dosyada, üye bu yasaya aykırı hareket etmiş mi, meslek sunumunda meslek ahlakını ve disiplinini ihlal etmiş mi, bunu tespit eden bir organ. Bu tespiti yaptıktan sonra, Yüksek Onur Kurulu denetiminden geçmiş ve disiplin cezası almış olan bir üye, tıpkı ceza almış bir memur gibi, bu kararın iptali için dava açmak durumunda. Eğer dava açmadıysa bu karar zaten uygulanacaktır. Yani sizin vermiş olduğunuz kararların uygulama olanağı, icrai niteliği var. Bunun denetimi de yargısal denetimdir.

Buradaki Yüksek Onur Kurulu ve onur kurullarının işlevi şu: Yasaya aykırı hareket ettiği, meslek kurallarına aykırı hareket ettiği tespit edilen ya da şikayet edilen kişilerin dosyaları önünüze geliyor ve siz o kişi hakkında karar veriyorsunuz. Meslek kurallarına, etiğine, disiplinine aykırı hareket edenler hakkında tesis edilen işleme karşı da, üye, yargı yoluna başvurabiliyor.

Yani sonuçta ihtiyaçtan doğmuş bir yapı meslek kuruluşları. Meslek kuruluşları, 1954 yılında yasama organının aklına gelerek kurulan bir

organ değil. 1923'lerde sayıları 500 civarında olan mimar ve mühendislerin sayılarının artması, ülkenin buna ihtiyaç duyması neticesinde oluşturulan bir yapı. Hatta o dönemde, İzmir İktisat Kongresi'nde bile tartışılan bir konu vardır; ülkedeki insanların dışarıya gönderilip, mühendislik ve mimarlık eğitimi alması, daha sonraki süreçte mimar ve mühendislerin örgütlenmesi. Çünkü ortak ihtiyaçların karşılanması ve ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda örgütlenme zorunlu bir ihtiyaç olarak ortaya çıkıyor. Daha sonra bunların serbest örgütler, dernekler olarak kurulmasının önüne geçmek... Çünkü belki serbest dernek şeklinde örgütlenmiş olsalar, siyasal iktidar bunları denetleyemeyecek, daha farklı muhalefet odakları olarak siyasal iktidara karşı bir mücadele verecekler. Bu nedenle, 1940'ların ikinci yarısında, İkinci Dünya Savaşı sonrasında, vesayet denetimine tabi, yani merkezi idarede bulunan Bayındırlık ve İskan Bakanlığının idari ve mali denetimine tabi -daha önce vesayet denetimi yoktu- devletin ne dışında, ne içinde, yani iki arada bir derede örgütler, meslek kuruluşları kuruldu.

Yani "Dışarıda olmasın, kendi başına gitmesin, devletin içinde olsun, ama demokratik esaslara da çok fazla karışmayalım, onlara da ayıp etmeyelim" şeklinde bir yaklaşımla kurulum oluyorlar. Oysa, dünya örneklerinde farklı geliyor meslek örgütleri ya da diğer sivil toplum örgütleri, demokratik kitle örgütleri diye adlandırılan devlet dışı örgütler, devlet dışında örgütlenen örgütler. Bu nedenle, ne içinde, ne dışında, iki arada bir derede denilen tabire uygun meslek kuruluşları kuruluyor ve bunlar, bugünkü koşullarda kendi üyeleri ya da meslek mensuplarının ihtiyaçlarına yanıt vermeye çalışıyorlar.

SORU- PINAR ÖZDEN (ŞPO Onur Kurulu Üyesi)- Ben, daha önceki dönemde İstanbul Şube Yönetim Kurulundaydım. O zaman bir konu çok gündemimize geldi, tartıştık. Birtakım projeler uygulanmaya başlanıyor ve bu projelerle ilgili bazı meslektaşlarımızı, yani proje müellifi olan ya da plan müellifi olan meslektaşlarımızı onur kuruluna sevk etme süreci yaşanıyor. Biz bu süreçte şunu tartıştık: Bu projelerin ya da planların sadece müellifleri mi onur kuruluna sevk edilebilir; yoksa bu planlara ya da projelere danışmanlık yapan meslek odası üyesi üyelerimiz de sevk edilebilir mi? Aslında bu konuda İstanbul Barosu'ndan da bir görüş istedik ve görüş aldık; ancak, bu görüşten sonra da o yönde bir uygulama yapmadık.

Şimdi burada diğer odalarla da bir aradayız. Ben, bu tip konularda belki de birlikte karar almamız gerektiğini düşünüyorum, ortak davranmamız gerektiğini düşünüyorum. O yüzden bu konuyu burada da tartışmaya açmak istedim. Bu konularda odaların farklı uygulamaları var mıdır? Doğrusu ne olmalıdır; ortak olarak nasıl bir yol izlenebilir?

CEVAP- NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- Müşavirlik, danışmanlık hizmeti de bir mühendislik hizmeti. Zaten kısaca SMM Yönetmeliği dediğimiz Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri Yönetmeliği'nde bu bir mühendislik hizmeti, mühendislik faaliyeti olarak sayılmış. Eğer danışmanlık mühendislik mesleğinin bir icrası ise, kendisinin sahip olduğu bilgileri danışmanlık sıfatıyla hizmet alana sunduğuna göre, proje müellifi gibi, proje müşaviri de, eğer meslek kurallarına aykırı bir görüş sunmuş ve o projenin uygulanmasına sebebiyet vermişse, tabii ki bu da onur kurullarının önüne gelecek ve disiplin cezasına tabi olabilecektir.

SORU-VOLKAN TÜRKYILMAZ (HKMO Onur Kurulu Yedek Üyesi)- TMMOB'nin yapısına baktığımız zaman, merkeziyetçiliği bir yerde en katı uygulayan demokratik kitle örgütlerinden bir tanesi. Bana göre de doğru, olması gereken bir şey bu. O anlamda bütün Türkiye'de örgütlü bir demokratik kitle örgütü. Yani eğer böylesi bir şema hazırlanacaksa, TMMOB'nin genel yönetimin içinde olması gerekmez mi?

CEVAP- NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- Kamu yönetimi biliminin şemasıdır bu. Şeref Gözübüyük hocamızın da çıkarmış olduğu bir şemadır. "Anayasal olarak, idare bir bütündür" dediğimizde, bu idarenin ister merkezinde olun, ister taşra teşkilatında, isterse yerinden yönetim bölümünde, o bütünlüğün içindedir demektir. Burada devlet içerisindeki yerini söylüyoruz. TMMOB şemasını çıkarırsak farklı bir şey. Merkez örgüt dediğimiz, cumhurbaşkanlığı, bakanlar kurulu, bakanlıklar; yardımcı kuruluşlar dediğimiz, Devlet Denetleme Kurulu gibi kurullar; bunlar merkezde yer alır. Yerinden yönetim kuruluşlarına gelince: Bunların içerisinde seçimle gelenler vardır; belediyeler ve meslek kuruluşlarında bu geçerlidir. Yani yerinden yönetim kuruluşları dediğimiz kuruluşlar yalnızca TMMOB'den ibaret değil. Bu meslek kuruluşlarının içerisinde, şu an sayılarının kaç olduğunu bilmiyorum, ama 7 tane, lisans diplomasına sahip mesleklerin örgütlenmesine ilişkin meslek kuruluşlarının üst birlikleri var. Odalar zaten burada yok. TMMOB derken orada saymadık. Odalar, TMMOB'nin içerisinde yer alan örgütlenmeler. TMMOB'nin genel kurul kararlarıyla ortaya çıkan, tüzel kişilik kazanan örgütler.

Buradaki meslek kuruluşları yapısını biz değiştiremeyiz; anayasal yapı bu. Hani yerinden yönetim kuruluşları derken, il özel yönetimi, belediyeler, köyler, hizmet kuruluşları ve bunların dışında bir de meslek kuruluşları var. Bizim tartıştığımız nokta, bizim bulunduğumuz, genel idare sistemi içerisindeki yerimiz, meslek kuruluşlarının olduğu üst başlıkta yerinden yönetim kuruluşları. Bugün zaten meslek kuruluşlarını hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu olarak tanımlıyoruz ve burada açıklıyoruz.

Bu, bizim kamu yönetiminin şeması. Ülkedeki devletin sistemi, kurumları, hukuki konum ve durumları. Yani bu başlık altında irdeleyebiliyoruz. Mesela,

bakanlıklar genel yönetim içerisinde yer almasına rağmen, taşradaki bölge kuruluşları, il sağlık müdürlükleri, bayındırlık il müdürlükleri, Devlet Su İşleri, defterdarlıklar orada yer alır. Yani bu şema çok teknik bir şema. Belki de haklısınız, böyle koymamak gerekirdi. Hukukçular açısından, kamu yönetimi açısından teknik bir şemadır bu.

SORU- ALİ RIZA YÜCEL (İMO Onur Kurulu Üyesi)- Bizim TMMOB'nin hukuksal yapısıyla ilgili bir problemimiz yok; yani elimizdeki veri bu, değiştirme şansımız da yok. Ama burada bizim yapabileceğimiz bir şey var, Elektrik Mühendisleri Odasından arkadaşımızın söylediği gibi, onur kurullarının yetkisi nedir, sorumlulukları nedir; sanki bunları biraz daha fazla tartışmamız gerekiyor. Çünkü bir insana ceza vermek, o insanı sadece maddi anlamda değil, manevi anlamda da büyük bir çöküntüye, tahribata uğratacaktır ve kamuoyunda da küçük düşürücüdür, en azından meslektaşlar arasında. O nedenle, cezayı uygularken ne yapacağız; bunların üzerinde durmak gerekiyor.

Nurten Hanım da değindi o konuya, TMMOB II. Başkanımız da değinmişti; suçların ve cezaların açık olması ilkesini, yani ceza hukukunun temel ilkesi olan, "Kanunsuz suç ve ceza olmaz" ilkesini önemsemek gerekiyor. Zaten disiplin yönetmeliklerinin de temel felsefesi, bu ceza hukukunun temel ilkesi olan, "Kanunsuz suç ve ceza olmaz" ilkesi ve kusurluluk ilkesi olsa gerek.

O nedenle, biz burada ne yapabiliriz; bunun üzerinde tartışmamız gerek. Önümüze gelen dosyalar var onur kurullarında. Zaten hepinizin bildiği gibi, dosyaların incelenmesi iki etapta oluyor. Birincisi, fiilin tespiti, suça konu fiilin tespiti. Önce onu tespit ediyoruz. İkinci etap, bu fiile bir ceza biçme, yani fiile karşılık gelen cezanın tespiti aşaması. Birinci etapta meslek etiğine, tekniğine uyulup uyulmadığına bakılıyor. Daha doğrusu, birinci etap için gerekli şart, mesleki ehliyet, yani mesleki icapların yerine getirilmesi. Peki, ceza vermeye gelince ne olacak? Ceza vermeye gelince, o zaman bizim bir şemsiyemiz olması lazım. Bu şemsiyemiz nedir; ceza hukukunun temel ilkeleri. Kanunsuz suç ve ceza olmaz. Burada yazılı olmayan bir suça ceza verme şansımız söz konusu değil. Yorumla, kıyasla, örfle, âdetle ceza verilmesi mümkün değil ya da muhtemel zarar, potansiyel zarar, kuvvetle muhtemel zarar gibi kavramlarla da ceza verilemez. Eğer öyle olması gerekiyorsa, disiplin yönetmeliğine bunların derç edilmesi gerekirdi.

Aksi halde, bizim, medeni hukukta olduğu gibi, hakimin hukuk yaratmasına benzer şekilde, hukuk yaratmamız söz konusu olur. Yani onur kurulları, kendileri, hakim gibi, hukuk yaratmış olurlar. Medeni hukukta bu hukuk yaratma yetkisi sınırsız olmasa da var; ama ceza hukukunda böyle bir şey asla söz konusu değil.

CEVAP- NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- Ali Rıza beyin belirttiği gibi, 26. Maddede cezalar sayılmış; ancak, suçlar yok. Bu durumda, TMMOB Yasası'nın 26. Maddesi kanunilik ilkesine uygun değil. Kanunilik ilkesi, yasada öngörülmeleyen bir suçta ceza verilemeyeceği ilkesidir. Peki, yasada ne yapılmış? Cezalar öngörülmüş; ama fiiller tek tek sayılmamış. TMMOB, bu açığı TMMOB Disiplin Yönetmeliği ile gidermiş. Çünkü siz buradaki her şeyi meslek ahlakına, meslek kurallarına aykırı olarak öngörebilirsiniz. Bunu tek başına onur kurullarının vicdanına bırakmadan, kendisi ihdas etmiş durumda.

Elbette yargılama yetkisini kullanıyor onur kurulları. Burada adil yargılama ilkesini ihlal etmeden, savunmayı kısıtlamadan bir yargılama yapma ve karar verme zorunluluğu var. Yani kişinin savunmasını alacak, adil bir yargılama yapacak, sonra kendisi, yasa ve yönetmeliğe uygun olarak suçu nitelendirecek ve ona göre ya ceza verilmesine yer olmadığına hükmedecek ya da sayılan cezalardan birini tesis edecek.

Ben şunu söylemeye çalışmıştım baştan: Bazı şeyler var ki, ceza yasası dahil hiçbir yasada öngörülmemiş. Bugün 60 disipline varan 23 meslek odası ve farklı farklı disiplinlerin getirmiş olduğu ve farklı kurumlar ve alanlara yayılmış bir faaliyet söz konusu olduğunda, hiç öngörmediğiniz bir fiille de karşılaşabiliyorsunuz. Bunu neyle aşacak meslek odaları; meslek etik ilkeleriyle tabii ki. Yani buradaki etik ilkeler, meslek kuralları, mesleği uygulama kuralları bence şu sayılan cezalardan daha önemli bir hale geliyor. Belki burada onarılması ve giderilmesi gereken temel şey, yapılması gereken temel şey, meslek uygulama kurallarının meslek odaları tarafından çok sarıh hale getirilmesi. Bunlar ortaya çıktığında onur kurullarının da işi daha kolay olacaktır.

Disiplin Yönetmeliği bir ihtiyaçtan doğmuş, bunlar düzenlenmiş genel kurullarda. Burada bazı eksiklikler var. Belki bugün biraz da böylesi pratik bir şeyi aşmak için toplandık. Burada seçilen insanlar 2 yıllığına seçiliyorlar; 2 yıl sonra seçilmediklerinde hiç bilgisi olmayan ya da bu kurula yabancı kişilerin geldiğini hesap edersek, yeni baştan başlıyoruz. Bunun için, burada daha pratik olarak yapılması gereken şey, usul yönünden bozulan dosyalardaki eksiklikleri gidermek; bu bozulan ya da yanlış verilen, usul yönünden yanlış verilen kararları en aza indirmek. Zaten TMMOB'nin disiplin cezalarına ilişkin çok yoğun bir yükü yok. Bayındırlık Bakanlığı'nın göndermiş olduğu dosyalar haricinde, şikayet üzerine gelen fazla dosyası yok. 370 bin mühendisin yer aldığı bir örgüt için çok az. Kamudakilerin üye olmadığı bir tablo ve üye olmaya özendirilmeyen, şu andaki özelleştirilmiş kamu kurumlarındaki mühendisler, sözleşmeli personel gibi şeyleri de ek olarak koyduğumuzda bu sayının çok daha fazla olduğunu görmekteyiz. Bu

nedenle, bunları disipline etmek, onların yapmış olduğu meslek kurallarına aykırı hareketleri şikayet edenleri de etkiliyor; kimse etmiyor. Belki buradaki disiplin cezalarının azlığı da buna bağlı olabilir.

Ama sonuçta, onur kurulları, bir yargılama organı gibi hareket ediyorlar. Elbette burada sonuna kadar adil yargılama ilkeleri hakim kılınmalı, kişilerin savunmaları kısıtlanmamalı. Yani buradaki temel kıstas elbetteki TMMOB'de adil bir yargılama sağlanmış olması. Temel hedef de bu, bu yüzden bu toplantı yapıldı.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- Aslında bugünkü etkinliğimizin genel yapısına bakarsak, ilk bölümde genel hukuk sistemi içerisinde TMMOB'nin, onur kurullarının değerlendirmesini yapıyoruz. İkinci bölümde de daha çok odalar arasındaki uygulamanın ayrılaştırılması, ortaklaştırılması konusunu değerlendireceğiz. Bu aşamada daha başka birçok soru da var, benim de saptadığım birkaç soru var. Mesela, meslek alanına girme kıstası konusu tartışılmalı. Mesela, oda yöneticilerinin idari görevleri tartışılmalı ya da diğer kanunlarla, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gibi kanunlarla ilişkileri tartışılmalı. Mesela, Pınar arkadaşımız danışmanlık dedi; danışmanlık dışında, kamu kurumlarında mesleki uygulamalar yapanların, planlar, projeler yapanların durumları var, bunları onaylayanların ya da hem üretenlerin, hem de onayanların durumları var. Belki bunların bazıları diğer iki arkadaşın konuşmalarından sonra aydınlanacak, o nedenle belki sonunda tekrar bu konulara girip konuşmamızda yarar var diye düşünüyorum. Öğleden sonraki bölümde de odalar arası uygulamalarda ortaklığı sağlamaya çalışacağız diye düşünüyorum.

Şimdi, Yüksel İriz arkadaşımıza söz veriyorum.

II. SUNUŞ:

YÜKSEL IRIZ

Disiplin Soruşturmalarında İzlenecek Usul ve Esaslar

Müsaade ederseniz, bir katılımcının sorusuyla ilgili hususu belirttikten sonra kendi konuşmama başlamak istiyorum. Sayın katılımcı, Onur Kurulunun hukuki sorumluluğu ve Yüksek Onur Kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğuyla ilgili bir şey söylemişti.

Bildiğiniz gibi, Yönetmelikte, disipline ilişkin hükümleri uygulamaya Yönetim Kurulu, Onur Kurulu ve Yüksek Onur Kurulu yetkili kılınmış. Dairemizle ilgili verdiğimiz bir kararda, İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Eski Başkanı olan davacının yazılı ihtar cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin işleme karşı dava açılmış. Bu kararda, davacının Yönetim Kurulu Başkanı olduğu dönemde ilgili olarak, şahsın genel sekreter sıfatıyla görevlendirilmesi

konusunda gerekli prosedürü uygulamayarak, sorumluluğunu yerine getirmedeği; yine diğer başka hususlar da var, bu hususlarla ilgili sorumluluğunu yerine getirmedeği gerekçesiyle yazılı ihtar cezası verilmesi hukuka uygun görülmüş ve bu karar da Dairemizce onanmıştır.

Ben, bu karardaki şekliyle, Onur Kurulu üyelerinin ve Yüksek Onur Kurulu üyelerinin de görevlerini yerine getirirken, sorumluluklarının tespit edilmesi konusunda aynı şekilde cezalandırılacaklarını düşünüyorum.

Bilindiği üzere, Anayasa'nın 135. Maddesinde, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak, meslek disiplini ve ahlakını korumak üzere kanunla kurulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmışlardır.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, Anayasa'daki belirttiğim bu düzenleme nedeniyle, Anayasa'daki ve kanunlarındaki amaçlarını gerçekleştirebilmek için, meslektaşlar arasında dayanışmayı sağlayıcı, haksız rekabeti önleyici, meslek onur ve vakarını koruyucu ve halkın meslek ve meslek mensuplarına karşı güvenini oluşturacak mesleki ahlak ve disipline ilişkin kuralları belirlemek ve buna uyulması için yaptırım uygulama yetkisine sahiptirler.

Kamu gücüne dayalı olarak kullanılan bu yetki asli bir devlet yetkisidir. Bu yetkinin kullanımı da yasada belirlenen kurallar ve yargı içtihatlarıyla oluşturulan disiplin hukuku ilkelerine ve kuruluş amaçlarına uygun olmalıdır.

Disiplin hukuku, kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesi amacıyla, mevzuatın kamu görevlilerine emrettiği ödevleri yerine getirmeyenlere, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmayanlara, yasakladığı işleri yapanlara hangi usul ve şartlar dahilinde ceza verileceğini, bu yetkinin kimler tarafından, nasıl kullanılacağını belirleyen kurallar bütünüdür.

Genel olarak, disiplin cezası, kamu hizmetinin sağlıklı ve düzenli işleyişini sağlamak amacıyla getirilmiş müeyyidelerdir.

Disiplin cezalarıyla ilgili düzenlemelere genel olarak yasalarda ve alt düzenlemeler olan yönetmeliklerde yer verilmektedir. Ancak, çok az da olsa, Anayasa'da disiplin hukukuna ilişkin birkaç düzenleme yer almıştır.

Anayasa'da disiplin hukukuna ilişkin olarak, Anayasa'nın 129. Maddesinde, memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve bunların üst kuruluşlarının mensuplarına savunma hakkı

tanınmadıkça disiplin cezası veremeyecekleri, disiplin kararlarının yargı denetimi dışında bırakılamayacağı düzenlenmiştir.

Biraz önce de belirttiğim üzere, disiplin cezalarına ve soruşturma usulüne ilişkin düzenlemeler genel olarak yasalarda ve yönetmeliklerde yer almaktadır. Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği mevzuatına baktığımızda ise, 6235 Sayılı Yasa'da disiplin cezalarına ve soruşturma usulüne ilişkin detaylı düzenlemelere yer verilmemiş, bu konu ayrıntılı olarak Disiplin Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir. 6235 Sayılı Yasa'da disiplin cezaları sayılmış; ancak, bu cezaların hangi eylemlere verileceği ve nasıl bir usul izleneceği düzenlenmemiştir.

Disiplin soruşturmasına ve kovuşturmasına ilişkin usulün Disiplin Yönetmeliği'nde ayrıntılı olarak düzenlenmesi nedeniyle, burada yer alan hükümlerin tekrarından kaçınmak amacıyla, usule ilişkin düzenlemelere çok kısa bir şekilde değinip, yargı kararları ışığında daha çok hangi noktalarda uyumsuzluk çıktığı üzerinde durmak istiyorum.

Disiplin mevzuatında yer alan hükümler çerçevesinde bir soruşturma usulü belirlenecek ve bununla ilgili esasa ilişkin ilkeler konulacak olursa; bir meslek mensubunun disiplin cezasını gerektiren bir eylemde bulunduğu şikayet üzerine veya oda yönetim kurulunca öğrenilmesi üzerine, oda yönetim kurulunca bir ilk inceleme veya soruşturma yapılır. Soruşturmaya suçların işlenmesinden itibaren 2 yıl içinde başlanması gerekmektedir. Eylem aynı zamanda ceza hukuku alanında da bir suç teşkil ediyorsa ve burada soruşturma için daha uzun bir süre öngörülmüşse, bu süreye uymak gerekmektedir.

Oda yönetim kurulu, acele işler dışında, şikayet tarihinden itibaren en geç 2 ay içerisinde konuyu inceleyerek, şikayeti asılsız bulursa, soruşturma açılmasına yer olmadığına karar verir ve bu kararı da şikayetçiye bildirir.

Şikayeti soruşturmaya değer görürse, burada iki yol izlenmesi gerekiyor. Bu yollardan bir tanesi: Yönetim kurulu, şikayet edilen kişiden 15 gün içinde savunma vermesini ister. Savunmayı değerlendirdikten sonra veya savunma verilmemesi veya süresinin geçmesi durumunda dosyanın onur kuruluna sevk edilip edilmeyeceğine karar verir.

Disiplin Yönetmeliğinin birçok yerinde, "yazılı açıklaması istenir" diye bir hüküm var. Ancak, bizim kararlarımızda ve yargı kararlarında, disiplin cezası verilebilmesi için; biraz önce de ifade ettiğim Anayasa'nın hükmü uyarınca, disiplin kararı verilebilmesi için mutlaka savunma ibaresinin yer alması gerekiyor. Yani kişiden soruşturma sırasında, "Şu güne kadar, şu süre içerisinde açıklamanı yap" diye bir yazının olmasını biz kabul etmiyoruz. Mutlaka 15 günlük süre içerisinde yazılı savunma istenmesi gerekiyor. Yani savunma ibaresinin mutlaka geçmesi gerekiyor ve kişinin de savunma olarak bunu vermesi gerekiyor.

İzlenmesi gereken ikinci yol ise şü: Yönetim kurulu, kararla, oda onur kuruluna seçilme yetisine sahip bir veya birkaç oda üyesini soruşturmacı olarak atar. Şikayetçi aynı zamanda yönetim kurulu üyesi ise, soruşturmacı olarak atanmasına ilişkin atama kararına katılamaz. Şikayetin yönetim kuruluna ulaşmasından itibaren 2 ay içinde işlem görmemiş veya ek süre tanınmamış dosyalar onur kuruluna aktarılır. Bu durumda gerekli soruşturmayı onur kurulunun yapması gerekir.

Soruşturmacının yapacağı ilk iş ise, soruşturulan kişiye suçlamayı açık ve anlaşılır bir biçimde tebliğ etmektir. 15 günlük savunma süresi içinde ilgilinin savunmasını vermesi gerekir.

Burada da yine, biraz önce belirttiğim gibi, “yazılı açıklaması” ibaresi var; burada mutlaka savunma ibaresinin yer alması gerekiyor.

Soruşturmacı, gerekli görürse sözlü açıklamalara başvurabilir, tanık dinleyebilir; ancak, tanık dinlemesi durumunda da mutlaka bunu yazılı olarak tutanağa geçirmesi gerekir.

Soruşturmacı, şikayet edilen kişi hakkında lehindeki ve aleyhindeki bütün delilleri, her şeyi, ne delil varsa hepsine ilişkin araştırmayı yapıp, soruşturma raporunu hazırladıktan sonra bu raporunu yönetim kuruluna teslim eder. Ancak -burada yönetmelikte böyle bir hüküm göremedim- soruşturmacının mutlaka kendi kanaatini de soruşturma raporuna yazması gerekir. Adli, idari, disipline ilişkin ne düşünüyorsa, cezalandırılması ya da cezalandırılmaması ya da hangi cezayla cezalandırılması gerektiğine ilişkin kendi kanaatine de mutlaka soruşturma raporunda yer vermesi gerekir.

Yönetim kurulu, soruşturma dosyasını inceleyerek, ya disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığına karar verir ya da disiplin kovuşturması açılmasına karar vererek, dosyayı onur kuruluna gönderir. Disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığına ilişkin karara karşı 15 gün içerisinde oda onur kuruluna, onur kurulu kararlarına karşı da yine Yüksek Onur Kurulu’na itiraz edilebilmekte.

Oda onur kurulunca karar verilmeden önce, soruşturmacı, soruşturmasını yaparken, gerekiyorsa bilirkişi incelemesi de yaptırmalıdır. Ana Yönetmeliğin 85. Maddesinde, oda onur kurulunca karar verilmeden önce gerekiyorsa bilirkişi incelemesi yaptırabileceğine ilişkin bir hüküm var. Ama soruşturmacı için böyle bir düzenleme Disiplin Yönetmeliğinde yok. Ancak, kişiye isnat edilen suçun bütün yönleriyle ortaya konulabilmesi için eğer gerekiyorsa bilirkişi incelemesi de yaptırılması gerekir.

Disiplin Yönetmeliğinde, soruşturmacıya raporunu teslim etmek için 20 günlük bir süre tanınması, yönetim kurulunun 2 aylık süre içerisinde inceleme yapması gibi süreler yer almışsa da; bu süreler idarenin iç

işleyişini düzenleyen süreler olup, bunlara riayet edilmemesi işlemi sakatlamamakta, sadece ilgililerin idari sorumluluklarına yol açmaktadır. Ancak, disiplin cezası verme süresine ilişkin 2 yıllık süreye mutlaka uyulması gerekir.

Kısaca özetlemeye çalıştığım bu usul ve esaslara ilişkin olarak daha çok hangi konularda uyumsuzluk çıktığı hususuna değinmek istiyorum.

Her şeyden önce, hukuka uygun bir disiplin cezası verilebilmesi için, cezanın dayanağı olan hukuki düzenlemelerin hukuka uygun olması gerekmektedir. Verilen disiplin cezalarına karşı açılan birçok davada, disiplin cezasının dayanağı olan Disiplin Yönetmeliğinin Resmi Gazete’de yayınlanmamış olması nedeniyle, Dairemizce cezanın iptaline dair kararlar verilmiştir.

İlk önce, Disiplin Yönetmeliğinde de belirtildiği üzere, disiplin işlerinde yetkili kurulların oda onur kurulları ile Yüksek Onur Kurulu olduğunu, oda onur kurullarının yetki alanının odayla sınırlı olduğunu unutmamak gerekir.

Disiplin soruşturmasıyla ilgili biraz önce anlattığım ilke ve esaslar uygulanarak işlem tesis edilse bile, ceza yetkili kurul tarafından verilmemişse, hukuka uygun olduğunu kabul etmek mümkün değildir.

Tabii ki bu kadar açık bir düzenlemede hukuka aykırı bir işlem tesis edilemeyeceği akla gelebilir. Ancak, Disiplin Yönetmeliğinde, şikayetler hakkında işlem tesis etme yetkisinin oda yönetim kuruluna ait olduğu belirtilmesine rağmen, bazen meslek mensubu hakkında odaların şubelerine bir şikayette bulunulduğu zaman, şube tarafından bu dilekçe soruşturmaya değer görülmeyerek işleme konulmuyor. Burada şubenin yapması gereken, şikayet dilekçesini oda yönetim kuruluna iletmektir.

Biraz önce de belirttiğim üzere, şikayet üzerine, oda yönetim kurulu, şikayet edilenin savunmasını aldıktan sonra dosyayı onur kuruluna sevk edebilmekte ve onur kurulu da karar vermektedir. Burada, yönetim kuruluna, savunma aldıktan sonra sevk etmek ile soruşturma açıp, soruşturma raporundan sonra onur kuruluna sevk etmek konusunda bir seçimlik hak tanınmıştır. Ancak, **Dairemizin bazı kararlarında, cezanın ağırlığına göre savunmanın yeterli olmadığı, ceza verilmeden önce soruşturmanın açılarak, sonucuna göre ceza verilmesi gerektiği belirtilmiştir.**

Buna ilişkin olarak, yüksek mühendis, mimar olan meslek mensuplarına gerçek dışı bilirkişi raporu hazırlayıp mahkemeye sunarak, mimarlık mesleğini bilime ve meslek tekniğine aykırı biçimde uyguladıkları gerekçesiyle Yüksek Onur Kurulunca verilen 3 ay meslekten men cezasının iptali istemiyle açılan davada, mahkeme, davanın reddine karar vermiştir. Bu kararın temyiz edilmesi üzerine, Dairemizce, **Disiplin Yönetmeliğindeki hükümlere göre, oda yönetim kurulunca suç sayılabilecek bir eylem, işlem, tutum**

ve davranışta bulunduğu öğrenilen oda üyesi hakkında bir ya da birkaç oda üyesinin soruşturmacı olarak atanması, soruşturma başlatılması; bu soruşturma sırasında iddia sahipleri ile tanık ve sanık ifadeleri alınarak, gerekli araştırma, inceleme ve saptamalarda bulunulması; soruşturma sonucunda somut olay veya olayların değerlendirilerek, adli, idari, disiplin yönünden hakkında soruşturma yapılanla ilgili soruşturmacı kanaat ve önerilerinin de yer aldığı soruşturma raporu hazırlanması; oda üyesi hakkında isnat edilen suç konusu eylem, işlem, tutum ve davranışlar tek tek bildirilerek savunmasının alınması; tüm bunlardan sonra yetkili kurullarca belirtilen bilgi ve belgelerin bulunduğu soruşturma dosyası incelenerek bir karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Aynı kararda, her ne kadar Yönetmeliğin 16. Maddesinde, yönetim kuruluna, soruşturma açılıp açılmayacağı konusunda seçimlik hak tanınmışsa da, konunun önemi ve davacıya verilen cezanın ağırlığı göz önünde bulundurulduğunda, davacı hakkında verilen şikayet dilekçesi üzerine soruşturma açılmadan, konuyu ortaya koyacak rapor düzenlemeden, savunma istendikten sonra onur kurulunca ceza verilmesinde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle mahkeme kararı bozulmuştur.

Dairemiz kararına İdare Mahkemesi itiraz etmiş, itiraz üzerine de konu Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun önüne gelmiştir. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu ise bu kararlardan sonra verdiği kararda, bir idari yaptırım olan disiplin cezasının verilebilmesi için, cezanın dayanağı olan fiilin hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde saptanması gerektiği, bu belirlemeyi yapabilmek için tarafsız ve usulüne uygun olarak yapılacak olan bir soruşturma sonucunda düzenlenen disiplin soruşturma raporunun bulunması gerektiği ve disiplin cezasına esas fiilin kişi tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği ancak bir soruşturma raporunda değerlendirilerek, disiplin kurullarının bu değerlendirmeyi yapabileceklerini ve bu rapora dayalı olarak ceza tayinine gidebileceklerini belirterek, Dairemiz kararının hukuka uygun olduğu gerekçesiyle Dairemiz kararını onamıştır.

Bu kararlarda da belirtildiği üzere, 3 ay meslekten men cezası gibi ağır bir disiplin cezasının sadece şikayet edilenin savunması alınarak uygulanması hukuka uygun olmadığı gibi, aynı zamanda hakkaniyete de uygun değildir.

Başka bir uyuşmazlıkta, davacının Asliye Hukuk Mahkemesinde açtığı davada, bilirkişilik yapan inşaat mühendisinin düzenlediği bilirkişi raporundan dolayı şikayeti üzerine, ilgilinin onur kuruluna sevkine gerek olmadığına ilişkin İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi işleminin ve buna yaptığı itirazın reddine dair işlemin iptali talep edilmiştir. İdare Mahkemesi, şikayet konusuyla ilgili olarak meslek mensubu hakkında disiplin soruşturması

açılarak, ilgilinin iddia edilen eylemi işleyip işlemediğinin belirlenmesi ve düzenlenecek rapor sonucuna göre işlem yapılması gerektiği gerekçesiyle işlemin iptaline karar vermiş, bu karar da Dairemizce onanmıştır.

Her ne kadar İdare Mahkemesi kararı sonucu itibarıyla yerinde olsa da, şikayet üzerine, biraz önce belirttiğim usul izlenerek, şikayet dilekçesi oda yönetim kuruluna gönderilerek, oda yönetim kurulunca işlem tesis edilmesi gerektiğinden, işlemin yetki yönünden iptaline karar verilmesi gerekirdi.

Disiplin mevzuatında, ağır para cezası, 15 günden 6 aya kadar serbest sanat uygulamasından men ve odadan ihraç cezalarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Yüksek Onur Kurulu'na itiraz edilebileceği, bu cezaların Yüksek Onur Kurulu'nun onayından geçmeden uygulanamayacağı belirtilmiştir.

Bu konuya ilişkin olarak ise, mimar olan meslek mensubuna verilen ağır para cezasına karşı açılan davada, mahkeme, davanın reddine karar vermiştir. Dairemiz ise, Yüksek Onur Kurulu'nun dava konusu işlemi onaylayan kararının iptali istenmeksizin, Mimarlar Odası Onur Kurulu'nun onaya tabi kararının idari davaya konu edilebilecek, kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olduğu gerekçesiyle İdare Mahkemesi kararını bozmuştur.

Burada da onur kurullarının bu cezalarının Yüksek Onur Kurulu'nun onayından geçmeden uygulanamayacağının belirtilmesi nedeniyle, sadece onur kurulu kararına karşı dava açılmaz. Açılması durumunda ise davanın esasına girmeden, usul yönünden reddine karar verilmektedir.

Yazılı uyarı cezaları ve hafif para cezaları kesin olup, bu cezalara karşı idari itiraz yolu bulunmamaktadır. Ancak, buradaki "idari itiraz yolu" ifadesinin altını çizmek gerekir. Çünkü bu cezalara karşı idari yargı yoluna başvurulabilmektedir. Zaten yargı yolunu kapatan düzenleme de Anayasa Mahkemesi'nce daha önce iptal edilmişti.

Bu cezaların idari anlamda kesin olduğunun belirtilmesine rağmen, bazı davacılar tarafından onur kurulu kararlarına karşı Yüksek Onur Kurulu'na itiraz edilmiş, başvurunun reddi üzerine ise dava açılmıştır. Ancak, Yüksek Onur Kurulu'na itirazın öngörülmemiş olması nedeniyle, itiraz aşamasında geçen süreler dava açma süresini uzatmadığından, Dairemiz, birçok kararda süre aşımı nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerektiğini belirterek, İdare Mahkemesi kararlarını bozmuştur.

Her ne kadar 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 11. Maddesinde, ilgililerin idari dava açmadan önce idari işlemlerin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem tesis edilmesini idari dava açma süresi içerisinde üst makamlardan isteyebileceği belirtilmişse de, burada belirtilen idari işlemler idari başvuru yolunun kapatılmadığı işlemlerdir. Ancak, biraz

önce de belirttiğim üzere, uyarı ve hafif para cezasına karşı idari başvuru yolu kapatılmıştır.

Disiplin soruşturmalarında en önemli hususu, bütün bilgi ve belgelerin toplandığı, gerekirse tanıkların dinlendiği ve araştırmaların yapıldığı soruşturma raporu oluşturmaktadır. İptale ilişkin yargı kararlarının büyük çoğunluğunu da eksik soruşturma raporlarına dayalı olarak verilen disiplin cezaları oluşturmaktadır.

Buna örnek olarak, Mimarlar Odası Silivri Temsilciliği Yönetim Kurulu üyesi olan meslek mensubunun, imar durumuna uygun olmayan mimari projeye onay verdiği için bahisle 1 ay süreyle meslekten men cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin Mimarlar Odası Onur Kurulu kararı ile bu kararın onanmasına ilişkin Yüksek Onur Kurulu kararına karşı açılan davada İdare Mahkemesince, Silivri Belediyesi'nde tutulan tutanakta yer alan, gerek davacının, gerekse proje müellifinin, davacının vize verdiği mimari projenin daha sonra, başlık kısmı hariç, vaziyet planından başlayan tüm projenin tersinden ve katlama yerinden kesilip, komple yeni ozalitin eklendiği iddiaları üzerine, Mahkeme, mimari projenin aslını ister ve getirilen mimari projeden iddianın doğru olduğu görülür. Bunun üzerine, İdare Mahkemesi, davacının onay verdiği mimari projenin değiştirildiği iddialarına rağmen, idare tarafından yeterli inceleme yapılmadan verilen cezada hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle işlemin iptaline karar vermiş ve bu karar da Dairemizce onanmıştır.

Burada mimari projenin aslının soruşturma esnasında incelenmesi durumunda, şikayet edilenin iddiasının doğru olduğu görülecektir.

Disipline ilişkin kurallar mevzuatta ne kadar ayrıntılı düzenlenirse düzenlensin, aktardığım olayda da görüldüğü üzere, uygulamada gerekli özen gösterilmediği takdirde hukuka uygun bir işlemin tesis edilmesi zor olmaktadır.

Yine başka bir olayda, mimar olan meslek mensubunun 3 ay süreyle meslekten men cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin işleme karşı açtığı davada, haberi yapan gazete muhabirinin ve olay anında hazır bulunan meslek mensuplarının ifadesine başvurulmamış olması nedeniyle, eksik incelemeden dolayı cezanın iptaline karar verilmiş ve bu karar da Dairemizce onanmıştır.

Gerek idari yargı mercilerince, gerekse adli yargı mercilerince yargılama sırasında mühendis ve mimarlara bilirkişi olarak sıkça başvurulması nedeniyle, hazırlanan bilirkişi raporlarından dolayı sorumluluk hususuna da değinmek istiyorum.

Her ne kadar Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası yeni değişmişse de, bu değişiklik henüz Cumhurbaşkanı tarafından onaylanıp, Resmi Gazete’de yayınlanmamıştır. Ancak, eski Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası’nın 278. Maddesinde, “Bilgisine başvurulacak konuyu bilmeksizin sanatını yapması olanaklı olmayan ve açıkça sanatını yapan kişiler o konu hakkında bilirkişiliği kabul etmek zorundadır. Mahkemeye gelmekten veya gelip de görevi yerine getirmekten kaçınan bilirkişi hakkında tanıklığa ilişkin hükümler uygulanır” kuralı yer almakta.

Bu nedenle, bilirkişilik yapmak kamu görevi olduğundan, bu görevi yerine getirirken de meslek kurallarına uymak zorunludur.

Buna ilişkin olarak verilen kararlara örnek olarak ise:

Yüksek inşaat mühendisi olan meslek mensubunun İdare Mahkemesine sunulan bilirkişi raporu nedeniyle 3 ay süreyle meslekten men cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin işleme karşı açtığı davada, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’nın görevlilerince ağır hasarlı raporu verilen binanın bilirkişi raporunda orta hasarlı olduğunun belirtildiği; ancak, daha sonra binanın kendiliğinden yıkıldığı, bu nedenle, mesleğini bilime ve meslek tekniğine aykırı biçimde uygulayan davacının kusurlu olduğu belirtilerek davanın reddine karar verilmiş ve bu kararda Dairemizce onanmıştır.

Bazıları tarafından, davacıların bilirkişilerin kişiliğine ya da hazırladığı rapora mahkeme nezdinde itiraz hakkı bulunduğu, bu şekilde itirazların yargısal işlemler kapsamında, Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası’na göre, davanın görüldüğü yargı mercilerince değerlendirileceği, bilirkişinin raporundan dolayı ayrıca oda tarafından cezalandırılmayacağı ifade edilmektedir.

Aynı gerekçeyle işlemin iptaline ilişkin verilen İdare Mahkemesi kararının temyizi üzerine, Dairemiz, kararın bozulmasına karar vermiştir. Dairemizin bozma gerekçesinde; davacının şikayet konusunun, meslek mensubunun bilirkişi olarak hazırladığı rapor dolayısıyla görevini gereği gibi yapmamasından kaynaklanıyor olması nedeniyle, bu hususun Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası uyarınca, ilgili mahkeme nezdinde değerlendireceği yolundaki yaklaşımın kabul edilebilir olmadığı; meslek kuruluşlarının disiplin hukuku kuralları kapsamında, meslek kuruluşlarının denetimine tabi kılındığı, Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası uyarınca, değerlendirmeye tabi tutulacak hususların ise disiplin kurallarıyla bağlantısı olmadığı belirtilmiştir.

Kararda da belirtildiği üzere, meslek mensupları, meslekleriyle ilgili bütün iş ve işlemlerinde meslek kurallarına uymak zorundadırlar. Bu nedenle, meslek mensuplarının bilime ve meslek tekniğine aykırı olarak hazırladıkları bilirkişi raporlarından dolayı da meslek kuruluşlarında cezalandırılmaları kamu yararı açısından bir zorunluluktur.

Tartışmalı olan bilirkişilik konusundan sonra, şimdi de yine tartışmalı olan meslek kuruluşlarının kamuda çalışan meslek mensuplarına disiplin cezası verip veremeyecekleri, disiplin cezası vermeleri durumunda ise bu cezaların nasıl uygulanacağı hususuna değinmek istiyorum.

Meslek kuruluşlarının kamuda çalışan meslek mensuplarına ceza vermeleriyle ilgili olarak, Dairemizin eski içtihatlarında, meslek mensubu kimliğinin yanı sıra kamu görevlisi olanların yürüttükleri kamu hizmeti ve göreviyle ilgili olan iş ve eylemlerinden dolayı bağlı buldukları kamu tüzel kişiliğine karşı sorumlu olmalarının esas olduğu; yürütülen bu kamu görevinin niteliği ve sınırları haricinde meslek mensubu kimliği ile mesleki ahlak ve deontolojiye aykırı eylemler konusunda ise meslek kuruluşlarının yetkili olduğu; kamuda çalışan meslek mensubunun bu görevi nedeniyle iş ve eylemlerde disiplin suçunu gerektirecek herhangi bir işlemi ya da eylemi bulunması halinde, bağlı bulunduğu idari birimle ilgili disiplin amirleri veya kurullarının yetkili olduğu; meslek kuruluşunun ise bu konuda soruşturma yapma ve disiplin cezası verme yetkisinin bulunmadığı gerekçesiyle işlemlerin iptaline karar verilmektedir.

Ancak, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun, Dairemizin yürütmenin durdurulması kararına yapılan itirazı kabulüne ilişkin bir kararında, disiplin hukuku bakımından, meslek mensubu olup, kamu görevlisi statüsünde olanlar ile mesleğini serbest olarak icra edenler arasında kesin bir yetki ayrımının olmadığı; başka bir deyişle, meslek mensubu olup, kamu görevlisi olanların bağlı olduğu kamu tüzel kişiliğine karşı, mesleğini serbest icra edenlerin ise meslek kuruluşuna karşı disiplin hukuku açısından sorumlu olduğu şeklinde kesin bir sonuca ulaşılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

Aynı kararda, disiplin hukuku bakımından önemli olanın, disiplin cezasına konu eylemin ağırlıklı olarak hangi görevden kaynaklandığının tespiti olduğu belirtilerek; uyuşmazlığın doktor olan davacının düzenlediği raporun hekimlik bilgi ve becerisi sonucu düzenlenmesinden kaynaklandığından, meslek kuruluşunca soruşturulup, sonucuna göre ceza verilebileceği belirtilmiştir.

Ancak, bu kararlardan sonra da Dairemizce daha önceki içtihat devam ettirilmiş, daha sonra ise bu içtihattan dönülmüştür. **Artık Dairemizce, kamuda çalışan meslek mensubunun mesleğiyle ilgili işlemiş olduğu bir suçtan dolayı meslek kuruluşunca cezalandırılabileceği kabul edilmektedir.**

Konuşmamda hep "Dairemizce" ifadesini kullanıyorum; ben, Danıştay 8. Dairede görev yapıyorum. 8. Daire ise barolar, odalar, borsalar; yani meslek mevzuatına ilişkin uyuşmazlıkları çözmekle yetkili olan dairedir. Biraz geç oldu, ama kusura bakmayın.

Dairemizce de, kamuda çalışan meslek mensubunun mesleğiyle ilgili işlemiş olduğu bir suçtan dolayı meslek kuruluşunca cezalandırılabilmesi kabul edildikten sonra, bu cezanın kamu kurumu tarafından nasıl uygulanacağı sorunu ortaya çıkmaktadır.

Buna ilişkin olarak, Türk Tabipler Birliğince, kamuda çalışan doktora verilen 15 gün süreyle meslekten men cezasının Sağlık Bakanlığınca uygulanmaması üzerine, bu işlemin iptali istemiyle dava açılmış; İdare Mahkemesince, deontoloji kurallarına aykırı hareket etmesi nedeniyle meslekten geçici olarak alıkoyma cezası alan memur hekimlerin ceza süresi içerisinde kamu görevlerini ifa ettikleri resmi kurumlar dahil olmak üzere hiçbir yerde mesleklerini uygulayamayacakları belirtilmiştir.

Türk Tabipler Birliği Yasası'nda, ceza müddetinde memur hekimlerin memuriyetleriyle ilgili vazifelerine zarar gelmeyeceğine ilişkin bir hüküm yer almaktadır. Ancak, 6235 Sayılı Yasa'ya baktığımız zaman, böyle bir hüküm bu yasada yer almıyor.

Mahkeme, aynı kararda, bu hükümden ceza alan memur hekimlere, kamu görevlerini ifa ettikleri resmi kurumlarda ceza süresince hekimlik mesleklerinin uygulanamayacağını; ancak, mesai saatlerine tabi tutularak, varsa diğer işlerde görevlendirilebileceklerinin anlaşılması gerektiğini belirterek, verilen kesinleşmiş geçici süreyle meslekten men cezasının kurumca uygulanmasının hukuki bir zorunluluk olduğu gerekçesiyle işlemin iptaline karar vermiş ve bu karar da Dairemizce onanmıştır.

Bu kararımızda da belirtildiği üzere, meslek kuruluşunun kamuda çalışan meslek mensubuna ceza vermesi durumunda, cezalandırılan meslek mensubu, ceza süresince mesleğini uygulayamayacak; ancak, normal mesaisine devam edecek ve kurumu tarafından verilen idari görevleri de yerine getirecektir.

Yine başka bir tartışmalı konu olan, meslek mensuplarının hazırladıkları projelerin odaların mesleki denetiminden geçirilmesi hususuna yargı organlarının yaklaşımını da açıklamak istiyorum.

6235 sayılı Yasanın 2. Maddesinde, Birliğin kuruluş amaçları belirtilmiştir. Ne bu maddede, ne de disiplin cezalarını düzenleyen 26. Maddede, odalara veya Birliğe, üyelerin yaptığı projeleri denetlemek gibi bir görev ve yetki verilmemiştir.

Disiplin Yönetmeliğinin 8/C Maddesinde, mesleki denetim uygulamasına aykırı davranmak, para cezasını gerektiren durum olarak kabul edilmişse de, buradaki hükmü yasada belirtilen kapsam içindeki denetim olarak kabul etmek gerekir. Yoksa, tüm üyelerin projelerinin, yasal denetim sürecinin dışında, oda denetiminden de geçirilmesi gerektiği şeklinde değerlendirmek mümkün değildir. Odalar veya Birlik tarafından projeler

üzerinde mesleki denetim yapılmak isteniliyorsa, bu ancak yasa değişikliğinden sonra mümkün olacaktır. Yoksa, yasaların uygulanmasını göstermek ve yasalara aykırı olmamak üzere çıkarılan yönetmeliklerle yasanın kapsamı genişletilemeyeceğinden, bu sorunun yönetmelikle çözümü hukuken mümkün değildir.

Son konu olarak da, disiplin cezasına konu eylemin aynı zamanda ceza hukuku anlamında da suç oluşturması durumunda yapılması gerekenlere kısaca değinmek istiyorum.

Birlik disiplin mevzuatını incelediğim kadarıyla, bu hususa ilişkin bir düzenleme mevzuatta göremedim. Sadece soruşturmaya başlama zaman aşımı açısından bir düzenleme bulunmakta.

Genel olarak disiplin soruşturmasının ceza muhakemesini beklemeyeceği kabul edilmektedir. Ceza muhakemesi disiplin cezası verildikten sonra sonuçlanırsa, burada yapacak bir şey yok, ancak cezanın iptali için dava açılabilir. Disiplin soruşturması devam ederken ceza muhakemesi sonuçlanırsa, verilen ceza mahkemesi kararı disiplin cezasında etkili olacaktır. Örneğin, **mahkumiyet alınması veya medeni hakları kaybetmiş olmanın -ki Disiplin Yönetmeliğinde odadan ihraç nedeni olarak belirlenmiş- disiplin cezası verilmesine etkili olduğu durumlarda ceza yargılaması beklenmelidir.**

Beraat kararları disiplin cezası verilmesini engeller ve mahkumiyet kararı da ceza verilmesini zorunlu kılar. Danıştay kararlarına göre, beraat kararı verilmiş kişi hakkında disiplin cezası verilemez. Olayın gerçekleşmediğine veya söz konusu kişi tarafından gerçekleştirilmediğine ilişkin ceza mahkemesi kararı da disiplin soruşturmasını etkileyecektir. Delil yetersizliği nedeniyle verilen beraat kararı; yani iddianın aksinin sabit olduğunu söylemeyen, sadece suç sabit olmadı diyen beraat kararı disiplin soruşturmasını bağlamaz. Danıştay, delil yetersizliği nedeniyle verilen beraat kararının disiplin soruşturmasını bağlamayacağını, ek gerekçeler ve deliller bulunması durumunda beraat kararına rağmen disiplin cezası verilebileceğini kabul etmektedir. Cezaların mahkemece tecil edilmiş olması disiplin cezası verilmesini engellemez.

Sonuç olarak, uyuşmazlıklar, genel olarak, mesleki denetim faaliyeti dışında, mevzuat eksikliğinden kaynaklanmamaktadır. Uyuşmazlıkların büyük çoğunluğunu eksik incelemeye dayalı soruşturma raporlarının esas alınması sonucu verilen disiplin cezaları oluşturmaktadır. Disiplin Yönetmeliğinde soruşturma usul ve esasları ayrıntılı olarak düzenlenmişse de, Yönetmelikte yer alan bazı cezaların dayanağının yasada yer almaması nedeniyle -mesleki denetim yapılmasında olduğu gibi- uygulamada sorun oluşturduğundan, yasa değişikliğinin yapılması durumunda, yasada ortak disiplin hükümlerine ve cezalarına daha fazla yer verilmesi, uygulamada daha az sorun çıkmasını sağlayacaktır.

Disiplin işlerinde yetkili kurullar olan oda onur kurullarının ve Yüksek Onur Kurulu'nun 2 yıl için seçiliyor olması, disiplin hükmünün uygulanması açısından bir dezavantaj oluştursa da, mesleki eğitimi bu bir ölçüde önenebilecektir.

Disiplin mevzuatında belirtilmemişse de, soruşturmacının, cezanın verildiği toplantıya katılarak oy kullanmasının hukuka aykırı olduğu yargı kararlarıyla ortaya konulmuştur.

6235 Sayılı Yasa'da, disiplin cezalarının uygulanmasında sıra gözetilmeyeceği ve eylemin mahiyeti ve ağırlığına göre, onur kurulunun bunlardan birini seçeceği düzenlenmişse de, disiplin cezası uygulanırken suç ile ceza arasında adil bir denge olmalıdır. Ayrıca, takdir yetkisinin hukuka, kamu yararına ve hizmet gereklerine uygun kullanılması gerektiği de unutulmamalıdır. Her şeyden önce, disiplin cezasıyla korunan hukuki değer ve menfaatin, kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesiyle sağlanacak toplumsal değer ve menfaat olduğunu unutmamak gerekir.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- Sayın Yüksel İrız çok tartışmalı konularda örneklerle açıklamalarda bulundu. Süresinin de önemli bir kısmını kullandı. O nedenle ancak birkaç soruya yer verebileceğiz. Üç arkadaşımız söz istiyor. Şimdi bu üç arkadaşımıza söz verdikten sonra, vakit konusunda tekrar bir değerlendirme yapacağım.

SORULAR VE CEVAPLAR

SORU - FATİH TAŞDÖĞEN (ZMO Yönetim Kurulu Yazman Üyesi)- Yüksel Bey, önemli konularda tespitlerde bulundular. Bizim için belki ana tartışma konusu olan hususlardan bir tanesi, özel sektörde, yani serbestçe mesleğini icra eden meslek mensupları ile kamuda çalışıp, kamu görevlisi olarak mesleğini icra eden meslek mensupları arasındaki disiplin soruşturmalarında görülecek farklılığın nasıl giderileceğine ilişkin husustu. Zira hukukun temel ilkesi olarak kabul edilen eşitlik ve genellik ilkesi, yani hukukun herkesi eşit şekilde kapsayacağı şeklindeki ilke, bir anlamda, serbest çalışan ile kamu görevlisi olarak çalışan ve aynı mesleği icra eden insanlar arasında sanki bir farklılık mı doğuruyordu gibi bir soru işareti yaratıyordu.

Bununla birlikte bir husus daha var, kendilerinden bunu da açıklamalarını ve ortak bir kanaat oluşturma yönünde fikir oluşturmalarını rica edeceğim: Kamuda çalışıp, 1980 yılından itibaren anayasa değişikliğiyle birlikte oda üyeliği zorunlu olmaktan çıkartılan meslek mensuplarımızın da, yine o mesleği icra ederken, üye değilken aynı kapsamda değerlendirilmesi konusunda ne söyleyebilirsiniz? Yani kamuda çalışıp, odaya üye olmayan, ama aynı mesleği

icra eden meslek mensubu ile odaya üye olan meslek mensubuna o meslek uygulamasından kaynaklı olarak uygulanan disiplin hükümleri eşit mi, değil mi?

İkincisi, serbestçe çalışıp, bir şekilde üye olmak zorunda olduğu halde odasına üye olmayıp, ama aynı zamanda mesleki uzmanlık alanında faaliyet göstermeyen bir meslek mensubunun disiplin soruşturmasına konu olup olmayacağını lütfen açıkla mısınız?

CEVAP- YÜKSEL IRIZ - Disiplin hükümlerinin uygulanması açısından, kamuda çalışanlar ile mesleğini serbest olarak icra edenler arasındaki farklılığı sordunuz yanlış anlamadıysam.

6235 Sayılı Yasa'nın 33. Maddesinde, kamuda çalışıp, aynı mesleği icra eden kamu görevlisi meslek mensuplarının disiplin hükümleri açısından yine Disiplin Yönetmeliğine tabi olduğu belirtiliyor. Dolayısıyla, örneğin, oda tarafından, kamuda çalışan bir memur hakkında, görevi nedeniyle, görevinden kastım mesleğiyle ilgili bir soruşturma açılması durumunda, artık kendi kurumundaki disiplin soruşturması kapsamında değil, tamamen oda mevzuatının işletileceği bir disiplin soruşturması olacak. Çünkü kendi kurumunda tabi olduğu ayrı bir disiplin mevzuatı var, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve bu 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na bağlı olarak çıkarılan disiplin yönetmelikleri var. Burada, oda tarafından, mesleğini serbest olarak icra eden bir meslek mensubu hakkında mesleğiyle ilgili bir disiplin soruşturmasında hangi prosedür uygulanıyorsa, bu kamuda çalışan meslek mensubu hakkında da aynı disiplin soruşturması uygulanacak. Burada disiplin soruşturmalarının uygulanması açısından bir farklılık yok; çünkü aynı kurallara tabiler.

Burada, **kamuda çalışanın meslek odasına üye olup olmaması önemli değil. Odalara üye olmayan kamu görevlisi hakkında da, meslek mensubuysa, bunun hakkında da disiplin cezası verilebilir.** Bunu Dairemiz kabul ediyor ve içtihat olarak da bu artık oluştu. Yani şöyle: Diyelim ki Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nda ya da Karayolları Genel Müdürlüğü'nde ya da Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nde bir mühendis idari bir görevde çalışıyor. Bu mühendis odaya kayıtlı üye değil. Bu kişi hakkında disiplin cezasını uygularken, hiç çalıştığı kurumun kendi disiplin mevzuatına ya da 657 sayılı Yasadaki hükümlere bağlı kalmaksızın, tamamen odanın disiplin yönetmeliği, 6235 sayılı Yasa ve Ana Yönetmelik hükümleri çerçevesinde disiplin soruşturmasının işletilmesi gerekir.

SORU- MUSTAFA DEMİRÖREN- (EMO Onur Kurulu Üyesi) - Soruşturma ve kovuşturma. Bunlar hangi aşamada yapılmalı? Soruşturmacı ve araştırmacıda aranan özellikler nelerdir? Araştırmacı için, "onur kuruluna

seçilme yeterliliği olan” dediniz, onu anladım ben. Bu hangi aşamada olmalı? Bir de kovuşturma var; kovuşturmayı kim yapmalı, onur kurulu mu, yönetim kurulu mu? Bu konuya bir açıklık getirir misiniz? “Soruşturmacı işini 20 günde bitirmeli” dediniz. Soruşturmacı görevini zamanında yapmazsa, 20 günü aşarsa, dava konusu olduğu zaman, bozulmaya neden olabilir mi bu?

2 yıl önce gerçekleştirilmiş bir eylemle ilgili olarak 2 yıl sonra disiplin soruşturması yapılabilir mi? Çünkü zaman aşımı dediniz.

Bilirkişiliği kabul etmemek kişinin hakkı değil midir? Anlattıklarımızdan, bu bir zorunluluk gibi anladım da, onun için soruyorum.

Bizim disiplin yönetmeliğinde, “Yazılı uyarı ve 100 liraya kadar olan para cezalarının itirazı yoktur, kesindir” diyoruz. Ama bunun Anayasa’ya aykırı olduğunu söylediniz.

CEVAP - YÜKSEL IRIZ - Soruşturmacı ile araştırmacı farklı değil. Soruşturma başladığı için soruşturmacı ifadesini kullanıyoruz. Önce şu soruşturma ve kovuşturma açısından soruşturmacıyla ilgili hususu söyleyeyim.

Biz, araştırmacı ifadesini hiç kullanmıyoruz; çünkü yasada da soruşturmacı ifadesi var, soruşturmacı ifadesini kullanıyoruz. Bunun hangi aşamada yapılacağına gelince; biraz önce anlattığım şekilde, şikayette bulunduğu zaman, yönetim kurulu, şikayeti soruşturulmaya değer görüyorsa iki yol izliyor demiştim. Birincisi, savunmayı alıp, kendisi onur kuruluna sevk edebilir. İkincisi, bunu soruşturmacı tayin ederek onur kuruluna sevk edebilir. Yönetim kurulunun bu ikinci yolu seçmesi durumunda, soruşturmacı ancak o zaman devreye giriyor.

İkincisi, kovuşturma. Soruşturma aşaması bittikten sonra kovuşturma aşaması geliyor. Şöyle: İlk incelemeyi yaptı yönetim kurulu, bunu soruşturmaya değer gördü; bundan sonrasında soruşturmacı tarafından yapılan kovuşturma kısmı. Yani bir ilk inceleme aşamasında, yönetim kurulu, şikayet hakkında soruşturmaya değer görülüp görülmediğini kendisi de inceliyor. Bu anlamda, soruşturma ve kovuşturmanın ikisini de birbiriyle aynı veya yakın bir ifade olarak kullanıyoruz. Yoksa, hukuki olarak, yani Ceza Kanunu anlamındaki bir kovuşturma tarzında kullanmıyoruz bu ifadeyi. İkisi arasında disiplin hukuku anlamında bir fark yok.

Soruşturmacının soruşturmasını 20 gün içinde tamamlamasıyla ilgili soru vardı. Soruşturmacı, raporunu 20 günde değil de, 25 günde sundu diyelim yönetim kuruluna. Tabii, yönetim kurulu, “Senin bu raporu 20 gün içerisinde sunman gerekiyordu. Ben bu raporu esas alarak karar veremem” dememeli. Yani 20 günlük sürenin, yönetim kurulunun inceleme yapacağı 2 aylık sürenin yargı açısından bir önemi yok. Bu süreler idarenin işleyişinin düzenlenmesi

amacıyla konulmuş süreler. Ha, ne olur; “Soruşturma raporunu 20 günlük sürede teslim etmen gerekirken 25 günde teslim ettin” diye, bu sefer onun hakkında da soruşturma açabilirsiniz.

2 yıllık süreye gelince; ben onu ifade ettim, bu sürele uyulmayabilir; ancak, her halükarda 2 yıllık süreye mutlaka uyulması gerekir.

Yazılı ihtar ve 100 liraya kadar para cezalarına karşı idari başvuru yolu öngörülmemiş. Anayasa Mahkemesi’nce iptal edildiğini belirttiğim karar, bu cezalara karşı idari yargıya da dava açılması yolunu kapatan düzenlemeydi. Yani bu cezalara dava açma yolu da kapalıydı, Devlet Memurları Kanunu’ndaki uyarma ve kınama cezaları gibi. Ancak, Anayasa Mahkemesi bunu iptal etmiştir. Yani idari yönden bu kararların kesin olması hükmünü iptal etmemiş, dava açılmayacağına ilişkin hükmü iptal etmiştir.

Bilirkişilikle ilgili, Resmi Gazete’de yayınlanmamış olmakla birlikte, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun 278. Maddesinde, okuduğum maddede, bilirkişiler tanıklarla ilgili hükümlere tabi. Bir kişi bilirkişiliği kabul etmezlik yapamaz; çünkü bu bir kamu görevi. Ancak, bir kişinin bilirkişilikten çekilmesini düzenleyen durumlar yine Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nda belirtilmiş. Tanıklıkla ilgili hükümlerle aynı. Hatırladığım kadarıyla, birkaç tane şeyi söyleyeyim. Kişinin akrabası olması -orada akrabalarının hangi derecelerde olduğu da Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nda belirtilmiş- ve sırlarla ilgili bir hüküm var. Ancak o Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nda belirtilen nedenlerden dolayı bilirkişiliği kabul etmeyebilirsiniz. Onun dışında, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun 278. Maddesi uyarınca, bilirkişiliği kabul etmek zorunlu. Kabul etmezse, yapmazsa ne olur; para cezası öngörülüyordu herhalde tanıklık için, bilirkişilerde de ancak böyle bir yol izlenebilir.

SORU - BÜLENT CEYLAN (*Mimarlar Odası Onur Kurulu Üyesi*)- İki konuya değinmek istiyorum. Bir tanesi şu: 2 yıllık ceza zaman aşımının çok önemli olduğu ve buna mutlaka uyulması gerektiği vurgulandı. Gerçi Disiplin Yönetmeliğimizde bununla ilgili bir kayıt var; ama sayın yetkilimizden bunun başlangıcını duymak istiyorum.

İkinci konu da şu: Silivri Temsilciliğiyle ilgili bir kararın iptalinden bahsettiler. Ben, o soruşturmada, soruşturma kurulunda görevli üyeyim. Bu proje televizyon kanallarında da verilmiş; tarımsal araziye, ahır diye gösterilerek, villalar yapılmış bir projedir. Söylediğiniz gibi, belediyedeki projenin onaylı sayfasının arkasına proje eklenmiştir. Bize savunmasını yapan kişi, onaylama sırasında projenin böyle olduğunu; ancak, üzerine şerh düşerek onayladığını, sonra bu şerhin projeden kaldırılarak eklendiğini söylemiştir. Şerhli projenin kopyasını da sakladığını ifade etmiştir. Kendisinden bu projeyi ibraz etmesi istenmiştir; bunun üzerine, bu projenin kaybolduğunu söylemiştir. Yani bu

dosya çok önemli bir dosyadır. Onur Kurulunun daha sonraki aşamada ne tür soruşturma yaptığı, ne tür sonuçlandırdığı konusunda bir bilgi verme olanağım yok; ama soruşturma aşamasında istenilen deliller yeterince sunulmamıştır. Sadece belediyeden gelen ekli projeye göre karar verilmesi de kamu vicdanını sızlatan bir karardır. Üzüntülerimle bunu iletmek istiyorum.

CEVAP - YÜKSEL IRIZ - Buna ilişkin hemen küçük bir şey ifade etmek istiyorum. Daha öncesinde, Disiplin Yönetmeliğinizi uyuşmazlıklar geldiği zaman inceliyorduk biz. İncelediğim kadarıyla, soruşturmacının yapacaklarına ilişkin hususlar açıklanırken, diyor ki, yanlış söylersem lütfen düzeltin, “Bütün kamu kurum ve kuruluşlarından tüm gerekli belgeleri ister” diyor. Dediniz ki, “Kişiden bu projeyi getirmesini istedik; ama kişi, bende yok, kayboldu falan dedi.” Bunlar tutanağa geçmiş olabilir. Yanılmıyorsam, 3 ay meslekten men cezası almıştı bu kişi. Bu kadar ağır bir cezada, soruşturmacının bütün delilleri toplaması için, gerekiyorsa resmi kurumlara, kamu kurumlarına yazı yazarak, gerekiyorsa bilirkişi incelemesi yaptırarak soruşturmayı yürütmesi gerekiyor. Dediğim gibi, suçun bütün unsurlarıyla sabit olması için her şeyin ortaya konulması gerekir. Onun için, kişi sunmasa da, eğer böyle bir iddia varsa... Çünkü belediyede tutulan tutanakta bu ifade yer almış. Mahkemede de böyle bir şey yok. Ama mahkeme, ara kararıyla, Silivri Belediyesi’nden bu projenin aslını istemiş. Bu aslını istedikten sonra davacının iddialarının yerinde olduğu kanaatine varmış. Burada da soruşturmacı, aynı şekilde, resmi yazıyla istemesi durumunda... Diyelim ki istedi; ancak, yine verilmedi, bir şekilde buna hiç ulaşamadı. O zaman, bunu eksik soruşturma olarak kabul etmek mümkün değil. Tamam, soruşturma hukuka uygun yapılmış, her şey, ceza da o aşamada hukuka uygun olmuş; ancak, yargılama aşamasında bu projenin aslı sunulursa veyahut da yeni delil elde edilmesi durumunda mahkeme her zaman işlemin iptaline karar verebilir. Ama soruşturmacı, mutlaka, suçun sabit olması için, bütün delilleri, lehinde ve aleyhinde bütün delilleri çok büyük bir titizlikle toplamalı ve soruşturma raporunu iyi bir şekilde hazırlamalıdır. Onun için, soruşturma raporu çok önemli.

2 yıllık ceza zaman aşımının başlangıcına gelince; Yasada ya da Yönetmelikte 2 yıllık ceza zaman aşımıyla ilgili bir ifade vardı, ama onu şimdi bulamadım. Genel hükümlere göre, öğrenme tarihinden itibaren bu 2 yıllık ceza aşım süresinin uygulanması gerekir. Eylem daha önce olmuş olsa bile, idarenin bilgisine ne zaman girmişse, bunu da yazılı veya sözlü, bir şekilde öğrenmişse, aksi ispat edilemiyorsa, süreyi bu tarihten başlatmak gerekir. Tabii, bunun istisnaları var; ceza davası beklenebilir. Bunun da gerekçeleri kararda yazılmak şartıyla, daha uzun bir süre kullanılabilir. Çünkü zaten ceza zaman aşımında daha uzun bir süre öngörülmesi söz konusu. Örneğin, eylem aynı zamanda ceza hukuku açısından da suç teşkil ediyorsa, biraz önce değindiğimiz odadan ihraç cezasında olduğu gibi, siz de disiplin soruşturması başlatmışsanız,

oradan çıkacak kararın sonucunu beklemek durumunda kalıyorsanız, tabii ki gerekçesiyle birlikte daha uzun bir süre kullanabilir diye düşünüyorum. Yani **2 yıllık ceza zaman aşım süresinin başlangıcı bilgi edinildiği tarihten itibaren**dir. Genel uygulamada bu şekilde. Ne zaman bilgisine girmişse, o tarihten itibaren bunun uygulanması gerekiyor.

SORU- SALONDAN- Hemen sondan başlayayım, son açıklamanızdan. Yönetmelikte hani şu bulamadığınız yerde şöyle yazıyor: “Disiplin cezasını gerektirecek eylemlerin işlenmesinden itibaren 2 yıl geçmişse soruşturma başlatılamaz.” Yani burada öğrenme tarihi demiyor. Tabii, biz, Danıştay’ın aldığı içtihat kararına karşı gelecek değiliz de, bunu da belirtme gereği duyuyorum. “Eylemlerin işlenmesinden itibaren” diyor. Demek ki eylemin tarihini esas almak gerekiyor; öyle mi acaba? Birinci sorum bu.

İkincisi, “Soruşturmacı, raporunda kanaatini de bildirmelidir” dediniz. Bu kanaat sadece “Onur kuruluna sevk edilmeli” anlamında mı ya da “Yazılı uyarı cezası verilsin” ya da atıyorum, “Meslekten 2 ay men cezası verilsin” şeklinde mi olacaktır?

Üçüncü sorum da şu: Biliyorsunuz, raportör de rapor hazırlıyor. Raportör de kendi hazırladığı raporda acaba kanaatini bildirebilir mi? Mesela, “Ben, meslekten men cezasını öneriyorum” deme şansı var mıdır? Bunu niçin soruyorum; çünkü sonuç itibarıyla, onur kurulunun karar verebilmesi için birtakım delillerin toplanması, incelenmesi sonucunda bir karara varılıyor. Oysaki raportörün önceden kararını vermesi bir ihsası rey anlamında düşünülebilir mi? Bunları açıklığa kavuşturursanız sevinirim.

CEVAP - YÜKSEL IRIZ - 2 yıllık zaman aşımı süresiyle ilgili olarak Disiplin Yönetmeliğinde, “Eylemin işlenmesi tarihinden itibaren” ifadesi yer aldığına göre bunun aksini söylemek mümkün değil. Ben, bu hükmü hatırlamadığım için, genel uygulamanın bu şekilde olduğunu söyledim. Tabii ki, burada bu şekilde olduktan sonra, bunu eylem tarihinden itibaren kabul etmek lazım.

Soruşturmacının kanaatine gelince; sizin mevzuatınızda raportör ve soruşturmacılara yönelik farklı farklı uygulamalar var. Ancak, bu soruşturmalar özellikle üniversite mevzuatı açısından çok karşımıza geliyor. Orada, bir soruşturmacının, kişinin bu eylemden dolayı cezalandırılıp cezalandırılmayacağını, cezalandırılacaksa hangi ceza ile cezalandırılması gerektiğine ilişkin kanaatini belirtmesinin gerektiğini söylüyoruz. Çünkü soruşturmacı, soruşturma raporunda, kişinin hangi eylemden dolayı, hangi ceza ile cezalandırılması gerektiğini belirtmişse ve bunun dışında bir ceza veriliyorsa Onur Kurulu ya da Yüksek Onur Kurulu tarafından, bunun mutlaka gerekçesiyle ortaya konulması lazım.

Bir de raportör dediniz. Ben, raportöre ilişkin şu ana kadar hiç öyle bir uyuşmazlık hatırlamıyorum. Ama burada asıl olanın soruşturma raporu

olduğunu düşünüyorum. Çünkü soruşturma raporundan sonra, herhalde sizde, kişi onur kuruluna sevk edildikten sonra bir de ayrı bir raportör atanıyor herhalde. Ama burada disiplin suçunun işlendiğini ortaya koyan delilleri toplayan asıl şey soruşturma raporu. Ancak, Yönetmelikte, bazı durumlarda onur kurulunun soruşturmayı kendisinin yapacağını düzenleyen bir hüküm de vardı yanılmıyorsa. Bu durumda raportör herhalde soruşturmacı konumuna geliyor; ki aynı şekilde o raporda da bunun belirtilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ama hangi cezanın neden uygulanması gerektiği ve suçun sabit olup olmadığı yönlerinden de kanaatin mutlaka soruşturma raporunda yer alması gerekir diye düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- Şimdi, üçüncü konuşmacı arkadaşımız Av. Hüseyin Ünsal Bildirgen'e söz veriyorum.

III. SUNUŞ:

HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN

Meslek Kuruluşları Yönünden Disiplin Hükümlerinin Önemi, Uygulama Zorlukları ve Meslek Disiplinini Sağlamada Rolü

Kıymetli katılımcılar ve meslektaşlarım sizlere Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği'nin ve oda onur kurullarının yapılanmasını, organlarını ve onur kurullarının hukuksal yapılarını, meslek disiplin işlemlerini anlattılar. Bana ayrılan bölümde, tekrardan kaçınarak, meslek kuruluşu yönünden disiplin hükümlerinin önemi, uygulama zorlukları ve mesleki disiplini sağlamadaki rolünü kısaca anlattıktan sonra sunumumu karşılıklı sohbet şeklinde tamamlamayı düşünüyorum.

Meslek kuruluşları yönünden disiplin hükümlerinin öneminde öncelikle düşünülen konu, "Disiplin nedir?" sorusudur.

Disiplin, Türk Dil Kurumu sözlüğünün tanımlamasına göre, sıkdüzen, kişilerin içinde yaşadığı topluluğun genel düşünce ve davranışlarına uymalarını sağlamak amacıyla alınan önlemler bütünü; öğretim konusu olan veya olabilecek bilgiler bütünü ve bilim dalıdır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Anayasamızın 135. Maddesinde yer alan kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olup, 23 oda ve 374 binden fazla üyesi bulunan, tüzel kişiliği bulunan mesleki-demokratik kitle örgütüdür.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere kurulmuştur.

Anayasamız da, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını tanımlarken, “meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı” cümlesini koymuştur. Bu nedenle disiplini ön planda tuttuğunu görüyoruz. Meslek içerisindeki meslek disiplin ve ahlakını koruma görevi meslek kuruluşuna bırakılmıştır.

Bilindiği gibi, disiplin ve konumuz olan meslek disiplini konusu etikle yakından ilgilidir. Etik, töre bilimi olup, Türkçede ahlak bilimi olarak anılır. Bu nedenle de, 27-28 Mayıs 2004 tarihinde yapılan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin 38. Olağan Genel Kurulu'nda mesleki dayanışma ilkeleri kabul edilmiştir.

Bu ilkelerin giriş bölümünde, mühendislerin ve mimarların topluma, doğaya ve gelecek kuşaklara karşı sorumluluklarının arttığını, bu sorumlulukların mesleki alanda sürekli yetkinleşmek kadar, mesleğini toplumun güvenliği ve sağlığını, refahını başa koyan bir anlayışla uygulamak; meslek etiğindeki barış, adalet, insan hak ve onuruna saygı, ayırım gözetmemek, dürüstlük, doğruluk, hakkaniyet, eşitlik, özgürlük gibi vazgeçilmez olan, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde de yer alan değerlere ve erdemlere bağlı kalarak yürütüleceğini belirtmiştir. Bu bilinçle, mesleki çalışmalarda bu ilkeye uymayı, uyulması için meslek mensuplarını uyarmayı görev saymıştır.

Profesyonel bir meslek olan mühendislik ve mimarlık kuralları tarihsel süreç içerisinde diğer örf, âdet ve geleneklere bağlı olarak oluşmakla birlikte, profesyonelliğin sonucu olarak kendi meslek örgütünü kurma faaliyetleri çerçevesinde belirlenmiştir. Meslek kuralları, bu kurallara tabi olanların kendi rızasıyla gösterecekleri uyum sayesinde, bütün uygar toplumlarda esas kabul edilen bir işlevin o profesyonel meslek sahibi tarafından gerektiği gibi yerine getirilmesini sağlamak maksadıyla oluşmuştur. Meslek sahiplerinin bu kurallara uymamasının son çaresi disiplin cezasıyla cezalandırılmasıdır.

Her mesleğin ve meslek örgütünün kuralları kendi geleneklerine göre oluşturulur. Mesleki davranış ilkelerinin, mesleğe ilişkin disiplin kurallarının çoğunun esası düzgün insan olabilmektir.

Temel meslek dallarının ortak temel kuralı dürüstlüktür. Bu nedenle, Türk Medeni Yasası'nın 2. Maddesinde, “Herkes haklarını kullanırken, borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır” hükmü getirilmiştir. Kişiler kendilerine karşı, çevreye karşı, topluma karşı, tüm insan ilişkilerinde doğru, dürüst ve düzgün olmalıdırlar.

Disiplin hükümlerinin önemi denildiğinde etiğin önemini vurguladık. Bu nedenle 2004 yılında çıkan bir yasayla Kamu Görevlileri Etik Kurulu kurulmuş olup, amaç olarak da kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik gibi etik davranış ilkeleri belirlenmiştir.

Birçok kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında etik kuralları da yer almaktadır. Bu bağlamda, mesleki kuruluşların kendi üyeleri veya üye olmasa da o mesleğin hak ve ödevleriyle yükümlü olanları meslek disiplin kurallarının uygulanması için önce ikna edilmeli, serbest iradeyle disipline uyabilmesi sağlanmalıdır. Bunun için de etik eğitimi önemlidir. Bu eğitim de sağlam bir altyapı, teknik donanım, bilgi birikimi ve tecrübeyle olmalıdır.

Disiplin hükümleri tüm kamu kurumlarında öncelik alır. Hatta askeri alanlarda, asker kişilerin suçlarından dolayı ayrıca askeri disiplin mahkemeleri vardır.

Değerli dostlar; kamu niteliğindeki tüzel kişiliği olan, avukatların oluşturduğu, benim de mensubu bulunduğum Baroda disiplin hükümleri Avukatlık Yasası'nda yer aldığı gibi, Türkiye Barolar Birliği meslek kurallarında, yönetmeliklerinde ve ilke kararlarında yer almıştır.

Bir genel hüküm olarak, Avukatlık Yasası'nın 34. Maddesinde şöyle demektedir: "Avukatlar yüklendikleri görevi, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde, özen, doğruluk, onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvenliğe uygun bir şekilde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler."

Kamu hizmeti ve serbest meslek olan avukatlık, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı temsil ettiğinden, avukatlar, disiplin hükümlerine mutlaka uymak zorundadırlar.

Avukatlık açısından şöyle bir örnek verebiliriz: Mesela, kirasını ödemeyen bir avukat, icra takibine ve tahliye davasına muhatap olduğu gibi; şikayet olması halinde, mesleğin itibarını zedeleyecek her türlü tutum ve davranıştan kaçınmak zorunda olduğundan, özel yaşantısında da buna uymak zorunluluğu bulunduğundan disiplin cezasına çarptırılmaktadır.

Aramızda hem hukukçu, hem mühendis olan arkadaşlarımız var. Mesela bizim bir Reklam Yasağı Yönetmeliğimiz var. Bu Reklam Yasağı Yönetmeliğimize göre, hem mühendis, hem avukat olan bir arkadaşımızın, kartvizitinde, "mühendis-avukat" diye unvan kullanması meslek kurallarına aykırıdır, dolayısıyla disiplin cezasına çarptırılır.

Disiplin hükümlerinin uygulanmasında meslek mensuplarının odaya kayıtlı olmaması önemli değildir, meslek mensubu olması yeterlidir. Odaya kayıtlı üye olmaması ona ayrıcalık getirmez. Oda üyesi olmak zorunda olmayan meslek mensupları hakkında, odaya bağlı meslek mensuplarının ödevleriyle yükümlü oldukları bir olay veya eylem nedeniyle, bağlı buldukları kamu kuruluşunca disiplin soruşturması açılması ya da açılmaması ya da ceza alıp almaması, Disiplin Yönetmeliğine göre işlem yapılmasına mani değildir. Kişinin disiplin kurallarına aykırı eylemi, olayı varsa, Disiplin Yönetmeliği gereği işlem yapılır.

Disiplin soruşturmasında ilk işlem oda yönetim kurulu tarafından yapılır. Yönetim kurulu, kovuşturmaya yer olmadığına karar vermesi halinde, gerekçeli kararını şikayetçiye tebliğ eder. Şikayetçi, bu tebliğden itibaren 15 gün içinde oda onur kuruluna itiraz edebilir. Onur kurulunun kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararına karşı ilgililer Yüksek Onur Kuruluna 15 gün içerisinde itiraz edebileceği gibi, Yüksek Onur Kurulunun kararına karşı ilgilinin idari yargıya başvurma hakkı bulunmaktadır.

Kamu kurumu niteliğindeki Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği gibi meslek kuruluşlarında da disiplin cezaları olarak, uyarma, para cezası, geçici işten uzaklaştırma ve ihraç cezası bulunmakta; yine kamu kurumu niteliğinde olan barolarda ise bunlardan ayrı olarak kınama cezası bulunmaktadır.

Oda onur kurulunca verilen para cezası, geçici olarak meslek uygulanmasının yasaklanması ve odadan ihraç cezaları Yüksek Onur Kurulunun kararıyla kesinleşir. Disiplin soruşturması ve kovuşturmasında ilgiliye yöneltilen suçun, eylemin yazılı ve açık olarak bildirilmesi, yazılı savunmasının istenmesi ve asgari 15 günlük süre verilmesi Disiplin Yönetmeliğinin amir hükmüdür.

Anayasamızın 129. Maddesinde özellikle belirtildiği gibi, en kutsal hak olan savunma hakkı verilmeden disiplin cezası verilemez. Savunma, oda yönetim kurulunun soruşturma aşamasında mutlaka istenmelidir. Yani savunma ilk defa oda yönetim kurulu aşamasındayken istenmelidir.

Burada dikkat edilecek bir nokta, eylemi işleyen şikayetinin Tebligat Yasası'na uygun yapıp yapılmamasıdır. Yapılan tebligat Tebligat Yasası'na uygun değilse, verilen cezanın Yüksek Onur Kurulundan veya yargıdan geri dönmesi mümkündür. Biz avukatların verilen cezalardaki bu usul hükümleri nedeniyle birçok kararları bozduğumuz hepimizce malumdur.

Disiplin işlerinde yetkili olan onur kurullarına seçilecek üyelerin en az 10 yılı doldurmuş olması ve herhangi bir disiplin cezası almamış olması gerekmektedir. Yüksek Onur Kuruluna seçilecek üyelerin ise herhangi bir disiplin cezası almadığı gibi, daha önce de Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nde yönetim veya denetim organlarında görev yapmış olması zorunluluğu vardır.

Kişinin eylemi Disiplin Yönetmeliğindeki disiplin suçlarından hangisine giriyorsa, eylemin yaptırımı neyse o cezanın uygulanması gerekir. Eyleme Disiplin Yönetmeliğine uygun disiplin cezasının verilmesinde disiplin cezasına konu eylem ile bu eyleme verilecek ceza arasında denge olması orantılılık ilkesi gereğidir. Yapılan eylemin yaptırımı para cezasıysa para cezası verilmeli veya meslek uygulanmasının geçici bir süre için yasaklanması gerekiyorsa bu ceza ile cezalandırılmalıdır.

Disiplin cezaları, meslek mensuplarından, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na, Tüzüğüne, Disiplin Yönetmeliğine, genel kurul kararlarına

aykırı hareket edenlere, meslekle ilgili işte kasten ve ihmalle hareket edenlere, maddi ve manevi zarara neden olanlara, sözleşmeye uymayan, meslek şeref ve haysiyetiyle bağdaşmayan eylemlere karşı verilir.

Disiplin kovuşturmalarında, ceza yargılamalarındaki gibi, adil, objektif, düzenli ve güvenilir bir yargılama olmalıdır. Aksi halde, cezayı hak eden kişinin cezasız kalmasına sebep olunur. Bu durum meslek kuruluşunda, meslek mensupları arasında, toplumda ciddi endişelere yol açar, kamu vicdanında tartışma yaratır.

Hep diyoruz ki, şu cezaları alır, bu cezaları alır. Niye böyle oluyor, niye almalı; şunun için: Meslek için almalı.

Doğru bir disiplin soruşturması ve disiplin kovuşturmasının yapılması, mesleğin gelişimini artıracacağı, haksız kazanç sağlanmasına mani olacağı, meslek mensupları arasında haksız rekabete neden olacak davranışları engelleyeceği gibi, mesleğin toplumdaki saygınlığı için gereklidir.

SORULAR VE CEVAPLAR

SORU - SEMİH OKTAY (MMO Onur Kurulu Üyesi)- Biraz önceki tartışmadan hareketle pekiştirmek istiyorum bir konuyu. Soruşturma esnasında bilgi-belge toplama gerekliliği söz konusuysa ve bu bilgi-belge istenmişse ve muhatap kamu kurumu cevabını vermemişse, yeterli midir bizim için, tamamlanmış sayılır mı; yoksa, kamu kurumunun bu cevabı vermemesinin üzerine gidilip, bilgi isteme hakkını çalıştırmak da gerekir mi?

CEVAP- HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN - Kamu kurumu, şayet kendisinden istediğimiz bilgiyi vermezse ne yapıyor; görevini yapmamış oluyor. Bu, görevi ihmaldir. Eğer biz buradan olayla ilgili yeterli cevap alamamışsak veya hiç cevap verilmemişse, gerekirse bu konuda savcılığa suç duyurusunda bulunabiliriz, idari makamlara gidebiliriz. Yoksa, onların verdiği bilgi eksikse veya hiç bilgi vermemişse, bu bilgi verilmedi diye bir cezaya veya bir olaya gidilemez. Dosya eksik sayılır. Çünkü onur kurulları aynı zamanda bir yargılama yapmakta. Yargılama yapabilmenin yolu da bilgi ve belge toplamaktır. Hele karşımızdaki kamu kurumu böyle bir bilgi vermiyorsa, derhal o kamu kurumunu ilgili yere şikayet etmek zorundayız; çünkü görevini yapmamıştır, ortada görevi ihmal vardır.

SORU - SALONDAN- Onur kurulu üyesi olmak için 10 yıl ve ceza almamış olma şartı var. Ama soruşturmacı seçerken, “onur kuruluna seçilebilecek nitelikte” diye yazıyor ve 10 yıl kısıtlaması yok orada. 10 yıl şartı soruşturmacı için de geçerli mi acaba?

CEVAP - HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN - Onur kurulu, soruşturmayı bir soruşturmacıya verecekse, onur kurulu seviyesinde bir soruşturmacı olması lazım. Bu seviyenin olabilmesi için de en az 10 yıllık üyeliği olması ve disiplin cezası almamış olması gereklidir.

SORU- FATİH TAŞDÖĞEN- Meslektaşın mesleği icra etmesinden kaynaklanan ve disiplin soruşturmasına veya kovuşturmasına neden olacak bir eylemin tarafı olması değil; aynı zamanda mesleğin manevi şahsiyetine yönelik olabilecek şekilde de, toplumda görmüş olduğu kabule de yönelik olabilecek şekilde bir sorumluluk taşıdığı anlaşılıyor. En azından Baronun uygulamalarının bu yönde olduğunu anlıyorum. Zira “Mühendis ve mimar isminin, yani farklı meslek isimlerinin aynı kartta bile olması soruşturmaya neden olur” gibi bir cümle kullandılar.

Benim sorum şu: Meslektaşın mesleğin icrasından kaynaklanan bir durum dolayısıyla oluşturulmasına neden olmadan, başka bir iş yapmış olsa bile, ister üye olsun ister olmasın, sırf o mesleğin mensubu olmasından kaynaklanan yükümlülüğü nedeniyle acaba toplumun genel ahlak kurallarına ya da hukukun genel ilkelerine aykırı bir işlem ya da eylem tarafı olması dolayısıyla disiplin soruşturmasına muhatap olabilir mi kişi?

Sizin mesleğinizden örnek vererek konuyu daha kolay somutlaştırabiliriz sanırım. Bir avukat, avukat ismiyle kartviziti var, kendi camiası da onu avukat olarak tanıyor; ama avukatlık mesleğini icra etmiyor. Yapmış olduğu iş ve eylemler dolayısıyla toplumun genel ahlak kurallarına ya da hukukun genel ilkelerine aykırı bir tasarrufta bulunması nedeniyle, bu kişi, sırf avukatlık ismini kullandığı ya da avukat olarak tanındığı için, yaptığı işlem veya eylem dolayısıyla bir disiplin soruşturmasına muhatap olabilir mi?

CEVAP- HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN - Kişinin disiplin soruşturmasına muhatap olabilmesi için, yaptığı eylemin bir yerde yeri olması lazım. Nedir bu yer? Bir, yasa. İki, ilkeler. Yani “Örf ve âdette bu var, bunu cezalandıralım” diyemiyoruz; mutlaka bir yeri olacak bunun. Niçin avukat ve mimarlık unvanlarını aynı kartta gösteremeyiz? Çünkü Reklam Yasağı Yönetmeliği diye bir yönetmeliğimiz var, bu Yönetmeliğimiz bunu emrediyor. Bırakın kartvizitimizde avukatlık ve mimarlık yazmasını, tabelamızın eni boyu dahi bellidir. Daha yüksek, elektrikli, ışıklı, reklama yönelik bir tabela asamayız; astığımız zaman Disiplin Yönetmeliği gereğince cezalandırılırız.

Avukat ne yapabilir; bir limitet şirkette yönetim kurulu üyesi olabilir. Ama avukat ne yapamaz; limitet şirkete müdür olamaz. Müdür olduğu zaman, disiplin cezasını gerektirir. Mesela ben, Barolar Birliği Disiplin Kurulu Üyesiyim. Ben, bu Kurulda 4 yıl görev alacağım. Barolar Birliği bize, bayramlarda önemli günlerde kart bastırıyor. “Disiplin Kurulu üyesi” diyor. Ben, bu bayram kartını mesleğim içerisinde kullanmazsam, bir müvekkilime

versem, kendimi meşhur etmek için bu kartı göndersem, bu kart bir şikayet konusu olsa, bir disiplin cezası alırım. Çünkü bu, reklam yasağına aykırılıktır. Reklam yapıyorum, dolayısıyla diğerlerinden farklılık arz ediyorum.

SORU- SALONDAN- Mesela bizde, serbest mühendis müşavir unvanını taşımak için, her yıl yenilenen bir kayıt sistemi var. Siz, avukatlık yapabilmek için, her sene Baroya belli bir aidat ödeyip kayıt yapıyorsunuz. Bunu yapmadığınız zaman, zaten avukatlık unvanını kullanamazsınız, değil mi? Ömür boyu avukat unvanı mı taşıyorsunuz orada. Serbest müşavir mühendislik unvanı taşıyabilmek için, her sene kayıt yenilenmesi ve o görevin devam etmesi lazım bizde.

CEVAP - HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN - Bizde böyle bir sistem yok. Yani biz, avukatlık ruhsatımızı aldığımız zaman, sorumluluklarımızı yerine getirirsek, avukat olarak devam ederiz. Sorumlulukları yerine getirmek derken, aidatlarımızı öderiz ve disiplin kurallarına riayet ederek çalışırız.

SORU- MUSTAFA SELMANPAKOĞLU- Hüseyin beye birkaç soru sormak istiyorum. Bizim onur kurulumuza yönetim kurulu sevkiyle gelen dosyaların yüzde 80'i yapı denetimiyle ilgili, Bayındırlık Bakanlığı'nın şikayeti üzerine geliyor. Bayındırlık Bakanlığı kendi teftiş kurulu vasıtasıyla bir soruşturma yapıyor. Bu soruşturmayı yaparken, illerde kendi bayındırlık il müdürlüklerine de görev veriyor, onlar da gidip yerinde incelemeler yapıyorlar ve rapor tutuyorlar. O raporlar Teftiş Kuruluna geliyor, Teftiş Kurulu kendisi ayrıca bir rapor düzenliyor ve bu raporlar Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'ne geliyor ve oradan da yapı denetim kuruluşunun kapatılmış olması nedeniyle meslek odalarına suç duyurusunda bulunuluyor. Bizim soruşturmacımız soruşturmayı yaparken, genellikle Bayındırlık İskan Bakanlığı'nın bize göndermiş olduğu dosyanın içerisinde bulunan Teftiş Kurulu raporlarını daha çok dikkate alarak, kendi raporunu hazırlıyor; ama aynı zamanda savunma da istiyor, belge istiyor. Fakat büyük çoğunlukla bizim meslektaşlarımız ya savunma vermiyorlar, ya savunmalarına belge koymuyorlar. Dolayısıyla, bu tür olaylarda soruşturmacı haliyle Bayındırlık İskan Bakanlığı'nın Teftiş Kurulu'nun raporuna dayanak kendi raporunu hazırlıyor. Biz de onur kurulu olarak, hem soruşturmacının raporunu incelerken, hem de dosyayı incelerken, Bakanlığın bu raporlarına bağlı kalıyoruz çoğunlukla.

Biraz önce konu oldu, yani "Soruşturmacı, kamu kuruluşlarından belge ister" diye. Bu durumda, Bayındırlık İskan Bakanlığı'ndan bize gelen ve Teftiş Kurulunun raporunda bahsedilen belgeleri -ki, onlar belge koymuyor, sadece böyle bir belge var diye ifade ediyor- belge olarak kabul edebilir mi soruşturmacı ve biz de belge olarak kabul edebilir miyiz? Sorum anlaşıldı mı, bilmiyorum.

Bir de Yüksel beye birkaç soru sormak istiyorum. Bizim Disiplin Yönetmeliğimizde, 7, 8 ve 9. maddeler cezalarla ilgili. Cezalarla ilgili 9. Maddede diyor ki, “Mesleki uygulamadan yasaklama 15 günden 6 aya kadar verilir, 6 aydan fazla olamaz.” Yine Disiplin Yönetmeliğimizin 7. Maddesinde, “Bir suç tekrar edildiğinde 8. Madde, 8. Maddedeki suç tekrar edildiğinde 9. Madde uygulanır” diyor. 9. Maddedeki bu 6 aylık cezayı gerektiren suçu işleyen kişi, tekraren bir suç işlemişse, bu “6 ayı geçemez” hükmünü mü uygulayacağız, yoksa 12 ay uygulanabilir mi? Birinci sorum bu.

Bir de bu tekrar konusu nasıl belirlenecek, nasıl tespit edilecek? Önümüze, aynı kişiyle ilgili birden fazla dosya geldi diyelim ki, üç ya da beş tane benzer suçu işleyen kişiler var. Diyelim ki, birisinde 6 aylık veya 3 aylık bir ceza verdik. Aradan 15 gün veya 1 ay geçti, aynı kişiyle ilgili bir dosya daha geldi, yine aynı suçu işlemiş. Bu, tekrar sayılıyor mu; yani bu tekrar nerede başlıyor, onu ne zaman tekrar olarak kabul edeceğiz?

CEVAP - HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN - Bana yönelttiğiniz soruda, “Kurum bu bilgiyi saklarsa” konusuna geliyoruz. Bu yapılan eylem sadece o kamu kuruluşuyla mı ilgili? Yani Bayındırlık İskan Bakanlığı veya ilgili kurumun statüsüne bağlı bir şey mi; yoksa, bizim meslek kurallarımızda, bizim ilkelerimizde bu eylem suç teşkil ediyor mu? Biz, neyle bağlıyız; kanunla bağlıyız, ilkelerle bağlıyız, disiplin yönetmeliğiyle bağlıyız. Ayrıca, kamu kuruluşunun kendi disiplin yönetmeliğinde başka bir yargılaması vardır, başka bir cezası vardır o işlemin.

CEVAP-YÜKSEL IRIZ- “Soruşturma yönetimi” başlıklı Disiplin Yönetmeliğinin 17. maddesinde, “Resmi makamlardan belge isteyebilir” diyor. Teftiş Kurulunun raporunda yer alan ve oradaki müfettiş tarafından resmi kurumdan resmi bir yazıyla, “Şu şekilde soruşturma yapıyorum. Bu soruşturmaya ilişkin şu belge gerekiyor” diye resmi bir yazıyla resmi kurumdan belge istemiş ve resmi kurum resmi yazıyla bu belgeyi vermişse, oda tarafından atanan soruşturmacı bu belgeyi esas alarak karar verebilir. Müfettiş resmi belge istemiş; ancak, resmi belge soruşturma raporunda yok, müfettiş şu resmi belgeye dayanarak, “Şunlar, şunlar, şunlar var” diyor. Ama siz, buna itibar edemezsiniz. Burada asıl olan, disiplin cezasını vermeye yetkili kim; oda onur kurulu ya da Yüksek Onur Kurulu. Disiplin cezasını vermeye yetkili kimse, soruşturmayı da yapmak durumunda olan o. Bayındırlık İskan Bakanlığı ya da herhangi bir bakanlığın teftiş kurulu tarafından düzenlenen rapordaki, oradaki müfettişin nitelikleriyle sizin soruşturmacı olarak atadığınız kişinin nitelikleri farklı. Çünkü sizin soruşturmacı olarak atadığınız kişi zaten teknik bir kişi ve teknik bir olayı soruşturmacı inceliyor. Öbür tarafta ise, o kişinin bu alanda uzman olması mümkün değil. Belgeler resmi olarak dosyada var ise, kullanılabilir. Eğer dosyada yok ise ve atıf yapılmış ise, o

belgeleri kurumlardan tekrar istemek gerekir. Belgeler sunulmamışsa, ona artık yapılabilecek bir şey yok.

Diğer soru 6 aylık sürelerle ilgiliydi. Tekerrür, aynı suç işlemesi durumunda. Disiplin Yönetmeliğindeki hükümler sayılmış. Diyelim ki, bir kişiyle ilgili 5 tane disiplin dosyası var; ama hepsi de farklı farklı eylemlerden dolayı. Diyelim ki, 15 günden 6 aya kadar meslek uygulamasından men cezasıyla cezalandırılması kısmına ilişkin suçlar; ancak, hepsi de farklı farklı suçlar. Tekerrürü, ancak aynı suçun tekrarı durumunda işletebilirsiniz. 30 gün meslek uygulamasından men cezası verdiniz ve aynı maddenin aynı fıkrasını, aynı suç tekrar işledi; 60 gün olarak uygulayabilirsiniz. 6 aylık uyguladığımız bir suç bir yıl uygulayamazsınız; çünkü Disiplin Yönetmeliğinde, meslekten men cezasının en fazla 6 aylık süreyle uygulanacağını söylüyor.

Disiplin soruşturmasıyla kovuşturması arasındaki farka ilişkin kısa bir şey söylemek istiyorum. Disiplin soruşturması, Disiplin Yönetmeliğinize göre, yönetim kurulu tarafından yapılan soruşturma. Yönetim kurulu soruşturmayı yaptıktan sonra, kişinin cezalandırılması gerektiğini düşünüyorsa, bunu onur kuruluna sevk eder, onur kurulu da disiplin kovuşturmasını yapar. Soruşturma yönetim kurulu tarafından, kovuşturma onur kurulu tarafından yapılır.

Bir de raportörün görüşünü bildirmesiyle ilgili kısa bir şey söylemek istiyorum. Yönetmeliğinizde, raportörün görüşünü bildireceğine ilişkin bir hüküm var; ancak, bu, bizim Danıştay'daki kararlarımızda olduğu gibi, heyet halinde karar verildiği için, 5 kişilik onur kurulu tarafından karar verildiği için ve raportör de bu onur kurulu üyelerinden bir tanesi olduğu için, raportörün görüşünü sunup sunmamasında herhangi bir sakınca yok. Çünkü o da aynı şekilde oy kullanma hakkına sahip olan bir kişi. Dosyayı inceleyerek kendi düşüncesine söylemesinde bir sakınca yok diye düşünüyorum.

SORU - KORAY CENGİZ (ŞPO Avukatı)- Sorum Hüseyin beye yönelik, ama eğer hakim bey de yanıtlarsa memnun olurum. O da en azından TMMOB mevzuatı yönünden bir açıklama getirirse memnun olurum.

Bildiğiniz gibi, kanunsuz suç ve ceza olmaz. Bunun disiplin hukukunda da geçerli olduğu bence tartışmasız. Bizim TMMOB Disiplin Yönetmeliğine baktığımız zaman, suçları belki daha az tanımladığını; ama cezaları daha geniş bir şekilde tanımladığını görüyoruz. Suçları tanımlarken kullandığı belli ölçütler var; bunlar genel olarak, TMMOB mevzuatına uymamak, meslekle ilgili işlerde maddi ve manevi zarara neden olmak, akdettiği sözleşmelere aykırı davranmak, bir de meslek şeref ve haysiyetiyle bağdaşmayan davranışlarda bulunmak. Mahkemelere bilirkişi raporu düzenleyen TMMOB üyeleri var ya da her ne kadar bizim Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunumuzun 275. Maddesinde, çözümü özel veya teknik bilgi gerektiren hallerde bilirkişiye başvurulacağı söylenmişse de, hep karşımıza çıkan hukukçu bilirkişi kavramı

da var. Yani mahkemeler hukuki konularda da bilirkişi dinleyebiliyorlar, bilirkişi raporuna başvurabiliyorlar.

Hakim bey daha önce verdiği örneklerde, TMMOB üyesi olup da bilirkişi raporu düzenleyenlerin düzenlemiş oldukları raporların onur kurullarında tartışılabilmesine yönelik emsal kararlardan bahsetti. Bu bağlamda, hukukçu bilirkişilerin raporlarının sorgulandığı disiplin dosyaları da oluyor mu Barolar Birliğinde? Eğer oluyorsa, hem Barolar Birliğinde bu şekilde sorgulanan disiplin dosyaları, hem de TMMOB mevzuatında Yüksek Onur Kurulunda sorgulanan disiplin dosyalarının, o raporun dayanağı olan mahkemeye etkisi ne olacak? Yani o bilirkişi raporuna dayanak teşkil edip de bir mahkeme kararı verilebiliyor, temyiz incelemesine gidebiliyor, karar düzeltme incelemesine gidebiliyor. Bu aşamalarda, o bilirkişi raporu nedeniyle hukukçu bilirkişinin ya da TMMOB üyesinin bir ceza alması halinde, bunun rapora dayanak teşkil eden mahkeme kararına etkisi ne olacak?

CEVAP - HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN - Sayın meslektaşım; Barolar Birliğinde, meslek kurallarında ve yasamızda, eğer bir eylem konusunda bir mahkemeye başvurulmuşsa, mahkemenin kararının kesinleşmesi beklenir. Nedir bu kesinleşme; herkesin bildiği gibi, yargılama safhası ve temyiz safhası. Bizim kurallarımıza göre, mahkeme bir ceza vermiş ise, bizim mutlaka disiplin soruşturması açmamız ve disiplin cezası vermemiz zorunludur. Benim sorudan anladığım buydu.

CEVAP - YÜKSEL IRIZ- Bir defa, hukukçu bilirkişi diye bir kavram yok; çünkü hakim, hukukçu bilirkişinin çözeceği her konuyu kendi hukuki bilgisiyle çözmek durumunda. Hukuki bir konuda bir bilirkişiye başvurusu durumunda, bunu kesinlikle bozma nedeni olarak kabul ediyoruz; çünkü hukuki bir konuda bilirkişiye başvurulamaz. Hukuk bilgimize göre, bu konuyu zaten çözeriz.

SORU - GÜRKAN KANBİR (HKMO Onur Kurulu Üyesi)- Yüksel beye bir soru yöneltmek istiyorum. Az önce, oda unvanlarıyla ilgili açıklamalar yaptınız. Bunlar tabii, mimar, mühendis olarak bizler için de geçerli. Biz, şu anda onur kurulu üyesiyiz, diğer arkadaşlarımız denetim kurulu üyesi, yönetim kurulu üyesi. Bu şekilde gidiyor unvanlarımız. Sadece siz Baro üyeleri için mi geçerli; yoksa, aynı unvan kullanımı mimar, mühendisler için de geçerli mi? Diyelim, herhangi bir derneğin toplantısına katıldınız; o toplantıda söz alıp, “Ben, Ünsal Bildirgen. Baro Disiplin Kurulu Üyesiyim” şeklinde, unvanınızı kullanarak görüş bildirebilir misiniz? Bir toplumsal olayla ilgili bir mail atıyorsunuz diyelim; bu, avukatlık camiasından değil, diğer meslek mensuplarını da etkiliyor. Bu şekilde unvanınızı kullanma şansı var mı, bizlerin de var mı?

Yüksel beye bir soru yöneltmek istiyorum. Mesleki denetim konusunda biraz daha açıklama yapması uygun mudur? Bir de bilirkişilik konusunda şöyle bir şey ifade etmek istiyorum: Bilirkişiliği kabul etmek zorunda olduğumuzdan; kabul etmediğimiz takdirde, meslek etiğine ve diğer uygulamalarımıza göre, bizlerin de sorumluluk altına girdiğimizden bahsettiniz. Ama bakıyorsunuz, bazı mahkemeler yıllardır aynı bilirkişiyle çalışıyor, 5 yılı dahi geçmiş. Bu da mahkeme etiği açısından ne kadar doğrudur? Mahkemeler bilirkişilerini değiştirmek zorunda değil midirler?

CEVAP - YÜKSEL IRIZ- Mesleki denetimle ilgili olarak, teknik bir konu olduğu için, eğer yanlış bir ifade kullanırsam, lütfen düzeltin. Bizim mesleki denetimden kastımız, örneğin, bir mühendis, mimar bir proje hazırladığı zaman, oda ya da Birlik olarak, “Bu projeni getir. Bu proje nasıl; bilime, tekniğe uygun mu? Bunu inceleyeyim. Ben, bunu inceledikten sonra bu projeyi uygulayabilirsin” gibi bir ifade kullanılması mümkün değil; yani bu tarzda, bu içerikte bir denetim yapılması mümkün değil. Mesleki denetimden kastımız bu.

Bilirkişilerin değiştirilmesi konusuna gelince, bilirkişi isimleri belirlendiği zaman, mahkeme tarafından taraflara bildirilir. 3 gün içerisinde bilirkişi isimlerine itiraz olup olmadığı sorulur. Eğer bilirkişi isimlerine itiraz varsa ve hakim bunu yerinde görürse, bilirkişileri değiştirir. Bilirkişilerle ilgili herhangi bir iddia ortada yoksa ve kişiler de raporlarını ve işlerini doğru bir şekilde yapıyorlarsa, aynı bilirkişilerle uzun bir şekilde çalışmanın, aslında yargılama açısından daha pratik olduğunu düşünüyorum. Çünkü en azından bilirkişi raporlarının nasıl yazılacağı, incelemenin nasıl yapılacağı konusunda tecrübeli olduğu için, yargılamaya daha fazla yardımcı olacağını düşünüyorum. Buradaki tek şart, bilirkişi isimleriyle ya da daha önce hazırladıkları raporlarla ilgili herhangi bir iddia, herhangi bir somut bir şey yoksa, bu şekilde olmasının daha yararlı olduğunu düşünüyorum.

SORU - SERDAR ÖMER KAYNAK (TMMOB Yüksek Onur Kurulu Üyesi)- Yüksel beye iki sorum var, bir de Hüseyin beye bir sorum var. İki yıllık zamanaşımı olayında bilgi edinme olayından bahsedildi. Üyenin yazılı şikayeti mi, yoksa denetleme kurulunun vermiş olduğu rapor doğrultusunda mı bilgi edinme olayını alacağız?

İki, onur kurulu, kovuşturmacı atama olayına ne zaman gerek duyabilir? Mesela, onur kurulunda oyçokluğuyla karar alınıyorsa, kovuşturma atamaya gerek duyar mı, duymaz mı yahut da bunun resmi bir şeyi var mı?

Hüseyin beye bir sorum var. Aslında daha evvel sorulan bir soruyla da ilintili. Bir örnekle açıklayayım. Bir doktor taşrada çalışıyor, muayenehanesi var, bunu kullanıyor; ama aynı zamanda madencilik alanına soyunuyor, gidip ruhsat alıyor, bunun örneklerini de görüyoruz, orada madencilik faaliyetine

başlıyor. Dolayısıyla, doktor titrini bir başka sıfat olarak kullanıyor. Bu gibi olaylar disiplin soruşturmasına neden olabilir mi?

CEVAP - YÜKSEL IRIZ- Disiplin Yönetmeliğinizde, yönetim kurulunun iki ay içerisinde inceleme yapmadığı konuların onur kurulunun önüne geldiğine ilişkin bir hüküm var. Bu durumda, kovuşturmayı onur kurulu yapacak. Soruşturma izninin verilmemesine karşı itiraz ettiği zaman, itirazı kabul etmesi durumunda, yanılmıyorsam, onur kurulları da bu durumda gerekli kovuşturmayı kendisi yapıyorlardı. İki yıllık ceza zamanaşımı süresinin başlangıcıyla ilgili olarak, eylem tarihinden itibaren. Disiplin Yönetmeliğinizde, iki yıllık zamanaşımı süresinin bu eylem tarihinden itibaren işleyeceğine ilişkin hüküm olması nedeniyle, bu süre de eylem tarihinden itibaren başlaması gerekir diye düşünüyorum.

CEVAP - HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN - Hem doktor, hem de maden işletmesi ruhsatı almaya çalışmış, almışsa, bence, onu Maden Mühendisleri Odası veya iki mesleği de yapıyorsa, meslek kurallarına aykırılık olup olmadığını onur kurulu takdir edecek kanaatindeyim.

SORU - MELİH ŞAHİN (Makina M.O. Onur Kurulu Üyesi)- Tebligat Kanunu hükümlerine uygun tebligat yapılamamasının, disiplin cezasının iptalini gerektiren bir sebep olduğundan bahsettik. Ancak, TMMOB, Tabipler Birliği gibi meslek odaları anayasal olarak aynı nitelikte olmasına karşın, barolara göre bu konumda değil; yani Tebligat Kanunu'nda barolar ifade edilmekle birlikte, TMMOB ve Tabipler Birliği gibi odalar söz konusu edilmemektedir. Doğal olarak, Disiplin Yönetmeliğimizde, Tebligat Kanunu hükümlerinin uygulanacağını ifade etsek de, Tebligat Kanunu kapsamında hareket edemeyebiliyoruz. Yani bu konuda bir öneriniz olabilir mi, nasıl hareket etmeliyiz? Bir pratik çözüm olabilir mi?

CEVAP - HÜSEYİN ÜNSAL BİLDİRGEN - Tebligat Yasası da değişiyor. 6 ay sonra uygulanacak birçok maddeleri. Fakat bence, Disiplin Yönetmeliğinde, “Bu, Tebligat hükümlerine göre yürütülür” dediği için, buna uymak zorundayız.

Biz, yargıya götürüldüğünde diyoruz ki vatandaşa, “Doğru tebligat yok.” Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'na göre, yargı önce neye bakacak; usulüne uygun yapılmış mı işlemler. Birinci işlemlerde tebligata bakacaktır. Sağlıklı bir tebliğ olmadığı halde, kişi yokken veya adresi bilinmediği halde... Tebligat Yasamızda bir 35. Madde var; ona göre yapılmış, hakkında bir hüküm verilmiş. Biz diyoruz ki, “Yeterli tebligat, doğru tebligat yok.”

CEVAP - YÜKSEL IRIZ- Daha önce de belirttiğim gibi, ceza verilen kişinin savunmasını almak zorunlu; ancak, “Bana savunma isteme yazısı gelmedi” diyor. Bu sefer burada bakacağınız ne; gerçekten usulüne uygun

bir tebligat yapılıp savunma yazısı istenmiş mi, buna bakacaksınız. Disiplin Yönetmeliğinde de Tebligat Yasası'nın uygulanacağına ilişkin hüküm olduğuna göre, eğer Tebligat Yasası hükümlerini uygulayarak, kişinin en son bildirdiği adresine tebligat yapmışsanız, adresinde yoksa, Tebligat Yasası'ndaki hükmü izleyerek savunma isteme yazısını kişiye tebliğ etmişseniz; ancak, kişi tebligatı almamış, ama sizin tebligatınız hukuka uygunsa, artık onun söylediğine itibar etmek mümkün değildir. 19 Ocakta Tebligat Yasası'nda bir değişiklik yapıldı. Eğer adresi bilinemiyorsa, adres kayıt sistemindeki en son bildirdiği adrese tebligat yapılacağı düzenlendiği için, Tebligat Kanunu hükümleri uygulanırsa, bu tür problemlerin çıkmayacağını düşünüyorum.

II. OTURUM: FORUM

OTURUM BAŞKANI:

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU ÜYESİ
ÜMİT NEVZAT UĞUREL

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU ESKİ ÜYESİ
SIRDAŞ KARABOĞA

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU ÜYESİ
MUSA ÇEÇEN

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- İlk önce Sırdaş Karaboğa arkadaşımız konuşmasını yapacak. TMMOB Yüksek Onur Kurulu eski üyesi. Geçmişte uzun yıllar yaptığı Yüksek Onur Kurulu üyeliğinden edindiği deneyimleri bize aktaracak.

SIRDAŞ KARABOĞA (*TMMOB Yüksek Onur Kurulu Eski Üyesi*)-
Yönetmelikte Net Olmayan Başlıklarla İlgili Tartışmalar, Sorunlar ve Analizi-

Değerli meslektaşlarım, değerli konuklar; hepimize iyi günler diliyorum. Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği Yönetim Kuruluna ve Yüksek Onur Kuruluna, uygulamaya koyduğu bu toplantıyla bu alanda büyük bir eksikliğin giderilmesine katkı koydukları için teşekkür ederim.

Geçen dönem Yüksek Onur Kurulu'nda görevim sırasında bu çalışmayı programladık, ama TMMOB'nin yoğun çalışmaları nedeniyle bir türlü gündeme getiremedik. Bu dönem içinde neredeyse bir yıla yakın bir zaman geçti; ama elbette, bunu hiçbir zaman bir zaman kaybı olarak görmemek lazım. Bilgilerin insanlara iletimi anlamında, her zaman için bu tip toplantılar düzenlenmesinde, bu tip görüş alışverişlerinde bulunulmasında yarar var.

Bizler biliyoruz ki, geç gelen adalet hiçbir zaman adalet anlamını taşıyor. Bu anlamda, görüş alışverişlerinde bulunmamızda büyük yarar var. Sabahleyin, Sayın Danıştay hakimi ve avukat arkadaşımızın bize sunduğu birçok bilgiler gerçek anlamda meslektaşlarımızın, onur kurullarında görev alan mühendis arkadaşlarımızın çalışmalarına büyük ışık tutacak.

Yönetmeliklere baktığımız zaman, onur kurullarında görev alabilme koşulları belirgin. Oda yönetimlerinde görev almış olmak, şartlardan bir tanesi. Ancak, yönetim kurullarında görev yapmak ayrı bir konu, onur kurullarında görev yapmak ayrı bir konu. Yani yöneticilikle denetim, hukuksal denetim anlamındaki konular birbirinden farklı olan şeyler. O nedenle, onur kurulu görevini üstlenen arkadaşlar göreve ilk atandıkları zaman bir hayli sıkıntı

çekiyorlar. Ben de bu sıkıntıyı zamanında bir hayli çekmiştim; ama yaklaşık 16 yıl kadar bir süreç içerisinde, gerek Elektrik Mühendisleri Odası Onur Kurulu'nda, gerek Yüksek Onur Kurulu'ndaki görevlerimizden dolayı biraz tecrübelendik, birazcık bilgilendik. Ama biraz önce aldığım bilgilerden sonra, benim de eksiklerim olduğunu rahatlıkla görebiliyorum. Açık kaldığımız bazı konularda saygıdeğer hakimlerden ve avukat arkadaşlardan aldığımız bilgiler bizi bir hayli aydınlattı.

Değerli meslektaşlarım; program gereği, “Yönetmelikte Net Olmayan Başlıklarla İlgili Tartışmalar, Sorunlar ve Analizi” başlıklı bir sunum talep edilmişti benden. Bizim bu alanda yaptığımız disiplin soruşturmaları içerisinde, disiplinle ilgili konular içerisinde önem arz eden ve bizi yönlendiren Disiplin Yönetmeliğimizden bahsetmek istiyorum. Bizler biliyoruz ki, 6235 sayılı Yasa içerisinde ve TMMOB Ana Yönetmeliği içerisinde de birçok bölümde disipline ilişkin gerekli açıklamaları bulamıyoruz. Orada 3-4 tane maddeden bahsediliyor, ama detay yok işin içinde. Yönetmelikte net olmayan maddelere ilişkin bir sunum hazırladım ama aslında TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin de yeniden ele alınmasını talep ediyorum. Bu konuları aramızda tartışıp, bu anlamda en yetkili kişiler olan sizlere, onur kurulu üyelerinin görüşüne açmak istiyorum ki, önümüzdeki dönemde TMMOB Genel Kuruluna ilişkin bu süreç işlesin. Bu tartışmalar Genel Kurullarda yapılsın ki, eksik olan aşamalar geride kalmış olsun, eksiklerimizi bu anlamda giderelim.

Disiplin Yönetmeliğimize baktığımız zaman, 3. Maddede, hangi koşullarda üyelere disiplin cezaları verilebileceği konusunda bir açıklama var. Altta diyor ki, “Suçların ve cezaların açık olması esastır. Hiç kimse aynı olaydan ötürü ikinci kez cezalandırılmaz.” Bunu şunun için ele almak istedim: Yapı Denetim Yasası ile ilgili, Bayındırlık Bakanlığı'nın yapı denetçisi meslektaşlarımızla ilgili uyguladıkları bir prosedür var. Meslektaşlarımıza, yapı denetimle ilgili yasa gereği yapmış oldukları hatalardan dolayı veya eksiklikten dolayı, yapı denetim kurumunun hatalarından kaynaklanan cezalar verilmekte ve daha sonra dönüp, meslek odası olarak da ilgili odalara, TMMOB'ye, “Bak, senin üyen şu konuda yanlış yapmıştır. Bir de sen cezalandır” diyor. Buradan baktığımız zaman, aynı suçtan ikinci defa cezalandırma gibi bir durum gündeme geliyor. Çünkü benim meslektaşım, mesleğine ilişkin çalışmalarından dolayı Bayındırlık Bakanlığı tarafından bir yıl ya da 6 ay süreyle bu çalışmalardan men ediliyor ve ikinci defa, bize bu konuyla ilgili olarak üyemize ceza vermemiz talep ediliyor.

Cezalara ilişkin 7. Madde, Disiplin Yönetmeliğinin 7. Maddesinde birtakım kurallardan bahsediyor, “Bunlar bunlar olduğu zaman yazılı uyarı cezası verilir” diyor. Yazılı uyarı cezasıyla ilgili, “Meslek mensubunun, meslektaşların, üçüncü kişiler, Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği ve oda birimleriyle

daha düzenli ve uyumlu bir tutum içinde olması ve daha dikkatli davranması gerektiğinin yazıyla bildirilmesidir. Ceza, aşağıdaki durumda verilir” diyor. Bu bölümün diğer maddelerinde belirtilen disiplin suçları kapsamına girmeyen ve meslekle ilgili kanun, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görevleri yerine getirmemek de sayılıyor. Aslında bütün TMMOB üyesi meslektaşlarımızın bu kapsamda, bu cezaları hemen her an alabileceği konusunda bir görüşüm var. Çünkü yazılı uyarı cezasının hangi suçlardan dolayı verileceği açık ve net yazılmış. Sonra da diyor ki, “Bu bölümün maddelerine girmeyen suçlarda yazılı uyarı cezası verilir.” Bunların tartışılmasını, gerekiyorsa Disiplin Yönetmeliğinde değiştirilmesini görüşelim.

Yüksek Onur Kurulu’nun yetkileriyle ilgili bölüm, 2004 yılında TMMOB Genel Kurulundaki değişikliklerden sonra şöyle bir duruma geldi: “Yüksek Onur Kurulu, oda onur kurulu kararlarıyla itirazları belgeler üzerinde inceler ve gerekçe belirtilerek onaylar ya da bozar. Kararın bozulması durumunda, dosyayı ilgili odaya iade eder. Oda onur kurulu kararında ısrar ettiği takdirde, gerekçeli son karar 3 ay içinde Yüksek Onur Kurulunca verilir.” Burada, uygulamada bir çelişki tespit ettiğim için bunu gündeme aldım. Şöyle ki: Meslek odası onur kurulu, ilgili odalardaki arkadaşlarımıza bir ceza veriyor, Yüksek Onur Kurulu’na geliyor. Yüksek Onur Kurulu dosyayı incelediği zaman, o cezayı yanlış bulup onaylamayabiliyor veya usul eksikliklerinden dolayı onaylamayabiliyor, odasına iade ediyor. Odasına iadesinden sonra, oda onur kurulları kendi kararlarında ısrar ediyorlar. Bu durumda diyor ki, “Yüksek Onur Kuruluna geldiği zaman, Yüksek Onur Kurulu gerekçeli olarak 3 ay içinde bu kararı verir.” Bizler şunu biliyoruz: Ceza verecek kurullar oda onur kurulları. Yüksek Onur Kurulu, Yargıtay kapsamında, oda onur kurullarının verdiği cezaları onaylar veya reddeder. Bu maddeye göre, Yüksek Onur Kurulu ısrar etti; oda onur kurulu nasıl bir uygulama yapacak? Bunun tartışılmasını istiyorum, bunun üzerinde yorum almak istiyorum. Yüksek Onur Kurulu ceza verici bir kurum değil; ancak onaylar veya reddeder. Bu durumda, Yüksek Onur Kurulu nasıl bir uygulama yapacak? Bunun tartışılmasını, gerekirse yönetmelikte bunların ele alınmasını, incelenmesini talep ediyorum.

Disiplin Yönetmeliği 11. Madde, “Nitelikleri itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara benzer disiplin cezaları verilir. Disiplin cezalarının verilmesinde ya da onaylanmasında kurullar takdir haklarını kullanırlar; ancak, takdirlerinin gerekçelerini belirtirler” diyor. Tartışılacak hiçbir konu yok burada. Yalnız, benim burada ele almak istediğim uygulamayla ilgili bazı eksiklikler var. Aynı konuyla ilgili, Makina Mühendisleri Odası’nın -örnek olarak söylüyorum, belgeye dayanarak değil- ya da Maden Mühendisleri Odası’nın vermiş olduğu bir kararı, aynı işleme ilişkin başka bir odada, örneğin, denetimsiz proje üretmek; İnşaat Mühendisleri Odası A cezasını

verirken, Elektrik Mühendisleri Odası ya ceza vermiyor ya da C cezasını uygun görüyor. Burada, onur kurulları arasında bir birliklilik olması lazım. Süreç içerisinde meslekten men cezası verirsiniz; ama biri 15 gün der, öbürü ağırlaştırıcı nedenlerden dolayı... Yani kişi demiştir ki, "Siz kimsiniz, benim haklarımı kısıtlıyorsunuz! Bana ceza veremezsiniz." Durumundan dolayı, 15 gün verilmesi gereken cezayı 30 güne çıkartırsanız; diğerinde, "Evet, ben bir hata yaptım, bundan sonra da bunu tekrar etmeyeceğim. Meslek etiğine uygun davranmadım" dediği zaman, 30 gün vereceğiniz cezayı 15 güne indirebilirsiniz. Bu, onur kurulunun takdiridir; ama burada, o suç için eğer meslekten men cezası verilecekse ya da para cezası verilecekse, bütün odaların aynı kriterleri kullanması gerektiğine inandığım için bunu dile getirdim.

Soruşturma konusu sabahleyin bir hayli dile geldi. 13. Maddede diyor ki, "Disiplin cezasını gerektirecek eylemlerin işlenmesinden itibaren 2 yıl geçmiş ise, soruşturma başlatılamaz." Ama gelen dosyalara baktığınız zaman, 2 yıllık süreç, fiilin başladığı tarih. Yani oda denetimsiz proje üretip de, bunu BEDAŞ'a veya ilgili belediyeye verdiyse, o tarihtir esas alınması gereken tarih. Yani 3 sene sonra tesadüfen o projenin oda denetimsiz olarak geçtiğini görüyorsanız, bu Maddeye göre, bir işlem yapmamanız gerekir. Ama odalardan gelen dosyalarda bu kurallara hiç uyulmadığını gördüğüm için bunu tartışalım, konuşalım, fikir üretelim istedim.

TMMOB Ana Yönetmeliğinden bahsediyoruz. TMMOB Ana Yönetmeliğinin 90. Maddesi en son Olağan Genel Kurulda bir değişikliğe uğradı. Şöyle diyor: "Üye ve çalışanlara karşı psikolojik yıldırma, baskı, taciz uygulamalarına, kadın üye ve kadın çalışanlara karşı cinsiyet ayrımcılığı yapanlara, cinsel tacizde bulunanlara, kayıtlı ya da ilgili oldukları oda onur kurullarınca aşağıdaki disiplin cezaları verilir." Yasadan gelen yazılı uyarı, kanunda belirtilen para cezası gibi cezalardan bahsediyor. Ama bunun Disiplin Yönetmeliğinde yer alması lazım. En son Genel Kurulda geçtiği için bu karar, bu karara uymak durumundayız; ama bu kararın Disiplin Yönetmeliği içerisinde yapılması lazım. Hangi cezayı vereceksiniz burada, yazılı uyarı cezası mı vereceksiniz, para cezası mı vereceksiniz, bunun görüşülmesi, konuşulması ve Disiplin Yönetmeliğine ilave edilmesi gerektiği görüşündeyim.

Değerli meslektaşlarım; benim ele alınmasını istediğim, yönetmeliklerde uyum sağlamayan, net olmayan başlıklar bunlar. Bundan sonra sizlerin görüşleri ile önümüzdeki TMMOB Genel Kuruluna kadar bir noktaya gelmesini düşündüğüm konuları ifade ettim.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- Delege arkadaşlarımdan, soru sormak isteyen, görüş belirtmek isteyen var mı?

SORU - VOLKAN TÜRKYILMAZ (HKMO Onur Kurulu Yedek Üyesi)- Sırdış beye bir soru sormak istiyorum. Disiplin Yönetmeliğindeki 3. Maddeyi

şu şekilde anladım: “Hiç kimse aynı olaydan ötürü ikinci kez cezalandırılmaz” diyor. Yani bir suç işledi, ceza aldı, aynı suçtu mükerrer işledi.

Diğer sorum da 90. Maddeyle ilgili. Siz de söylediniz zaten “Disiplin Yönetmeliğinde karşılığı yok” diye. Yalnız, buradaki suç, mobbing diye adlandırılan psikolojik yıldırma, baskı, taciz veya cinsel taciz. Yani böylesi bir iddiayla gelindiğinde, “Ben, cinsel tacize uğradım” veya “Psikolojik yıldırma uğradım” iddiasıyla gelindiğinde, bu nasıl soruşturulacak? Bu konuda bir açıklık yok ve sanki yargının alanına girilmiş gibi bir intiba yaratıyor bu. Bir de rahatsız edici bir şey, yani para cezasıyla bunun cezalandırılması. Bunun bir şekilde düzeltilmesi gerekiyor. Yargının alanına giriyorsa, ya o maddenin ayrılması, ya toptan kaldırılması gerekiyor. Yani para cezasıyla cezalandırılması da son derece rahatsız edici. Bence, onun düzeltilmesi gerekir.

CEVAP - SIRDAŞ KARABOĞA- Değerli meslektaşım; ben de zaten bu çarpıklığı dile getirmek için bunu gündeme aldım, sizlerin görüşüne sunmak istedim. 90. Madde, tüm meslek mensuplarının işlediği suçlara ilişkin yapılanma içerisinde. TMMOB Olağan Genel Kurulunda bir öneriyle Ana Yönetmeliğe bu madde monte edildi. Bu Madde diyor ki, “Şu, şu, şu durumlarda aşağıdaki cezalar uygulanır.” Peki, Disiplin Yönetmeliğinde bunu nereye koymamız lazım? İddiam şu: Disiplin Yönetmeliği yeni baştan ele alınmalı, arkadaşlarımız bu konuda tartışmalı, görüşmeli. Genel Kurulda bunu dile getirdik, “Bu, bize çok sorun getirecek” diye; ama tabii ki, Genel Kurulun kararlarına her zaman saygılı olmak zorundayız. Bu maddeyi yok sayamayız. Bu maddeyi en kısa zamanda Disiplin Yönetmeliğine almamız lazım.

SORU - İLHAN DEMİRÖZ (Ziraat Mühendisleri Odası Onur Kurulu Üyesi)- Bursa'dan katılıyorum. Bursa'yla ilgili bir örnekten hareket ederek soru sormak istiyorum. Bursa'da, Bursa Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği tarafından 60 hektarlık bir alanda bir sanayi kurulmak isteniyor. Buna bütün odalar, Bursa'daki 23 akademik oda tamamen karşı. Alınmış yargı kararları var. İlk başta belki şöyle söylenebilir: Proje ortaya çıkana kadar, fizibilite yapılırken, meslek odalarından ilgili arkadaşlar çalışmıştır; ama bütün odalar karşı olmasına rağmen, 60 hektardan 30 hektara bölünmüş bu alanda hâlâ mimarlarımız, ziraat mühendislerimiz, şehir plancılarımız, inşaat mühendislerimiz, hepsi bu projede çalışıyor veya bu projeye katkı sunuyorlar. Odaların tümü tamamen karşı ve yargıya gidilmiş; hem TMMOB İl Koordinasyon Kurulu olarak, hem de oda olarak. Burada çalışan veya görev yapan arkadaşları, Yönetmelikte net olmayan başlıklardan hangi konuma koyabiliriz? Bununla ilgili olarak -etik anlamda söylemiyorum- yönetmelik anlamında yapılacak bir işlem var mıdır?

CEVAP - SIRDAŞ KARABOĞA- Zaten yönetmelikte net olmadıkları için bunları gündeme almaya çalışıyoruz. Bilime, mesleğe aykırı konularda

meslek odaları olarak karşı çıkabiliyoruz. Ancak, size şöyle bir örnekle yanıt vermek istiyorum. İlgili meslek odaları bu konuda karar aldığı zaman, meslektaşlarımızın buna uymalarını tercih ederiz. Yargıya da intikal ettikten sonra, bu yargı sonucunu beklemek lazım bana göre. Yargı sonucunda eğer oranın iptali gündeme gelirse, o zaman da oradaki çalışan arkadaşlarımız için, Disiplin Yönetmeliğine uyan maddelerden dolayı işlem yapılabilir.

Benim aklıma hemen şu geldi: İki dönem önceki Yüksek Onur Kurulu görevimiz sırasında, bir meslek odamızın, Altınova'da bir tersane kuruluşuyla ilgili, TMMOB'nin, Ziraat Mühendisleri Odası'nın ve diğer meslek odalarının "Hayır. Burası tarım arazisidir, burada tersane yapılamaz" diye verdiği karara rağmen, Gemi Mühendisleri Odasındaki yöneticilerimiz kendi inisiyatiflerini kullanarak, "Hayır, burada tersane yapılabilir" şeklinde bir bilirkişi kararı oluşturmuşlardı. Geçen dönemlerde büyük bir tartışma konusu oldu bu ve Oda Onur Kurulu bu yöneticilerine ceza vermedi. TMMOB Yönetiminin Yüksek Onur Kuruluna vermiş olduğu itiraz dilekçesinin karşılığında, Yüksek Onur Kurulu bu üyelere, Gemi Mühendisleri Odasının Yönetim Kurulu üyelerine meslekten men cezası vermişti. Ben, Yüksek Onur Kurulunun yapılmasına ilişkin o gündem maddesini sunarken, buradan yola çıkarak sunmuştum. Biz, burada bir işlem yaptık; ama Yüksek Onur Kurulu ceza verecek bir organ olarak görünmüyor yasalara göre. O nedenle bunun tartışılması, bunun irdelenmesi gerekir. Ama buradaki olayda, yargı sonucunun beklenmesi gerektiği düşüncesindeyim.

SORU - ÇAĞATAY KESKİNOK- Ben, değişik zamanlarda, TMMOB'nin ve kendi bağlı bulunduğum Odanın, yönetim, denetleme, onur kurullarında görev aldım. Onur kurulunda uzun bir süre görev üstlendiğimi söyleyebilirim.

Gündeme getirilen konuların çoğu usulle ilişkili konular, yani buralardaki sorunları kolaylıkla çözebileceğimiz kanısındayım. Verilmiş olan disiplin cezalarının denkleştirilmesi ya da farklı odalardaki uygulamaların denkleştirilmesi olabilir. Ama sıkıntının esas olarak şu noktalardan kaynaklandığını düşünüyorum ve hazır yanıtlar vermek yerine, bazı sorunların tartışılması gerektiğini düşünüyorum meslek ortamında. Sıkıntılardan birisi, normatif değerlendirmelere başvurma, normatif değerlendirmelere düşme hataları çok sıkça yapılmaktadır. Onur kurulu değerlendirmelerinde normatif değerlendirmelerden kaçınmak, mümkün olduğu kadar nesnelleştirmek; ama bu nesnelleştirmenin bilimsel temelini bulmak, yani mesleki etkinliğin bilimsel temellerini ve ahlakını ilişkilendirmenin çok önemli olduğunu, buna dayandırmanın gerekli olduğunu düşünüyorum. Bunun sürekli yapılması gerektiği kanısındayım. Çünkü aksi takdirde, normatif değerlendirmeler kaçınılmaz olmakta ve bu tür değerlendirmelerde verilen kararlar da genellikle haklı zeminini bulamamaktadır.

Mesleki denetim nedir, meslek ahlakı nedir, bu konular üzerine tartışma yürütmemiz gerekir diye düşünüyorum. Özellikle ortak faaliyet şeklinde yürütülen bir proje olabilir bu; farklı meslek üyelerinin yer aldığı işlerde, bir meslek üyesinin davranışı meslek ahlakına aykırı değerlendirilirken, başka bir odaya tabi olan üyeninkinin değerlendirilememesi durumu. Bu, odaların konuya kendi meslek alanları nedeniyle kaçınılmaz olarak farklı bakmalarından kaynaklanmaktadır. Bu tür konuların denkleştirilmesi tartışmasının TMMOB Yüksek Onur Kurulu düzeyinde ve TMMOB düzeyine yapılması gerekir diye düşünüyorum.

Bir örnek vereyim. Örneğin, yasa, usul, çerçeve ve karar süreçlerini aşarak verilmiş olan bir imar kararı; ama bunu geçmiş mesleki etiğimiz içinde, meslek etiğine aykırı bulduğumuz bir sürü durum vardır. Burada bir şehir plancısının durumu meslek etiğine aykırı değerlendirilebilirken, imarla ilgili verilmiş kararlar, tarımsal alanın gelişmeye açılması, orada başka bir proje yürüten meslek üyesinin, bir başka odaya bağlı meslek üyesinin yaptığı iş, meslek ahlakına aykırı mıdır, değil midir? Yani burada bir hiyerarşik ilişkilene söz konusudur. Bu konular üzerinde tartışmayı yoğunlaştırmamız gerekir.

Diğer yandan, geçmişte, meslek ahlakı açısından meslek ahlakına aykırı bulduğumuz bir sürü konu, maalesef bugün yasal çerçevesini bulmuş durumda. Bizim geçmiş mesleki eğilimlerimize ve birikimlerimize uygun olarak etiğe uygun değerlendirmedeğimiz konu, yasal çerçevede karşılığını bulmuş olması nedeniyle, bu tür ikilemlerde nasıl davranacağız, nasıl karar vereceğiz. Bunların önemli olduğunu düşünüyorum. Bu konuların belki çalıştaylar olarak, özellikle farklı meslek üyelerini bir araya getirerek TMMOB düzeyinde yapılmasını yararlı olduğunu düşünüyorum.

Diğer yandan, kamusal bir politika olarak, yasal süreçlere uygun olarak gündeme gelen; ama bizim meslek etiği açısından uygun görmediğimiz uygulamalarda, özellikle kamuda çalışan meslek üyelerimizin rolü ve sorumluluğu. Bunlar sabah oturumunda dile getirilmişti. Ama yine buradaki sorumlulukların nereye ait olması gerektiği konusu ve orada kendi meslek üyelerimiz açısından da konuyu değerlendirmemiz gerekir.

Sabahleyin şu soruya açıklık getirilmedi: Genel ahlaki kurullarla ilişkili bir suç işlendiği zaman, bu meslek üyemizi onur kurulu olarak nasıl değerlendireceğiz? Yani başka bir işinde yüz kızartıcı bir suç işledi, organ mafyası içinde yer aldı; bu durumda ne yapacağız? Böyle bir insan, böyle bir faaliyeti yürütebilir mi, yürütemez mi? Sorunun yanıtlanmadığı kanısındayım.

SORU - SALONDAN- Sırdaş bey gayet güzel ortaya koydu konuları; ancak, oturumun formatı hakkında bir-iki şey söylemek istiyorum. Tartışma konularını öneri olarak mı sunacağız yahut sunduğumuz konular üzerinde görüş bildirecek miyiz? Örneğin Sırdaş bey, tartışma konularına ilişkin

önerilerde bulundu; ama gördüğüm kadarıyla kendi görüşlerini fazla yansıtmadı. Öyleyse, şöyle bir şey yapabilir miyiz: Bizim de tartışılmasını istediğimiz konular var; biz de konularımızı dile getirelim. Yani tartışma konularını sadece bu 4-5 maddeyle sınırlayıp Sırdaş beyi soru yağmuruna tutmaktansa, bizler de tartışılmasını istediğimiz konuları dile getirmek isteriz. Zaten öğleden önceki oturumda TMMOB Disiplin Yönetmeliği genel çerçeve olarak incelendi, yani hukuki anlamdaki yeri vesaire incelendi. Öyleyse, bizim şu anda yapmamız gereken, somut olarak önerilerde bulunmak ve somut olarak bu Yönetmeliği tartışmak diye düşünüyorum. Bu şekilde devam edilmesini arzu ediyorum. Benim kendi kişisel kanaatim, Sırdaş beye katıldığım nokta, en son dile getirdiği Disiplin Yönetmeliğinin yeniden ele alınması. Bunu gerçekten zorunluluk olarak görüyorum. Mesela, 3. maddeden vesaire bahsettiler. 3. maddede, “Meslekle ilgili işlerde, gerek kasten, gerekse ihmal göstermek suretiyle maddi ya da manevi zarara neden olan” denilmek suretiyle, yalnız kasıt değil, ihmal suretiyle de maddi ve manevi zarar olmak dile getirilmiştir. Muhtemel bir zarar ya da potansiyel zarar gibi bir kavram söz konusu değil. Bunu tartışmamız gerekiyor.

İki, “Yazılı uyarı cezaları” başlıklı 7. maddenin A bendinde bir bölümün, diğer maddelerde belirtilen disiplin suçları kapsamına girmeyen -Sırdaş bey bahsetti, ama ben başka yönden ele alacağım- meslekle ilgili kanun, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görevleri yerine getirmemek. Bence, bu ifade de yeterince açık değil. Neden? Tamamlanmamış bir ifade gibi. Sebebine gelince, bir, görevin yerine getirilmemesinin nedeni ihmal midir, yoksa kasıt mıdır? İki, bu ihmal ya da kasıt sonucu bir zarar oluşmuş mudur? Bunların aranması gerekir. Eğer bir ihmal sonucu bir zarar oluşmuşsa, bunu cezalandıracak bir hüküm, Disiplin Yönetmeliğimizde göremedim. Yok, eğer meslek uygulanmasının yasaklanması cezasını düzenleyen 9. maddenin B bendinin buna izin verdiği düşünülürse, bunu da şöyle cevaplandırmak mümkün: Sözü edilen bentte, görevi yerine getirmemek değil; görevi, TMMOB mevzuatına, bilime ve meslek tekniğine aykırı biçimde uygulamak düzenlenmişti, yani kasıt unsuru vardır. O nedenle, “Meslek uygulamasının yasaklanması cezası” başlıklı 9. maddenin B bendinin de belirgin ve açık bir biçimde yeniden düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyim. Çünkü sözü edilen bentte, “Mesleğini ve görevini kişisel ya da bir grup adına çıkar sağlamak için, TMMOB mevzuatına, bilime ve meslek tekniğine aykırı biçimde uygulamak ya da mesleğini ve görevini, TMMOB mevzuatına, bilime ve meslek tekniğine aykırı biçimde uygulayarak, kamuya, halka, üçüncü şahıslara zarar vermek” deniliyor, yani kasıt unsuru taşıyor. Örneğin, ya da bağlacından önceki cümlenin ana teması, “Kişisel ya da bir grup adına çıkar sağlamak” ya da bağlacından sonraki cümlede ise ana tema, kamuya, halka, üçüncü şahıslara zarar vermektir. Birinci bölümdeki çıkar sağlamak ile suç konu eylemi

gerçekleştiren kişi kastedildiğine göre, o kişinin bu aykırı hareketlerinden dolayı kişisel çıkarı olduğu tespit edilemediği takdirde, bir grup adına çıkar sağlayıp sağlamadığının tespiti yönüne gidilecektir. Eğer çıkar sağlanan objenin bir grup olmadığı tespit edilirse, sonuç ne olacaktır? Burada, grup kavramının da açıklığa kavuşturulması gerekiyor.

Bunun yanı sıra, olayın grup ifadesiyle de sınırlandırılmaması gerektiği kanısındayım. Ayrıca, birinci bölümdeki çıkar sağlamak ile ikinci bölümdeki zarar vermek kavramlarının sonuçları itibarıyla birbirlerinden çok da farklı olduklarını düşünmüyorum. Eğer bilime, meslek tekniğine aykırı bir biçimde, uygulama sonucu bir çıkar sağlanmışsa, bunun doğal sonucu olarak, en azından kamu zararı oluşacaktır.

Önemli gördüğüm bir diğer husus ise, bu bende ihmal unsurunun da mutlaka ilave edilmesi gerektiğidir. O nedenle, bu çok önemli bendin yeniden düzenlenmesi ve hatta bir bent yerine birkaç bendin oluşturulması, ceza hukukunun temel ilkeleri açısından da bir zorunluluktur diye düşünüyorum.

Son olarak değinmek istediğim bir diğer husus da, Yüksek Onur Kurulu ve oda onur kurullarının çalışma yöntemidir. Asıl ve yedek üyelerle birlikte katılımı gerçekleştirilecek çağrısız toplantılarda nelerin görüşüleceği ve bu görüşme sonucunda alınacak kararların mahiyeti belli değildir. Bu husus, bu bilinmeyenler nedeniyle gerçekleştirilememektedir. Bunun yanı sıra, çağrılı ve çağrısız toplantılardaki görüşme yöntemi de iç içe girmiş durumdadır. İlk çağrısız toplantıdan sonraki çağrısız toplantı tarihlerini onur kurulunun kendisinin belirleyeceği ifade edilmesine rağmen, çağrılı toplantılarda bu husus belirtilmemiştir.

CEVAP - SIRDAŞ KARABOĞA- Değerli meslektaşlarım; benim bu konuyu açmaktaki gayem, Disiplin Yönetmeliğindeki net olmayan konuların görüşülmesi ve tartışılması. Elbette, Disiplin Yönetmeliğini burada baştan sona görüşme, tartışma imkanımız yok. Ben, gözüme çarpan ana başlıklarda birkaç maddeden bahsettim. Benim talebim şu: TMMOB'de, Disiplin Yönetmeliğiyle ilgili bir çalışma grubunun kurulması ve Olağan Genel Kurula kadar bu çalışmaların bu çalışma grubu tarafından yürütülmesi. Bu sırada da, benim bahsettiğim ya da benim görmediğim, sizin işleyişte karşılaştığınız birtakım şeylerin Disiplin Yönetmeliğinde yer almasını talep ettiğiniz şeylerin, bu konuda uzman, bu konuda yetkili, yetkin olarak gördüğünüz arkadaşlarınıza önerilerini gönderip, oluşacak bu çalışma grubunun önünü açacak birtakım şeyler getirilsin diye talep ettim. Yoksa, Disiplin Yönetmeliğini burada yeni baştan ele almamız, madde madde tartışmamız mümkün değil. Tartışma derken, ufku belirlemek istedim. Yoksa, detaya girsek, bugün yetmez bize.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- İsterseniz, Musa Çeçen arkadaşımızın da sunuşunu dinleyelim. Daha sonra zaten bir genel tartışma bölümümüz var. Ben, şimdiye kadar tespit ettiğim genel tartışma başlıklarını tekrar hatırlatacağım size. Bunların dışındakiler de olabilir. Bu konuları eğer berraklaştırabilirsek, belki sizin bahsettiğiniz anlamda bir Disiplin Yönetmeliği çalışması yapılacaksa, yararlı olur diye düşünüyorum.

MUSA ÇEÇEN (TMMOB Yüksek Onur Kurulu Üyesi)- Bu bölümde, biraz daha farklı noktalara geçmek istiyorum; ama izin verirseniz, bir güzel sözle başlayacağım. Cervantes, “Kalem, aklın dilidir” diyor. Aslında biz, aklın dilini, hem meslek alanımızda, hem de toplumda adaletin diliyle oluşturmak üzere görev almış ve bu konuda sorumluluk üstlenmiş kişileriz. Dolayısıyla, hem aklımızı, hem dilimizi, hem de kalemimizi bu anlamda çok dikkatli kullanma sorumluluğumuzla da sürekli iç içe ve birlikte yaşıyoruz.

Yüksek Onur Kurulu çalışmalarında, sizler de onur kurulu çalışmalarında zaman ve kaynak tüketiyoruz. Bu konuda açmazlarımızın, tartışmalarımızın biraz yürütülmesi; hem zaman, hem de kaynak açısından geri kazanacağımız kısmını kazanmamız lazım. En çok sorunlarımız dosya hazırlamada yaşanıyor. Tebligat için yasal çalışma yapılmış mı, yapılmamış mı? İadeli taahhütlü kartı çoğu zaman unutuyoruz dosyada. Tabii, en önemli konu, ilgili kişiye savunma hakkı yeterince tanınmış mı? Bu konuda çok ciddi sıkıntılarımız var. Sabahki bölümde de, iki hukukçu, bir hakim, bir Barolar Birliği Disiplin Kurulu üyesi ve TMMOB Hukuk Müşaviri de bu konuda açıklamalarda bulundular.

Yaşanılan sorunlara bakarsak, oda yönetim kurullarınca soruşturma ve dosya hazırlık çalışması sırasında yaşanılan sorunlar, oda onur kurullarının çalışmaları sırasında yaşanılan sorunlar ve en önemlisi, bu çalışmalar çok iyi yürütülse, odaların onur kurullarının çalışmasının yazılı ya da bir dosya haline getirilmesi aşamasında sekreteryaya sürecinde ortaya çıkan aksaklıklar bize sıkıntı olarak dönüyor. Oda yönetim kurullarında soruşturmacıların atanması, soruşturmacıların eğitimi (belki ilk defa bunu telaffuz etmek durumundayız), savunmanın alınması, Tebligat Yasası (sabahki bölümde Tebligat Yasası ile ilgili açıklamalarda bulunuldu) ve oda onur kurulunun sevki öncesi dosyanın hazırlanması, bu konularda sıkıntılarımız var. Soruşturmacının atanması sürecinde, oda yönetim kurulu soruşturma açılması yönünde bir karar vermesi halinde, her dosya için ayrı ayrı karar almak suretiyle soruşturmacının atanması lazım. Bazı odalarımızda, tek bir dosyanın içinde farklı atamaların yapıldığını görüyoruz. Dolayısıyla, dosya oluşturmakta oradan başlayan bir hataya da başlamış oluyoruz.

Atanan üyenin çalışmasını beklenen düzeyde gerçekleştirebilmesi için, bir soruşturmacı eğitimini mutlaka yapmamız gerekiyor. Bunlar nedir? Soruşturma yöntemi nasıl olacak, hangi yöntemle çalışacak, inceleme kriterleri neler

olacak; soruşturmacının kendisi tarafından yapılan tespitlere karşı, suçlanan ya da suç atfedilen üyenin savunmasının alınmasında, tebligat ve benzeri konularda nelere dikkat edeceğiz ve en önemlisi, raporlama tekniğimiz nasıl olacak? Bunu ortak bir çalışmayla, TMMOB'ye bağlı odalarımızın da katılımıyla bir eğitim metnine dönüştürebilsek, son derece yararlı olacak diye düşünüyorum.

Toplantıya girmeden önce, Elektrik Mühendisleri Odası yazmanının, Elektrik Mühendisleri Odası'nın bir soruşturmacı eğitimi yapılması konusunda da bir karar alma noktasına da geldiğini söylemesi, bununla da gerçekten son derece denk düştü.

Eğitim konusuna gelirse, soruşturmacı olarak atanan kişilerin hazırlık soruşturması çalışmasını, yani bir anlamda tahkikat savcılığı görevini yaptığını ve çalışmasını da bu usul ve esaslara göre yapmak zorunda olduğunu mutlaka aktarmamız gerekiyor. Bu nedenle, kendisine aktarılan konuda hazırlık dosyasını son derece iyi incelemesi gerekiyor. Konuya sadece bir pencereden veya bir açıdan bakmak yerine, atfedilen konuyu tüm boyutlarıyla incelemesi lazım. En önemlisi, tarafsız ve objektif değerlendirme yapılmalıdır.

Bütün bunlara baktığımızda, aslında bir yönüyle bilirkişilik çalışmasına benzeyen bir yön var. Dün, Yüksek Onur Kurulu'ndaki çalışmada şöyle bir tartışmayı da yaptık: Bu soruşturmacıyı atıyoruz; ama soruşturmacının yemin altına girmesi gerekir mi, gerekmez mi? Bunu TMMOB Hukuk Danışmanımıza sorduk, "Gerekmeyebilir, ama bir tartışılın" diye bir değerlendirmesi oldu. Gerçekten tartışmamız lazım. Yemin kelimesini tırnak içinde kullanıyorum. "Şu usul ve esaslara uygun olarak yapacağımı kabul ve beyan ederim" diye bir metni imzalaması gerekir mi soruşturmacının? Bunun sizler tarafından da tartışılmasında yarar olduğunu düşünüyorum.

Oda yönetim kurulunun, ilgilinin oda onur kuruluna sevk edilmesi kararını alması halinde, dosyanın eksiksiz olarak hazırlanması tabii ki yazman üyenin sorumluluğunda. Oda hukuk müşaviri tarafından dosya, uygunluk yönünden kontrolüyle mümkün olacak. Bu da çok atladığımız bir konu. Birçok odamızda hukuk müşavirimiz var, ama dosyaların hazırlanması aşamasında sanki hukuk müşavirlerimizden destek almıyoruz gibi bir duygu içindeyiz. Paylaşıyor musunuz bu düşünceyi, bilmiyorum.

Oda onur kurulu çalışmalarında, savunmanın alınmasına ilişkin tebligatın tam ve eksiksiz olarak yapıldığı -çünkü bu, bozma nedeni olarak karşımıza çıkıyor- savunma hakkının kullanılmasında özen gösterildiği mutlaka kontrol ediliyor. Bizim Yüksek Onur Kurulunda da ilk baktığımız konulardan bir tanesi gerçekten bu. Bir arkadaşımız, "Baroların adı geçiyor, TMMOB'nin adı geçmiyor. Bunun da konulması yönünde..." diye bir şeyde bulundu. Ancak, bizim düzenlemelerimizde, Tebligat Yasası'na uygun olarak bu savunmanın

alınması konusunda gerekli çalışmanın yapılmasıyla ilgili düzenlemelerimizin olduğunun da altı çizildi. Mutlaka iadeli taahhütlü bir adresle yapılması gerekiyor. En büyük sorunumuz, üyenin adreste bulunamama sorunu. Üyenin adreste bulunmama sorununa karşı, biliyorsunuz, bizim düzenlemelerimizde, üye adresinin değişmesi halinde, ilgili odasına ya da birimine son adresini vermekle yükümlü arkadaşlar. Dolayısıyla, o adrese yapılmış, yasal yöntemlere uygun bir tebligat ve bunun alındısı bizim için yeterlidir. Bunun özellikle altını çizmek istiyorum.

Her toplantı için tarih ve toplantı numarası verilmesi konusunda sıkıntı çekiyoruz. Farklı odalarımız, tek bir toplantı numarası altında farklı yöntemlerle kararlarını yazıyor. Bu konuda da yeknesak bir çalışma gerçekleştirebilirsek eğer, karar numaraları, toplantı numarası ve her değerlendirilen konu için bir karar numarasının olması halinde, bunların değerlendirilmesi ve ayrı dosyalara dönüştürülerek işin karara bağlanması, Yüksek Onur Kurulu tarafından da değerlendirilmesi kolay olacak. Dolayısıyla, her görüşülen dosya için mutlaka bir ayrı karar numarasının, dosya numarasının verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Karar gerekçelerinin açık ve net olması bizim açımızdan önemli. Çünkü karara ilişkin mevzuatın ilgili maddesini belirterek, bir gerekçeyi verilen karara iliştiirmesek, o zaman, kararın onaylanması aşamasında, TMMOB Yüksek Onur Kurulu olarak inanılmaz bir tartışma yapmak zorunda kalıyoruz. Bu bir bozma gerekçesi midir, yoksa onaylanabilir mi? Bazı dosyalar 2,5-3 saat tartışılan bir noktaya kadar gidebiliyor. Bu konuda desteğinize ihtiyacımız var.

Sürelî meslekten men cezalarında, aynı suç isnat edilmek suretiyle farklı kişilere farklı cezalar verildiği tespit edildi. Bu konu daha önce de dile getirildi. Yine farklı odalarımızda, benzer suçlar için farklı cezalar veriliyor. Örneğin, A odasında aynı suç, belge vize ya da mesleki denetimi yapmamaya 1 ay verilirken, bir odamızda aynı suç için 15 gün ceza veriliyor. Bu da eşitlik ilkesine aykırı bir durum teşkil ediyor.

Oda onur kurullarında, aynı kişi için iki ayrı suç varsa, tek karar numarasıyla verilerek değerlendirme yapılıyor. Bunlara da rastlıyoruz. Halbuki, isnat edilen suç için ayrı bir dosyanın oluşturulması gerekiyor. Dolayısıyla, bu noktaya da özellikle dikkatinizi çekme ihtiyacı hissettik. Aynı suçun birden fazla işlenmesi halinde -buna Sırdaş ağabey de değindi- cezanın bir misli arttırılması uygulamasında da, buna dair kararlarda, bir önceki cezaya ilişkin karar eklenmiyor dosyaya. O konuda da bir tartışma vardı. O konuda ben de görüşlerimi paylaşmak isterim. Örneğin, yapı denetimi 19 ildeydi, 81 ile çıkmak üzere, yani Bakanlar Kurulu kararıyla yaygınlaşıyor. Ondaki hüküm sabah tartışıldı. Benim ondaki fikrim şudur: Bir üyenin aynı suçtan ikinci

kez bir misli cezasının arttırılması, ancak birinci suçun cezasının infazının bitmesinden sonra ıslah olmadıysa bir misli arttırılır. Yani bu süreç içinde ikinci ceza geldiyse, tabii ki arttırılmaz. Bu noktaya özellikle bu görüşümle dikkat çekmek istiyorum.

Bir önceki ceza infaz edildi, benzer suçu bu üye tekrar işledi; bu suçun daha önce işlendiği ve benzer suçla tekrar karşımıza bir dosyayla bu kişinin gelmesi halinde, eski kayıtlarla birlikte cezanın bir kat daha arttırılması, ama dosyaya mutlak eski kararın da ilave edilmesi konusunda sizden bir talebimiz var.

Sekreteryaya çalışmalarına gelelim. Burada da çok sıkıntı çekiyoruz. Oda onur kurulu tarafından karara varılan ve TMMOB Yüksek Onur Kurulu'na onay için gönderilen dosyalarda yaşadığımız sıkıntılara değinmek istiyorum. Dosyalar, Yüksek Onur Kurulu dosya kontrol listesi benzeri bir yöntemle kontrol edilmeden geliyor. Odalara bu kontrol listesini gönderdik. Belki ona göre yapılırsa, bu konuda da büyük bir kolaylık sağlanmış olacak diye düşünüyoruz.

Dosyada, oda yönetim kurulu kararı, savunma yazısı, iadeli taahhütlü savunmanın alındı kartı, soruşturmacı atanmasına ilişkin karar, soruşturmacı raporu, oda onur kuruluna sevk kararının kopyası (bu, genellikle unutulmuş bir nokta) bütün bunları eksiksiz olması gerekiyor. Onur kurulu inceleme tutanağı, eski bir cezasının olup olmadığı, varsa dosya kopyasının eklenmesi, ortak suçlarla ilgili her bir dosyaya karara esas dosya eklerinin her birine eksiksiz tekrar konulması gerekiyor. Mesela, ortak bir suç var, 3 kişilik bir değerlendirme var, her biri için ayrı dosya tanzim ettik; ama sadece bir tanesine ekleri koyduğumuz zaman olmuyor. Bu kararların hepsine mutlaka dosyanın tekâmül edilerek konulması gerekiyor. İlgilinin savunmasının mutlaka dosyada yer alması gerekiyor. Savunma isteme, savunma hakkının yasal süreler içinde yapıldığının net bir şekilde görülebilecek tarzda kontrol edilmesi ve oda onur kurulunun gerekçeli karar kopyasının mutlaka dosyaya konulması gerekiyor. Bazı odalarımızda şu tür hatalar ya da gözden kaçmalar sık yaşadığımız bir şey: Oda onur kurulu kararı, yazmanın ilgiliye yazdığı kopya olarak gelebiliyor. Bunlar gözden kaçıyor; ama mutlaka kontrol edilip, bu aksaklıkların giderilmesi lazım.

TMMOB Yüksek Onur Kuruluna onaylanmak üzere hazırlanan iki takım dosya gönderilmesi gerekiyor. Burada da çok ciddi bir eksiğimiz var. Bu iki takım dosyanın her sayfasının kırmızı "Aslı gibidir" mührüyle mühürlenmesi gerekiyor ve oda kaşesiyle bir yetkili tarafından imzalanması gerekiyor ki, kontrollü bir kopyaya dönüşsün. Şu ana kadar bunu uygulayan oda oldu mu, bilmiyorum; herhalde yok. Ama düşünün ki, bir kişinin 3 ay meslek hayatından uzaklaştırılabileceği bir dosyada bir kontrollü kopya olmaması, bizim açımızdan herhalde çok kabul edilebilir bir şey değil diye düşünüyorum.

Dosyanın eksiklik yönünden değerlendirilmesi için, mutlaka oda hukuk müşavirinin incelemesinin sağlanması ve ondan sonra da dosyanın Yüksek Onur Kuruluna sevkı gerekiyor.

Şunları tartışmalıyız arkadaşlar: Yargıda berat etmek, TMMOB Onur Kurulu sürecini sonlandırır mı? Sabahleyin, Danıştay 8. Daire Tetkik Hakimi bir şey sundu. Üye tebligat adresine yapılan gönderi dağıtıcıda kayboldu; ne olur? Böyle sorular var; bunları da tartışmalıyız. Tabii ki, yeni tebligat yapmak durumundayız. Bunun dağıtıcıda kaybolmuş olması, savunma hakkının kullanılması noktasında bizi bir noktaya itmeme. Sizce, TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin 9b maddesi şöyle değişebilir mi? Bunu Yüksek Onur Kurulu'nda tartıştık. O tartışmalar bugünden başlamalı. Sırdış ağabey de benzer bir noktaya işaret ettiler. "Serbest ve/veya kamu ya da özel kurum ve kuruluşlarında mesleki faaliyet sürdürülemez" dersek, 9b önümüzü açar mı? Belki bunu daha genişleterek mi tartışmalıyız? Bence bu, çalıştayın işi.

Onur kurulu değerlendirmeleri için zamanaşımı kavramı nedir? Zamanaşımı kavramını 2 yıl olarak tanımlamışız; ama öyle şeyler olabiliyor ki, örneğin, odaların denetim faaliyetleri bir önceki dönemin genel kurulunun 3 ay öncesinde bitiyor. Genel kurullarda aklamalar, üyeye verdiğiniz bilgi üzerinden olur; yani ne kadar bilgi verirseniz, üye o kadar bilgiyle o kürsüye çıkan yönetim kurulunu aklar ya da aklamaz. Bilgiyi siz kontrol ederseniz, o zaman, bu aklama da bu yönüyle değerlendirilmeye muhtaç demektir. O zaman, bunun tespiti bir sonraki dönemde yapılırsa -ki, kesintisiz sürdürülen bir faaliyettir- bir önceki denetleme kurulunun kaldığı noktadan başladığında, tespit edilen konular zamanaşımıyla nasıl ilişkilendirilecektir? Zamanaşımı, tespit edildiği noktada mı başlar; yoksa, tespit edilmesi şu ya da bu şekilde engellendi deyin, atlandı deyin, iki yılı geçtiyse, bu konuda bir şey yapamaz mıyız" mı diyeceğiz? Bu, çok ciddi bir konu.

TMMOB ve oda yöneticilerinin görevi kötüye kullanmasının sınırları nerede başlar, nerede biter? Görevi kötüye kullanma diye bir tanımımız var; ama bu tanımların altını yeterince dolduramazsak, bu tanımlara göre karşımıza gelen olaylarda bir değerlendirme yapma şansını da elden kaçırmış oluyoruz.

Verilen cezaların ağırlığı ve farklılaşması sorunu konusunda neler yapmalıyız?

Fikir ve Sanat Eserleri Yasası, özellikle mimar arkadaşlarımızda, Mimarlar Odası'nda çok tartışmalı bir konu. Hangi şartlar tamamlandığında telif hakkı oluşmuştur? Bu konuda da belki hukuki destek olarak tartışma yapmamız lazım. Çünkü farklı görüşler var. Örneğin benim, Nevzat arkadaşımızın da katıldığı bir görüşüm var. Telif hakkının oluşabilmesi için, hazırlanan eserin, yani projenin, en azından oda denetim sürecinde kayıt altına girmesi gerektiğini düşünüyoruz. Tabii, bunun sonraki aşamaları, ruhsat alma

aşamasında gerekli yasal inceleme ya da onayları almış olması gerekiyor. Ama bazı arkadaşlarımız şöyle bakıyorlar. Kendilerince haklı olabilirler. Ben, değişmeye ve değiştirmeye açık bir tartışmanın bu anlamda çok anlamlı olduğunu düşünüyorum. “Hayır, bu bir eserdir. Bu eser bir kişi tarafından üretildi ve bir başkası tarafından kopyalanıp kullanıldıysa bu, telif hakkı ihlali oluşmuştur” yaklaşımı var. Gerçekten tartışmaya ihtiyacımız var.

Proje müellifi, TUS değişimlerinde alınan muvaffakatnamelerin odalarımıza bağlı şubeler üzerinden yapılmaması halinde sorunlar çıkıyor ortaya. Örneğin, odalarımıza yazılar gidiyor. Alınan muvaffakatlar, gerçekten o ilk projeyi üreten proje müellifinden alınmamış. Bu da bizim tespitlerimiz arasında. O zaman, bu konuda odaların bir düzenleme yapması ve muvaffakatların da oda kanalıyla alınması konusunda bir çalışma yapmamız, belki önümüzdeki süreçte bizi rahatlatacak bir noktaya götürebilir.

Descartes, “Rastgele bir doğruya ulaşılmıyorsa, yöntemli bir çabayla yanlışa ulaşmayı yeğlerim” demiş. Biz, rastgele doğruyu değil, yöntemli doğruları bulmak için hep beraber tartışalım.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- Musa arkadaşımıza da teşekkür ediyorum. Bu konu üzerinde kısa birkaç söz verdikten sonra, genel olarak fikir belirtmek isteyen arkadaşlarımıza da söz vereceğim.

KATKI - SEMİH OKTAY-(*Makina M.O. Onur Kurulu Üyesi*)- Bazen bir takılmamız söz konusu oluyor. Ne konuda? Her şeyi tane tane yazmak istiyoruz. Hayatta o kadar çok şey var ki, yazmaya kalktığımız zaman, mevzuatları dallandırmak, hepimizin kaçma noktası. Bu sendromdan kurtulmamız lazım. İctihatlarımızın olgunlaşması lazım, yeni kendi mutabakatlarımızın olgunlaşması lazım. Her suç, her cezayı veya her olumluluğu not yaza yaza tarif etme metodundan biraz uzaklaşmalıyız. Disiplin Yönetmeliğinde ana mantık belli. Bunu illa dallandırmanın da lüzumu yok. Ne diyoruz; kamuya, üçüncü şahıslara maddi ve manevi zarar veriyorsa, meslek kurallarına uygun davranmıyorsa. Bizim meslek disiplinlerimiz o kadar geniş konuları içeriyor ki, bunları irdelersek, hepsiyle uğraşmaya kalkarsak, altından kalkamayız, asıl amacımızı yapamayız. Her şeyi tarif etmiş olsak, böyle kurullara da ihtiyaç yok; hemen belgeler toplanır, karşılığı vardır, suç da budur. Yani o kadar kolaylaştırıcı da olmamak lazım.

Şundan kaçınmalıyız: Dosyayı aldığımızda, başta ceza verme mantığı oluşmamalı. Aslında insani olarak bunun oluşmaması lazım. Sabahtan beri konuşmaların içinde tarif edilen prosedürlerin yapılması lazım. Kamu vicdanında suçlu tanımlanabilir, herkesin gönlü isteyebilir; fakat imar tadilatı yapılmışsa, kurallar uygulanmışsa, biz ne yapabiliriz. Disiplin Kurulumuzu illa buna zorlayarak, kuralsız uygulamalardan, bu tarz yaklaşımlardan uzak olmak lazım.

SORU - MELİH ŞAHİN-(MMO Onur Kurulu Üyesi)- Musa beye, derli toplu ve anlaşılır sunumu için teşekkür etmek istiyorum öncelikle. Sorunumuz olan birçok konuya gerçekten parmak bastı. Ortak bir anlayış için, oradaki birçok şeyi belki değerlendirmek ve uygulamaya koymak lazım. Sanırım, bunların bir kısmını bile gerçekleştiriyor olmamız, birbirimizi anlamamız açısından önemli.

Sabah sorduğum soruda bir anlaşmazlık var; onu tekrar ifade etmeye çalışacağım. Biraz benden de kaynaklanıyor. Tebligat Kanunu hakikaten bazı yetkileri ve sorumlulukları veren bir kanun ve bunun içinde barolar tanımlı bir kurum. Yani sizin resmi bir tebligat yapmanız demek, onun resmi evraklarıyla iş yapıyorsunuz anlamına geliyor. Biz, tabii ki Tebligat Kanunu'na göre bildirimlerde bulunuyoruz. Bunun için kimi kullanıyoruz; Posta İdaresini kullanıyoruz, Posta İdaresinin iadeli taahhütlü evrakını kullanıyoruz. Karşı taraf almayınca ne yapacağız? Resmi tebligatı almadığı zaman muhtara gidiyor, muhtarda alınmıyorsa alınmış ifade ediliyor. Yani kastettiğimiz bu tür şeyler. Eğer yanıtız kalıyorsa sizin tebligatınız, orada tıkanıyorsunuz. Yani kişinin adresine evrak gidip, odadan geldiğini görüp almadığı durumlar söz konusu olabiliyor, zorla da kimseye bir şeyi veremeyebiliyorsunuz. İade ediliyor evrak ve iade edilmiş evrak da sizin dosyasına geri gidiyor. Bu durumda ne yapacağız? Bu durum karşısında bir yöntem var mıdır?

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- Yüksek Onur Kurulunda bizim uyguladığımız yöntem, tebligatın yapılmış olması esastır ve üyenin de, zaten bizim kendi tüzüğümüz gereği, adresini güncel tutmak sorumluluğu var; değişiyorsa, 1 ay içerisinde odaya bildirmek zorunda. O nedenle, yeter ki oda tebligatı yapsın ve posta alındısını dosyasına koysun; bunu yeterli sayıyoruz. O açıdan, bizce problem yok. Zaten aksi de mahkemelerden dönmüyor.

Bunlar gerçekten önemli birkaç konu. Çağatay arkadaşımız bahsetti; meslek alanında, bizim etik bulmadığımız uygulamalar var. Mesela, 2B alanları aklıma geliyor. 2B alanlarında bir yapılaşma, orada bir mesleki faaliyeti doğru bulmuyoruz, etik bulmuyoruz. Oralar bir yasal zemine oturtulduğu zaman, oralara plan yapan arkadaşlarımızı nasıl değerlendireceğiz; meslek etiğine aykırı davranmış olacaklar mı, olmayacaklar mı? Bazı şeylerin yasal zeminlerinin hazırlanmış olması -yine kendi meslek alanımdan söyleyeyim- imara aykırı yapılmış yapıların imar planı tadilatları yapılarak imara uygun hale getirilmesi ya da imar durumuna aykırı yapılmış yapıların imar durumları değiştirilerek yasal hale getirilmesi gibi konular üyelerimizi sorgudan kurtarıyor mu? Bu, önemli bir konu bence.

Bir diğer konu, yüz kızartıcı suçların nasıl değerlendirileceği konusu. Avukat arkadaşımız sabahki oturumda ifade etti; kiranın ödenmemesi konusunun

bile barolar açısından meslek etiğine aykırı, meslek adını kötüye çıkaracak bir eylem olarak görülüyor.

Bir diğer konu, yargı kararının beklenip beklenmemesi. Hangi durumlarda yargı kararı beklenmeli ya da beklenmeli mi? Mesela ben, yargı süreciyle mesleki etik olarak bizim kendi değerlendirme sürecinin tamamen birbirinden bağımsız olması gerektiğini düşünüyorum; ama buna karşılık, yargı kararının beklenmesi gerektiğini iddia eden arkadaşlarımız da var. Bu tür genel konuların tartışılması, belki bundan sonra yapacağımız değerlendirmelere ya da yönetmelik değişikliklerine yol gösterecektir diye düşünüyorum. Bu konuda görüş belirtmek isteyen arkadaşlar varsa da söz vereceğim.

KATKI - SALONDAN- Sabahki konuşmamda da söylediğim gibi, hayat her zaman normatif hükümlerde, normlarda karşılığını bulmuyor. Bu nedenle, etik ilkeler ve meslek kuralları çok önemli. Yani bir mimar mesleğini uygularken hangi kurallara dikkat etmek durumunda, var mıdır böyle meslek icra kuralları? Her şeyden önce bunlara ihtiyaç var diye düşünüyorum. Disiplin cezasına karşılık gelen eylemler yazılmadığı için, bunu Disiplin Yönetmeliğinde zaten Birlik ve odalar üretmiş durumda. Temel ilkeler çerçevesinde mesleğin icra kuralları, etik kurallar ortaya konulduğunda, bu, onur kurullarının ellerini biraz rahatlatacak diye düşünüyorum, meslektaşlar yönünden de rahatlatacaktır. Yani bu işi yaparken kimin, neyle karşılaşacağını bilmek de çok önemli.

Asıl söz almak isteme nedenim yüz kızartıcı suçlarla ilgili. Kişi, bir yüz kızartıcı suç işlemiş; ama meslek icra ediyor. TMMOB Yasası'nda, mesleğe kabul koşulları arasında, herhangi bir yargılamadan ceza almış, hüküm giymiş olmak koşul değil. Burada en rahat yasa TMMOB Yasası. Avukatlık Kanunu'nda, hangi suçlardan ceza alınmışsa, mesleği icra önündeki engeller tek tek sayılmıştır. Devlet aleyhine işlenen cürümler, bir yıldan fazla hüküm giymiş olmak gibi şeyleri sayar; yüz kızartıcı suçlar da bunadır. TMMOB Yasası'nda mesleğe kabul koşulları yalnızca unvanla sınırlı olduğu için, bu konuda bir şey yok, bu konuda rahat gibi gözüküyor, ama diğer yasalarda ya da yönetmeliklerde bunun önüne konulmuş engeller var; mesela, bilirkişilik yapamıyorsunuz, kamu ihalelerine katılamıyorsunuz, kamu bilirkişiliği yapamıyorsunuz. Bu gibi şeyler de bazı kanunlara serpiştirilmiş. O alanlarda görev yapamıyorsunuz, iş alamıyorsunuz.

Onun dışında, meslek unvanını kullanmak için, herhangi bir cezadan hüküm giymek koşul olarak durmuyor yasa. Bu konuda yasa rahat, meslektaşlar da diğer yasaların koymuş olduğu engellerle sınırlılar.

KATKI - SALONDAN- Tartışmayla ilgili olarak bir şey söylemek istiyorum. Genellikle yargı kararı sonucunda bir iptal söz konusu olduğu zaman, genel eğilimler hemen zorunlu olarak bu yargı kararıyla iptal edilen faaliyette bir

görev alan ya da çalışan meslek üyesini onur kuruluna sevk etmek. Bütün bunların hepsinde, yargılanma sürecinin kendisi her zaman suçluyu içermesi gerekmez. Kamu yararının bulunması sürecidir; yani neyin kamu yararına olduğunun tespiti sürecidir. Dolayısıyla bu, her zaman suç unsurunu içermez. O bakımdan zorunlu olarak, kamu yararı nedeniyle, kamu yararına uygun olarak görülmeyen bir işin ya da bir faaliyetin yargı kararıyla iptal edilmesinin her zaman onur kurulu konusu olması gerekmez. Karşılaştığımız durumlar, o faaliyeti yürütmüş olan arkadaşın onur kuruluna sevk edilmesi şeklinde oluyor. Buralarda biraz dikkatli olmak gerekir kanısındayım.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL - Onur kurulu süreci konusunda, bugünkü konuşmalardan, hakim ve avukatlarımızın konuşmalarından özetlediğim süreci çok kabaca aktaracağım. Daha sonra bu şeyleri belki bir yönergeye dönüştürüp, onur kurullarına iletacağız ya da belki Yüksek Onur Kurulu'nun beklediği dosya tipini tarifleyen bir yazı halinde de olabilir.

KATKI - MUSTAFA DEMİRÖREN (EMO)- Öncelikle, bu toplantının düzenlenmesini TMMOB Yönetim Kurulu'na öneren Yüksek Onur Kurulu'ndaki arkadaşlara teşekkür ederim.

Yanlıı hatırlamıyorsam, 4 dönem evvel eğitim şeklinde verildi böyle bir toplantı; ama ben devam etmedim. Bence, böyle bir toplantının dönem başında, TMMOB Genel Kurulu bittikten sonra... İki yılda bir onur kurulu üyeleri değişıyor, gelenlerde eksikler olabilir diyoruz. Dönem başında böyle bir eğitimin verilmesinde yarar var. Bunu TMMOB Yönetim Kurulu'na öneriyorum. 4 sene evvel ben katılmıştım, iktisatçılar da vardı, Mali Müşavirler Odası'ndan da geldiler, hukukçular vardı, Danıştay'dan filan da gelmişlerdi. Çok da yararlı olmuştu, ben çok yararlanmıştım. Geçen dönem yapıldı mı, bilmiyorum. Bu, benim 5. dönemim onur kurulunda.

Burada kuvvetler ayrılığı var. Yönetim kurulu var, onur kurulu var, denetleme kurulu var. Aslında yönetim kurulu yürütme, onur kurulu yargı, denetleme de sayıştaydır. Yönetim kurulları siyaset yapabilir, siyasi olabilir; ancak, yargıda ve denetimde tarafsız olmak durumundayız. Bunu şunun için söylüyorum: Gözlemlerim var, izlenimlerim var, birikimim var. Bir karar alırken, tarafsız olmak durumundayız. Bu, yazılı kural değil; ama bir dönem evvel yönetim kurulunda olan arkadaşlarımızın onur kurulunda olmaması gerekir bence. Niye söylüyorum bunu? Şunun için söylüyorum: Bir dönem evvel onur kuruluna sevk edilen o dosyada o arkadaşın imzası vardır, bundan dolayı da sakatlarız biz bu işi. Buna özen göstermemizde yarar var.

Sırdaş Karaboğa'nın söylediğini de anlayamadım; yani TMMOB Yönetim Kurulu, Yüksek Onur Kuruluna müracaat ediyor ceza verilsin diye, Yüksek Onur Kurulu da ceza veriyor. Sırdaş Karaboğa kendi açıklamasında söyledi,

yani “Burada bir tezat var” dedi. Yüksek Onur Kurulu ceza veren yer değil, verilen cezayı onaylayan yer.

Sayın Çeçen; dosya formatını hazırlayıp da örgüte sirküle edersek, yararlı olur diye düşünüyorum. Bir de benim bildiğim kadarıyla, ekonomik konularda zamaşımı 5 yıl. Demin dedik ya, 2 yıl meselesi var; ama yasal olarak, ekonomik konularda zamaşımı 5 yıldır.

KATKI - GÜRKAN KANBİR (HKMO Onur Kurulu Üyesi)- Sırdaş beye ve Musa beye teşekkürler. Bana göre, konuyu çok güzel açtılar. Özellikle Musa beyin üzerine basarak belirtmeye çalıştığı zamaşımı, TMMOB ve yöneticilerin görevi kötüye kullanmalarının nerede başlayıp başlamadığı ve telif hakları konusunda birkaç şey söylemek istiyorum, bunları da örnekleyerek söylemek istiyorum. Olan bir vakadan bahsetmek istiyorum. 6 katlı bir bina, bitmiş vaziyette, insanlar oturuyor ve sürekli el değiştiriyor, satıyorlar, yenileri geliyor. Yan tarafındaki arsa boş, mal sahibi binasını yapmak istiyor; fakat bir bakıyor ki, yan taraftaki 6 katlı binanın parseline 30 santim bir tecavüzü var. Topladığımız zaman da 2 küsur metrekaare bir tecavüz alanı oluşturuyor. Ama tabii, her insanın huyu bir olmadığı için, bu insanın bu 2 metrekaarelik yeri parası karşılığında onlara satması gerektiğini düşünürken, “Yok efendim, siz, benim arsama nasıl tecavüz ettiniz” diye idari mahkemeye gidiyor. İdari mahkemede de değerli hakimlerimiz her ne hikmetse, bina bitmiş olmasına rağmen, yapı kullanma izni de verilmiş olmasına rağmen yıkım kararı veriyor. Ortadaki 30 santimi de hesapladığımız zaman, binanın ana taşıyıcı kolonuna geliyor, 40 santimlik kolona geliyor. 30 santimini kesmek zorundasınız. Yani bu, ne demek; o 6 katlı binayı otomatikman imha ediyorsunuz. Daha sonra binada oturanlar buna inanamıyor, “Nasıl böyle bir şey olur, bina yıkılır mı? İçinde oturuyoruz” diyor. Bir de aradan geçmiş en az 6-7 sene, el değiştirmiş sürekli. İtiraz ediyorlar tabii karara, karar geliyor Danıştay’a. Danıştay’dan da bunun satışı konusunda bir karar çıkması gerekirken, Danıştay da kararı onaylıyor ve binanın yıkılması kararını veriyor. Parseline bina yaptıracak vatandaş, ona buna soruyor, “Bu binanın yıkımını kim yapar? Bunu nasıl gerçekleştirelim ki, bu 30 santimi kurtarayım?” diye soruyor. Bu, tabii çok acı bir şey.

Tabii, binanın aplikasyonunu harita mühendisleri yapmış, mimar projesini çizmiş, daha sonra belediyedeki arkadaşlarımız da kullanma iznini vermişler. Hükmolunan bir mahkeme kararı var; bunun infaz edilmesi gerekecek ve bu insan da kararlı, “Yok, parasını istemiyorum, yıktıracağım. Benim binamı kaç yıldan beri bunlar engelledi, bunların yüzünden yapamadım” diyor. O dönemde çizdirmiş olduğu proje paralarını da şu anda faiziyle geri istiyor. Gerçekten suçlarda zamaşımı olmalı mı, olmamalı mı? O vatandaşın binayı yıktırma meselesinden ziyade, temelde, bu 30 santim tecavüzü yaptıran kendi

meslektaşım dahil olmak üzere, belediyeden kullanma izni veren arkadaşlar hakkında geriye dönük olarak bir disiplin soruşturması yapabilecek miyiz; yapamayacağız. Oldukça da mantıksız geliyor bana. Niye? El değiştirmiş 6 daire ve bu insanlar habersiz bir şekilde bunları almışlar.

Bu örnekleri tabii ki çoğaltmak mümkün. Yine ana cadde üzerinde, inşaat mühendisi bir belediye başkanı imar hattını değiştiriyor. Son kalan bir parsel var, çok da değerli.

Bir şey önermek istiyorum. Yönetim kurulu bir soruşturmayı başlatıyor, onur kuruluna gönderiyor, onur kurulu Yüksek Onur Kuruluna gönderiyor. Yönetim kurullarının veyahut da TMMOB'nin görevlerini ne kadar iyi, ne kadar kötü kullandığını tartışırsak, bence, onur kurullarını biraz daha ön plana çıkarmakta yarar var. Yani yönetim kurullarını devreden çıkartarak, yönetim kurullarının sadece kendilerine yapılan bu şikayetleri direkt olarak onur kuruluna havale etmesini, sadece onur kurullarının bu işle uğraşmasını önermek istiyorum.

Ben de Bursa'dan geliyorum. Bursa'da 4 tane sahte mimar yakalandı, iki tane de sahte inşaat mühendisi yakalandı. Bu konu üzerinde, sağ olsun, odalarımız ciddi bir şekilde duruyorlar. Diploma almamışlar da, parayla almış gibi göstererek, bizim Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği'ne kaydolmuş bu vatandaşların imzaladıkları onlarca proje var. Bu projeler de kullanma izni almış, insanlar bu binaların içinde oturuyorlar. Telif hakları nasıl olacak burada? Bunların imzalamış oldukları bütün projelerin iptal edilmesi gerekmiyor mu? Bugüne kadar bunları bekletmek, o belediye başkanı açısından suç teşkil etmiyor mu?

KATKI - ÜLKÜ ÖZER (İMO Onur Kurulu Üyesi)- Az önce Musa beyin, bir ekleme yapabilir miyiz diye önerisi olmuştu 9b maddesine. “Kamu ya da özel, serbest ya da ücretli çalışanlar” ilavesiydi bu. Ancak, bunu 9b'ye değil de, Disiplin Yönetmeliğimizin kapsam maddesine, 2. maddesine katabiliriz. Sadece 9b'yi kapsamı çok düşünülemez. Sanıyorum, Disiplin Yönetmeliğinin ceza kapsamına girerse daha iyi olur. Ayrıca, Ana Yönetmeliğimizin de aslında, Hukuk Müşavirimizin de uyarısıyla 26. maddesi ve 33. maddesinde yine kapsam konusu çelişkide. Ancak, göz önüne aldığımız Disiplin Yönetmeliğinde o eki kapsam maddesine alırsak daha iyi olacak.

Bir de bir konu vardı; “Verilen cezalar değişik meslek gruplarına bağlı odalarda farklı farklı; kimisinde 15 gün meslek uygulamasından men verilirken, bazısında 1 ay olabiliyor. Keşke bunlar aynı olsa” diye bir öneriydi ya da düşünceydi. Ancak bu, uygulamada son derece imkansız bir şey sanırım. Eğer söz konusu bir yapı denetimiye, hepsinin o yapıdaki ihmal ya da kusurun önemine binaen, onur kurulları kendileri o süreleri uygun görüyor olabilir; yani tüm meslek grupları için aynı sürede bir ceza vermeyi biraz zorlaştırıyor diye düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL – 9b maddesindeki sorunu kısaca söyleyeyim. Yazılırken, ceza tanımlanırken, “Serbest meslek uygulamasından men cezası” diye bir şey tanımlanmış. Oradaki serbest kelimesi, aslında mesleği özgürce yapabilmekten men ifadesi, kastı bu; yasadan geliyor, daha öncesi. Ama günümüzde, serbest meslek faaliyeti diye bir faaliyetimiz var. O, sadece özel çalışma statüsünü tanımlıyor. Bu iki tanım birbirisiyle karışmasın diye bir düzeltme öneriyor Musa arkadaşımız. Yoksa, ceza tanımlaması değil. Sadece orada serbest meslek uygulamasından menin hangi anlama geldiğini tanımladı.

KATKI - MUSTAFA SELMAN PAKOĞLU (*İMO Onur Kurulu Üyesi*)- Odamız Onur Kuruluyla ilgili, bu dönem için, 9 aylık dönem için bir istatistiki bilgi çıkarmıştım. Onu kısaca size arz etmek istiyorum.

Karara bağlanan dosya adedi olarak iki tür şey var; birisi yapı denetimiyle ilgili bir grup, bir grup da yapı denetim dışı olan. Karara bağlanmış yapı denetim dışı dosya adedimiz 9, yapı denetim dosya adedimiz 48. Tüm bu dosyalardaki toplam ilgili kişi adedi 141. Şehirlere dağılıma bakarsak, Ankara 3, İstanbul 95, İzmir 5, Antalya 24, Kocaeli 2, Mersin 1, Erzurum 2, Denizli 5, Aydın 3, Balıkesir 1. Görüldüğü gibi, Antalya ve İstanbul’da yoğunlaşmış bizim dosyalarımız. Disiplin işlemi sonuçları olarak da, kovuşturmaya gerek görülmeyen 46, uyarı cezası 33. Para cezası hiç uygulanmamış. Mesleki uygulamadan yasaklama 47, yargı süreci beklenmesi 15, mesleki uygulama yasaklaması cezası verilen toplam gün sayısı 3165 gün. Yüksek Onur Kurulu’ndan 3 dosyamız geri dönmüş. 3 dosya da usul eksikliğiyle ilgili.

Bildiğiniz gibi, yapı denetim uygulaması 19 ilden 81 ile çıkarıldı. 19 ilken böyle bir tabloyla karşı karşıyayız. Sanıyorum, daha çok İnşaat, Mimarlar, Elektrik ve Makine; bayındırlıktan gelen dosyalardan gördüğüm kadarıyla, aynı şeyler oraya da gidiyor. Demek ki, onların da benzer bir yoğunluğu var. 81 ile çıktığı zaman, bundan 4-5 sene sonra, özellikle bu odalarımızın onur kurulu gündemi çok aşırı şekilde yüklenmiş olacak. Buna bir çare bulunması lazım. Örnek vermek gerekirse, yarın Onur Kurulu toplantımız var ve 16 dosya var yarınki gündemimizde. 81 ile çıkınca, bunun ne kadar büyüyeceğini siz tahmin edin.

Yapı Denetim Kanunu, böyle bir artışla, bizim meslektaşlarımıza, odamız mensuplarına çok ciddi bir istihdam yaratmış oluyor. Benim gördüğüm kadarıyla, özellikle bizim Odamız açısından en büyük istihdam alanı yapı denetim kuruluşları olacak. Dolayısıyla, bizi çok yakından ilgilendiriyor. Ancak, gelen dosyalardan da görüyoruz, kendi yaşamımızdan da biliyoruz, çevremizden de biliyoruz ki, bu yapı denetim işi doğru dürüst yürümüyor. Gerek Odamız olsun, gerek TMMOB, bu Yapı Denetim Yasası ile ilgili olarak kanun yapıcılara çok ciddi şekilde önerilerini götürmüş olmalarına rağmen,

sözlerimizi ve önerilerimizi büyük ölçüde dikkate aldığımızı. Biliyorsunuz, yeni hazırlanan bir yasa var, taslak halinde. O taslakta, değişiklik olarak daha ziyade bizim meslek mensuplarımıza daha çok ceza verici, ağır ceza verici bir durum getiriyorlar. Çözüm olarak bunu bulmuşlar. Kesin olarak çözüm bu değil. Ama böyle bir şey geliyor, muhtemelen de çıkacak. Onlar, hazırladıkları yasa taslaklarını sonunda çıkarıyorlar; yani kimse değiştiremiyor, hiçbir güç yok karşısında. Böyle olunca daha bir karmaşa yaşanacak. O nedenle, yine her şeyi göze alarak, TMMOB'nin, Meclis'teki bu yasa hazırlayan komisyonla direkt görüşerek, randevu isteyerek, bu yasada bizim taleplerimizi yeniden dile getirmelerini kendim ve arkadaşlarım adına öneriyorum.

Bir de bu mahkeme sonuçlarının beklenmesi konusunda bir iki şey söylemek istiyorum. Daha önceki seminerin notları dağıtılmıştı bize. Ben, ilk defa onur kurulu üyeliği yapıyorum. Onları okumuştuk. Daha sonra da TMMOB'den yazılı ekler geldi, tamamlayıcı bilgiler geldi. Oradan edindiğim bilgilere göre, eğer mahkemeye akseden konu bizim kararımızı etkileyecek bir şeyse, mahkeme sonucunun beklenmesi; ama etkilemeyecek bir şeyse, yani mahkeme sonucu bizim kararımızı değiştirmeyecekse, beklenmesine gerek olmadığı konusunda görüş birliği sağlanmış ve bize de bu yönde yazılı bilgi geldi. Biz, çalışmalarımıza bu şekilde devam ediyoruz. Yanlış mı yapıyoruz acaba?

CEVAP - SIRDAŞ KARABOĞA- Biraz önce Gülsüm hanımın söylediği bir konuda açıklama yapmak istiyorum. Musa bey de biraz önce kendi ifadesinde kullandı. Ama benim burada gündeme aldığım noktada, aynı olaya aynı ceza derken, 15 gün veya 25 günü kastetmiyoruz. Benim dile getirmeye çalıştığım şeyde, bir oda aynı suçla ilişkin meslekten men cezası verirken, diğer oda uyarı cezası veriyor. Böyle bir farklılık var. Yoksa, meslekten men cezası verdiğiniz zaman, bunun 2 ay olması veya 45 gün olması, tabii ki olayın cereyan tarzıyla ilgili ağırlaştırıcı veya hafifletirici sebepler var. Yani "A olayına bir oda 45 gün ceza verdi diye, herkes 45 gün ceza verecek" anlamında değil. Ama bir oda meslekten men cezası verirken, başka bir oda hafif para cezası veya uyarı cezası veriyorsa, bu uygun değil. Onu ifade etmek istedim.

Sayın Mustafa Demirören arkadaşım, benim verdiğim örnekten yola çıkarak bazı şeyler ifade etti. Tabii ki, bu ortam kısıtlı bir ortam. Ben, o dosyanın içeriğini açıklama şansına tamamiyle sahip olmadığım için, sevgili arkadaşım yanlış yönden çıkarak, bizi eleştirdi. Evet, ben diyorum ki, Yüksek Onur Kurulu ceza kurulu değil; onama ya da reddetme. Bugün Yargıtay, hiçbir zaman bir suçluya 3 ay hapis cezası vermez veya bilmem ne vermez; ancak, şu nedenden dolayı ilgili yerel mahkemenin kararını bozar, "Şu maddeyi uygulaman lazım burada" der. O maddeye göre de onun cezası 3 senedir, "3 seneye 5 sene arasında kısıtlanır" filan diye öyle bir uygulama var. Yüksek

Onur Kurulu'nun da olayı bu. Ancak, burada örnek vermeye çalıştığım konuda olay şu: Bir odamızda yönetim kurulu 5 kişiyle toplanıyor, yönetim kurulu kendi içinde 3 kişiye bilirkişilik görevi veriyor. 18 milyar gibi bir bedelle bu bilirkişilik kararı alınıyor ve odanın antetli kağıdı üzerine bilirkişi raporu yazıyorlar. “Bu alanlar birinci derecede ziraat alanıdır, tarım alanıdır. Burada tersane yapılmaması gerekir” diye TMMOB Yönetim Kurulu, ilgili odanın onur kuruluna yazı yazıyor, “TMMOB ilkelerine aykırı davrandı. Yönetim kurulu hakkında gerekli disiplin soruşturmasını yapın” diyor.

Burada ikinci bir çarpıcı olay var. İlgili meslek odasının onur kurulu 4 kişiyle toplanıp, “Herhangi bir işleme gerek yoktur” diye karar alıyor. 4 kişiyle toplanamayacağı açık ve net. İlgili konuyu araştırmak sorumluluğu var. Bunun üzerine, TMMOB Yönetim Kurulu Yüksek Onur Kurulu'na itiraz ediyor. Biz de dedik ki, “Bu konunun araştırılması, bu konunun irdelenmesi lazım.” Çünkü TMMOB ilkelerine karşı alınan yanlış birtakım kararlar var. Bize tekrar, “Bu konuda herhangi bir işlem yapmayacağız” diye cevap geldi ilgili onur kurulundan. Biz de o yazıda şunu demiştik: “Disiplin Yönetmeliğinin şu, şu, şu maddelerine göre işlem yapılması gerekir.” Oda onur kurulu bu işlemi gerçekleştirmediği için... Kişilere soruyorsunuz, “Ben bilirkişi olarak bu konuyu irdeledim” diyor. Ama bilirkişi şahsi imzasını atar, “Oda ikinci başkanı profesör bilmem kim” diye imza atmaz, odanın antetli kağıdına bilirkişi raporu yazmaz. Bu durumda, bu suçun cezasız mı kalması gerekiyordu? “Oda onur kurulu verdiğimiz kararları uygulamıyorsa, yolu açık olsun” mu dememiz gerekiyordu? Doğru değil, ama bu böyle.

KATKI - BÜLENT CEYLAN- Zamanaşımı konusuna geliyoruz dönüp dönüp. Bu konu gerçekten çok önemli ve mutlaka netleşmesinde yarar var. İnşaat Mühendisleri Odası'ndan arkadaşımız biraz önce yapı denetim dosyalarına değindi. Yapı denetim dosyaları, 4 disipline ait meslek odalarımızın ana konusu. Onur kurulu olarak, hakikaten dosyalar çok kabarık. Sizlerin de bildiği gibi, bu dosyaların en yakın tarihli 2007'de işlem görmüş ve fiil 2007'de işlenmiş. Oysaki, bu dosyalar bize 2010'da geliyor. Bunlar üzerinde işlem yapılmadığı takdirde, Yüksek Onur Kurulu'na bunun tevdi edileceği yazılıyor Bakanlık tarafından. Madem tüm odaların onur kurulu üyeleri burada, Yüksek Onur Kurulu üyelerimiz buradasınız; bu konuda bir prensip kararı almakta yarar var. Eğer zamaşaşımı fiilin işlendiği tarihten itibaren 2 yıl ise, yapı denetim dosyalarının hiçbirine bakmamamız lazım. O zaman da kurullarımızın bu kadar işgal edilmesi gerekmiyor.

İkinci konu, soruşturmanın yönetim kurullarının sorumluluğunda olduğu söylendiğine göre, zamaşaşımı keyfiyetini önce soruşturmacıların dikkate alması lazım ki, gereksiz yere zaman kaybı ve emek kaybı olmasın. Belki tekrar olacak, ama bu zamaşaşımı konusunun irdelenmesini rica ediyorum.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- Yönetmelik değişmesi ancak Genel Kurul kararıyla olur. Genel Kurulda bu konunun tartışılıp değiştirilmesinde ben de yarar görüyorum. Ama iki yıllık kısıtlamanın devamında da, “Başka kanunlarla tanımlanmış yasal zamanaşımı süreleri varsa bunlar uygulanır” diyor. Yapı denetimiyle ilgili konularda da, biliyorsunuz, zamanaşımı süresi yok. O nedenle o konuda daha rahat olabilirsiniz diye düşünüyorum. Ama tabii, bunların Disiplin Yönetmeliğimizde daha net belirtilmesinde ben de yarar görüyorum. Genel Kurulumuz yaklaşık bir buçuk sene sonra. Bu süre zarfında TMMOB Sekreterya’sının Disiplin Yönetmeliği çalışması yapmasında ben de yarar görüyorum.

KATKI - MUSTAFA DEMİRCİOĞLU (KMO Onur Kurulu Üyesi)- Ben de böyle bir organizasyonu düzenlediğiniz için teşekkür ederim. Onur Kurulu üyeliğim ilk olmakla birlikte, Ege Bölgesi Şubesi’nde Oda yöneticiliklerim oldu.

Burada aslında, kişi, olay, sistem üçlemesi var. Olaylardan kişilere ceza kesiyoruz, fakat aslında olayların bir de sistem yanı var. Bir yanda da onu oluşturmaya çalışıyoruz. Yukarıdan aşağı gidip geliyoruz, yani bir türlü yerini bulamadık. Yine de ben çok başarılı buluyorum bu tartışmayı; hem öğleden önceki oturum için, hem de öğleden sonraki oturum için.

Özellikle Musa beyin söylediği konular elektronik ortamda çok rahatlıkla çözülebilecek konular. Keşfetmeye de gerek yok, bunlar çok rahatlıkla uygulanan şeyler. Bir form hazırlanırken, bir elektronik form gelir karşısına, o kutu dolmadan öbür tarafa geçmez. O geçmeler de bütün sizin aradığınız şeylerdir. Yani check-list’ler yapmaya artık 60’ların, 70’lerin dönemi diye bakmak lazım. Artık kimse on parmak daktiloyla yazmıyor, her şey bilgisayarla yazılıyor. Daha çağımıza uygun ve çok daha çabuk erişilebilir, çok çabuk düzeltilebilir, üretken çözümlere gitmemiz lazım diye düşünüyorum. Dolayısıyla da TMMOB’nin, herkese değil, ama ilgililerine açık olabileceği -sadece onur kurulu için değil; yönetim kurulları için de olabilir, denetleme kurulları için de olabilir, hatta kendi iç çalışanları için de olabilir, sekreterya hizmetlerini gören insanlar için de olabilir- sürekli kendini eğiten, iki yıl 24 saat insanların erişebileceği; ama tabii, yetkili, haklı erişebileceği bir ortamı yaratmak olabilir. Hatta bu, biraz daha ileri gidebilir. Deneyimleriyle bize büyük ışık tutan Sırdış beyin söylediği konular da, o sorular da forum konusu olabilir, elektronik forum. Bu, ilgili insanların katılımıyla gidebilir. Nihai olarak da hiçbir zaman unutmamamız lazım ki, biz ne kadar prensip kararları da alsak, bu işler, öğleden önceki oturumda da söylendiği gibi, kanununuz ne, yönetmeliğiniz ne, ana tüzüğünüz ne? Son kertede, Genel Kurul kararlarıyla yaptırımlara gidemediğimiz sürece, maalesef tartışırız.

Önerim özetle, elektronik ortamı daha etkin, daha bilinçli kullanmanız. O arada başka şeyler de koyabiliriz, odalarımızın iyi örneklerini koyabiliriz, kötü örneklerini koyabiliriz. “Birisine 3 ay veriliyor, birisine 15 gün veriliyor” gibi konular veya “Hiçbir şey verilmiyor” gibi şeyler tartışılabilir, haber şeklinde gidebilir ve bir tane köşesi de, hukukçularımızın, TMMOB’nin, bizim Şubemizin... Biz, Onur Kurulu toplantılarımıza Odamızın hukukçusunu da davet ederiz. Hukukçuların da mutlaka bize katacağı yenilikler anlamında, yaptığımız kötü uygulamaların böyle olmaması anlamında paylaşacağı bir elektronik ortam öneriyorum.

KATKI - SALONDAN- Cezalarda denklik konusunda özellikle böyle öneriler almak lazım onur kurulu ve yönetim kurullarından, özellikle onur kurullarından; fakat bunlara bir sınır da koymak lazım. Yani bunu belirleyen faktörler ne? Bunların yazılı hale gelmesi doğru da değildir. İnsan hayatıyla ilgili olan konularda bir şey yapmak gerektiğini, buna ilişkin öneriler... İmara aykırılıktan, bütün meslek disiplinlerimiz aynı derecede ceza alamazlar. Biri insan hayatıyla ilgili, öbürü konforla ilgili. Bu tartışılır. Ama cezanın o bölümünü her oda kendisi değerlendirmek, farklı olmak da zorunda. Ama böyle ana şeylerde denklik olmalıdır.

Yüz kızartıcı suçlarda bir sıkıntı daha var. Bu konularda ceza bölümünü eğer çok çalıştırsak, insan psikolojisini etkileyebilecek sıkıntılar yaratabiliriz. Çünkü bizim kolluk kuvvetlerimiz yok, sorgu şeyimiz yok veyahut da öyle tedbirler alamıyoruz. En azından bir psikologla beraber sorguya alamayız, soruşturamayız. O konuda hukuki süreçleri çok fazla dallandırmamakta fayda var. Suç duyurusunda belki biz öncülük etmeliyiz. Onun sonucunu da beklemekte fayda vardır.

Telif hakları konusunda da, mesela, oda yükümlülüklerini yerine getirmişse bir arkadaşımız ve bunu da tescil ettirmişse odasından, o telif hakkını hak etmiş olmalı. Aksi takdirde, oda yükümlülüklerini yerine getirmemişse... Çünkü biz, o mesleği icra ettiğini nereden bilelim, o konuda yetkin olduğunu nereden bilelim? Ama onun dışında, yaptığı eserin telifi ondadır; çünkü kağıt üstündedir. Bunu bir resim telifi gibi noterden tescil ettirebilir. Fakat bunu yapmaya kalktığında, uygulama esnasındaki telifi, odaya olan sorumluluklarını tamamlamışsa vardır.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL- Bu cezalardaki eşitlik konusunda, aslında kaynağı belki de şudur: Gerek soruşturmacı, gerekse de oda onur kurulu bir değerlendirme yaparak, cezanın miktarına karar veriyorlar; ama bunu Yüksek Onur Kurulu’na bildirirken çok net açıklamıyorlar. Çok net açıklamadıkları için, bir cezanın neden az, neden çok olduğu konusunda bir bilgi sahibi olmadığımız için, sanki aynı suça farklı cezalar veriliyormuş gibi yansıyor olay. Ama bugünkü tartışmalardan, özellikle

sabahki tartışmalardan sonra şunu gördük ki: Soruşturmacı, aslında bu sürecin en önemli kısmı. Soruşturmacı, olayı iyi incelemek zorunda, dosyayı iyi tetkik etmek zorunda, hatta gerekirse bilirkişi yardımı alarak da dosyayı oluşturmak zorunda. Bunun için ilgili kurumlara yazacak, belge toplayacak, kişiden yazılı savunma alacak, bunu koyacak. Sonuçta, bir karara ulaştığı zaman, bu olayla ilgili de bir ceza öngörüsü yapacak. Bu çok net. O zaman, gelen dosyada şunu göreceğiz: “Delili şu. Sahte belge düzenlemiş ya da mesleki denetime getirmediği şu çalışma var ve şu nedenle de şu cezayı öneriyorum. Şu hafifletici nedeni var; cezası şu.” Onur kuruluna geldiği zaman da, dosyayı onur kurulu çok net görecek; ayrıca bir soruşturma, araştırma, inceleme zahmetinden kurtulacak ve cezayı da gerekçeleriyle inceleyeceği için, az ya da çok olduğu konusunda da karar verecek. Daha doğrusu, soruşturmacının önerdiği cezadan farklı bir ceza veriyorsa, bunun nedenini de yazacak. Bütün bu süreç çok net. Eğer böyle olursa, o zaman, oda onur kurulu da, Yüksek Onur Kurulu da çok rahat çalışma yapar, dosyaları çok rahat sonuçlandırır.

Bir örnek daha vereceğim. Bize özellikle yapı denetimiyle ilgili dosyalar o kadar çok belge ve bilgiyle dolu geliyor ki, mesela, projeye aykırılık varsa inşaat sırasında, 3 gün içerisinde ilgili kuruma bildirmek zorunda. Altına belge koymuş; “Zamanında yapılmadı.” 3 gün ne zaman doluyor, biz bilmiyoruz. Dosyada, 3 günün ne zaman dolduğunu araştırıyoruz ya da yüzde 60 seviyesine gelmiş, bundan sonra bodrum katta fazlalık anlaşılmış. Az çok kulaktan duyma bilgilerimiz var; ama yapının bodrum katının fazla yapılmasının hangi aşamada anlaşılması gerektiği, bunun 3. kata geldiği zaman anlaşılmasının çok bariz bir ihlal olduğunu biz bilemeyiz. Örnek belki doğru olmadı; ama soruşturmacı burada çok net olarak, hangi sürenin aşıldığını, hangi tarihte aşıldığını, hangi aşamada aşıldığını, hangi belgeyle de bunun belgelendiğini dosyaya koymak zorunda. Bunu koyduğu zaman, oda onur kurulu da, Yüksek Onur Kurulu da çok rahat karar verir diye düşünüyorum.

KATKI - HAYDAR YILMAZ (HKMO Onur Kurulu Yedek Üyesi)- İzmir delegasyonu olarak katılıyorum. Ben, bu toplantıya ilk kez katılıyorum. Hazırlayanlara da çok teşekkür ederim. Çok bilgilendim, yararlandım kendi adıma. Sanırım, 2010 yılında yapılmamış olacak ki, katıldığımı hatırlamıyorum. Bu toplantının esasen TMMOB genel kurullarının yapıldığı yılın başında yapılması daha yararlı olur diye düşünüyorum.

Biz, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Onur Kurulu olarak geçen yıl iki defa toplandık. Yanılmıyorsam, 3 dosya incelemiştik. Yine yarın bir toplantımız var; orada da birkaç dosya daha inceleyeceğiz.

Ben, sadece tespitlerimi sıralayacağım kısaca. Sayın Hakim Yüksek İrız'ın söylemiş olduğu örnek Danıştay kararlarının odalara ulaştırılmasını umut ediyorum. Sayın Sırdaş Karaboğa beyefendi kafa yormuş gerçekten. Hazırladığı

şeyler çok ilginç. Disiplin Yönetmeliğindeki belirsizliklerin tartışılarak ortadan kaldırılması diye toparlıyorum. Herkesin de kafa yormasında mutlaka fayda var; hepimize bu görev düşüyor.

Sayın Musa Çeçen arkadaşına da çok çok teşekkür ediyorum. Çok başarılı bir sunum gerçekleştirdi. Dosya standardının oluşmasında büyük katkısı olacağını düşünüyorum. Sonuçlar odalara herhalde ulaştırılır, bir örnek dosya hazırlanması yönünde biz de gereken çabayı gösteririz.

KATKI - SELÇUK GÖNDERMEZ (Makina Mühendisleri Odası)-
Özellikle odalarımızın onur kurullarına gelen dosyaların içerisinde Bayındırlık Bakanlığı kaynaklı yapı denetimle ilgili dosyalar son derece karmaşık. Bir dosya içerisinden sizin üyenizin, yani suçlanan üyenizin hangi suçu işlediğini, ne zaman işlediğini, ne yaptığını saatlerce araştırmanız gerekiyor. Zannediyorum, teftiş sonunda hazırladıkları rapor hiçbir tasnif, hiçbir ayırma söz konusu edilmeden ilgili odalara gönderiliyor. Mesela, yarın toplanacak olan Makina Mühendisleri Odası'nın Onur Kurulunda 60 tane dosya tartışılacak. Bu içinden çıkılmaz haldeki dosyaların daha anlaşılabilir hale gelmesi için, Yüksek Onur Kurulumuzun Bayındırlık Bakanlığı nezdinde bir girişimde bulunmasını öneriyorum.

OTURUM BAŞKANI – ÜMİT NEVZAT UĞUREL-

Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum. Umarım, verimli bir seminer olmuştur. Bundan sonraki süreçte odalarımızdan, Disiplin Yönetmeliğinin yenilenmesi sürecinde katkılarını bekliyorum. Ayrıca, biz bir örnek dosya, soruşturma dosyası hazırlayıp, odalarımıza iletmeye çalışacağız. Demin, birçok arkadaşımız iyi olacağı konusunda vurguladı. Buradaki arkadaşlarımızın yardımıyla hazırlayacağımız dosya üzerinde de görüşlerinizi belirtirseniz, sonuçta, onur kurullarıyla ilgili iyi bir süreç yaşarız diye düşünüyorum.

ÖRNEK

SORUŞTURMACIYA YAZILAN GÖREVE DAVET YAZISI

Sayın Soruşturmacı,

Odamız üyelerinin mesleklerini yasal bir zeminde icra edebilmeleri için meslek etiği ilkelerine uygun bir çalışma ortamında MESLEK ilke ve toplum yararlarını ön planda tutarak yapmalıdır, Ancak mühendisi ve toplumumuzu ilgilendiren ve etkileyen konularda meslektaşlarımızın bazen meslektaşları, bazen de iş yaptığı diğer kişilerle olan ilişkilerinde istenmeyen davranışlar içine düşebilmektedir.

Bu durumlarda üyelerimize karşı yasal yaptırımlar uygulamak Oda Onur Kurullarının görevleri arasında yer almaktadır. Kuşkusuz yalnızca ceza vererek üyelerin yanlış davranışlarının önlenebileceğini düşünmek ne kadar yersiz ise de meydana gelmiş olayları ağırdan alıp görmezden gelmek de dürüst çalışan üyelerimize o derece haksızlık teşkil etmektedir.

Toplumumuzca kabul gören bir deyişte “Geç gelen adalet, adalet olmaktan çıkar” sözü ile karşılık bulmaktadır. Ancak Oda Onur Kurullarımızın kısa sürede, gerçeğe uygun ve adil karar verebilmesi için de kendisine iletilen dosyaların gerekli soruşturmanın doğru ve gerçek bir şekilde hiçbir kuşkuya mahal bırakmayacak şekilde yapılarak Oda Onur Kurullarına sunulması gerekmektedir.

Size iletilen dosya ile ilgili olarak Oda Yönetim Kurulumuz tarafından soruşturmacı olarak atandığımızdan TMMOB Disiplin Yönetmeliğinin Disiplin Soruşturmasına ilişkin 12-19. maddeleri dikkatlerden kaçmaması amacı ile aşağıya çıkarılmıştır.

Disiplin Soruşturması

Genel Kural Madde 12- Disiplin işlemleri soruşturma ve kovuşturma olarak iki bölümdür. Disiplin kovuşturmasına yer olmadığına ya da Onur Kuruluna sevk edilmesine karar verilebilmesi için Oda Yönetim Kurulu tarafından ilk incelemenin ya da soruşturmanın yapılmış olması gerekir.

Disiplin soruşturma ve kovuşturmalarında ilgiliye, kendisine yöneltilen suçun açık ve yazılı olarak bildirilmesi, yazılı savunmasının istenmesi ve bu savunma için 15 (onbeş) günlük bir süre tanınması zorunludur.

Soruşturma, Soruşturmaya Başlanması ve Zaman Aşımı

Madde 13- (Değişik : RG/09.12.2004 - 25665) Soruşturmaya; bildirim üzerine ya da Yönetim Kurullarınca resen başlanır.

Disiplin cezasını gerektirecek eylemlerin işlenmesinden itibaren 2 (iki) yıl geçmiş ise soruşturma başlatılamaz. Disiplin cezası gerektiren eylem, aynı zamanda genel kanuni bir suç oluşturuyor ve bu suç için, kanun daha uzun bir zaman aşımı süresi koymuş bulunuyorsa, bu zaman aşımı süresi uygulanır ve bu durum soruşturma açılmasında belirtilir.

Bildirim

Madde 14- Sözlü ya da yazılı bildirim, herhangi bir kişinin ilgili Oda birimlerine başvurması ve hakkında bildirimde bulunduğu meslek mensubunu belirtip iddialarını açıklamasıyla yapılmış olur.

Yazılı bildirimde, bildirim yapan kişinin açık kimliği, adresi, hakkında bildirimde bulunulan kişinin kimliği, bildirim konusu, maddi olaylar ve bildirim gününün belirtilmesi, varsa konuyla ilgili kanıtların belirtilmesi zorunludur. Aksi halde bu hususların yazılı bildirim yapan kişiden sağlanması Oda Yönetim Kuruluna aittir. Sözlü bildirim durumunda bu bilgilerin istenmesi ve bildirimde bulunan kişi ve ilgili Oda birimi yöneticilerinden birisi tarafından imzalanarak bir tutanak tutulması zorunludur. Bildirimde bulunan kişinin kimliği, adresi ve imzası bulunmayan istekler işleme konulmaz.

Bildirimde bulunan kişinin kimliği zorunluluk olmadıkça saklı tutulur. Disiplin kovuşturmasına yer olmadığı kararı verilen durumlarda, hakkında soruşturma yapılan kişinin isteği üzerine bildirimde bulunan kişinin kimliği kendisine açıklanır.

Yönetim Kurullarınca Soruşturma

Madde 15- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yönetim Kurulu ya da Oda Yönetim Kurulları, bildirim olmasa bile mesleğin, meslektaşların, Birliğin ve Odanın onur ve itibarını sarsıcı her türlü eylem, beyan ya da yayında bulunan, bu Yönetmelik kapsamındaki kişiler hakkında ilgili Odası tarafından ya da başka bir Odadan soruşturma açılmasını isteyebilir.

İlk İnceleme ve Soruşturmacı Atanması

Madde 16- (Değişik : RG/09.12.2004 - 25665) Oda Yönetim Kurulu, ivedi durumlar dışında bildirim yapıldığından itibaren en geç iki ay içinde konuyu inceleyerek:

a) Bildirimi soruşturmaya değer görmezse, soruşturma açılmasına yer olmadığına ilişkin kararını bildirimde bulunan tarafa bildirir.

b) Bildirimi soruşturmaya değer gördüğünde ise Yönetim Kurulu, bildirimini inceleyerek gerekli gördüğü durumlarda bir ya da birkaç Oda üyesini soruşturmacı olarak atar. Soruşturmacı olarak atanan üyenin Oda Onur Kuruluna seçilme yeterliğinde olması gerekir. Soruşturmacının atandığına dair Yönetim Kurulu Kararı bulunmak zorundadır. Soruşturmacı olarak atanan üye görevi kabul etmeyebilir. Eğer bildirimde bulunan kişi aynı zamanda Yönetim Kurulu üyelerinden biri ise bu atama kararında oylamaya katılamaz. Soruşturmacı raporunu hazırlayarak Yönetim Kuruluna sunar. Bildirimin Yönetim Kuruluna ulaşmasından itibaren iki ay içinde işlem görmemiş ya da Yönetim Kurulu tarafından ek süre tanınmamış dosyalar Onur Kuruluna aktarılır. Ek süre iki ayı geçemez.

Soruşturmanın Yöntemi

Madde 17- (Değişik : RG/09.12.2004 - 25665) Soruşturmacı, hakkında soruşturma açılan kişiye suçlamayı açık ve anlaşılır bir biçimde yazılı ve gizli olarak tebliğ eder ve tebliğinden itibaren onbeş gün içinde yazılı açıklamada bulunmasını ister. Soruşturmacı, hakkında suçlamada bulunulan kişiden savunmasını isterken, soruşturmacı olarak atandığına dair Yönetim Kurulu kararının içeriği hakkında bilgi vermek zorundadır. İlgili kişi haklı gerekçeler göstererek bir ayı geçmemek üzere ek süre isteyebilir. Bu süreler içinde savunmasını vermeyen kişi, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır. Gerekli görülen durumlarda suçlanan kişinin sözlü anlatımlarına başvurulur.

Soruşturmacı, kişinin lehinde ve aleyhindeki bütün kanıtları toplamakla yükümlüdür. Bu nedenle olayla ilgili tüm kişilerin ya da kuruluş yöneticilerinin bilgilerine başvurulabilir. Resmi makamlardan belgeler isteyebilir. Tanıkların sözlü anlatımlarına, bu anlatımları yazıya dönüştürmek koşuluyla başvurabilir.

Soruşturmacının bu amaçla yaptığı tüm yazışmalar GİZLİ kaydı ile yapılır. Soruşturmacı, suçlanan kişinin anlatımının alınmasından ya da bunun için öngörülen sürenin dolmasından itibaren 20 (yirmi) gün içinde soruşturma dosyasını tamamlayarak Yönetim Kuruluna sunar. Yönetim Kurulu, soruşturma raporunu eksik görürse, eksikliği uzatmasız en çok 20 (yirmi) gün içinde tamamlar.

Disiplin Kovuşturmasına Yer Olmadığına İlişkin Karar

Madde 18- Yönetim Kurulu, dosyayı inceleyerek, bildirimde bulunulan kişi hakkında disiplin kovuşturması açılmasını gerektirecek bir nedenin olmadığını saptadığı takdirde, disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığına gerekçeli olarak karar verir. Bu kararda bildirimde bulunulananın adı ve adresi ile yöneltilen eylem, inceleme ve kanıtlar belirtilir.

Karar, bildirimde bulunan ilgili ile hakkında soruşturma açılmış üyeye bildirilir.

Soruşturma ve Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararına İtirazlar

Madde 19- (Değişik : RG/09.12.2004 - 25665) Oda Yönetim Kurulunun soruşturma ya da kovuşturma açılmasına yer olmadığına ilişkin kararlarına karşı, şikayetçi, bildirim tarihinden itibaren 15 (onbeş) gün içinde Oda Onur Kuruluna itiraz edebilir. İtiraz dilekçesi, ilgili dosya ile birlikte Oda Yönetim Kurulu aracılığı ile Oda Onur Kuruluna gönderilir.

Oda Onur Kurulu, dosya üzerinde yapacağı inceleme sonunda şikayet ya da istem konusunu soruşturma ve kovuşturmaya değer mahiyette görürse dosyayı incelemeye alır. Bu durumda soruşturma Oda Onur Kurulunca tamamlanır. Bu karara ilgililer uymak zorundadır.

Yönetim Kurulunca Onur Kuruluna intikal ettirilen dosyalar hakkında, Onur

Kurulunun kovuşturmayaya yer olmadığına ilişkin kararlarına karşı ilgililer, Yüksek Onur Kuruluna 15 (onbeş) gün içinde itiraz edebilir.

Yüksek Onur Kurulu ve Oda Onur Kurulları itiraz üzerine kendilerine gelen dosyaları iki ay içerisinde karar bağlar.

Bu değerlendirmelerden sonra soruşturmacı olarak atanan üyelere verilen bu göreve dair; Oda Yönetim Kurulu Kararı kendisine ivedi olarak iletmeli, bu iletinin ekinde mutlaka suçlanan kişi ya da kişiler hakkındaki bilgi, belge ve dokümanlar bulunmak zorundadır.

Soruşturmacı; hakkında soruşturma açılan kişi ile ilgili suçlamayı, açık ve anlaşılır bir biçimde yazılı ve gizli olarak (Oda aracılığı ile) posta yolu ile iadeli taahhütlü olarak tebliğ eder ve tebliğ tarihinden itibaren 15 (onbeş) gün içinde yazılı açıklama bulunmasını ister. İlgili kişi haklı gerekçeler göstererek 1 (bir) ayı geçmemek üzere ek süre isteyebilir. Bu süreler içinde savunmasını vermeyen kişi savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Soruşturmacı, ilgili kişinin lehinde ve aleyhindeki bütün kanıtları toplamakla yükümlüdür. Bu nedenle olayla ilgili tüm kişilerin ya da kuruluş yöneticilerinin bilgilerine başvurabilir. Resmi makamlardan (Belediye-Bedaş v.s) belge isteyebilir. Tanıkların sözlü anlatımlarına, bu anlatımları yazıya dökmek ve imzalatmak koşulu ile başvurabilir.

Soruşturmacının bu amaçla yaptığı tüm yazışmalar “GİZLİ” kaydı ile yapılır. Soruşturmacı, savunması istenen kişinin savunmasının alınması ya da tebliğ tarihinden itibaren öngörülen sürenin dolmasından itibaren 20 (yirmi) gün içerisinde soruşturma dosyasını tamamlayarak, gerekçeli değerlendirme raporu ile birlikte Oda yönetim Kurulu’na sunar. Yönetim Kurulu soruşturma raporunu eksik görürse, bunu uzatmasız 20 (yirmi) gün içinde tamamlar.

Bu konuda Oda çalışmalarına yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Ek :Örnek Soruşturma Dosyası

ÖRNEK DOSYA

ÖRNEK SORUŞTURMACI YAZISI

GİZLİ

Sayın : :

Oda Sicil No:

Adres :

TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin 16. maddesi uyarınca Oda Yönetim Kurulu hakkınızda yapılan iddiaları soruşturmak üzere ..... tarih ve ..... sayılı yazı ile şahsımı görevlendirmiş bulunmaktadır.

Şahsınızla ilgili düzenlenmiş bulunan dosya tarafımdan incelendi ve hakkınızda belirtilen suçlamalarla ilgili olarak; işbu yazının tarafınıza tebliğinden itibaren 15 (on beş) gün içerisinde yazılı olarak düzenleyeceğiniz yanıtınız ve bunlara dair elinizde varsa diğer belgeleri ve açıklamalarınızı; tarafıma ulaştırmak üzere aşağıda belirtilen adrese "Gizli" ibaresi ile iletmeniz gerekmektedir. Belirtilen sürede yazılı açıklamanızı sunmamanız halinde; TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin 17. maddesi uyarınca savunma hakkından vazgeçmiş sayılacaksınız.

Sayın ..... hakkınızdaki iddialara ilişkin yazılı olarak vereceğiniz savunmanız dışında tarafıma sözlü olarak ifade etmek istediğiniz konular varsa 05... .. no' lu telefonumdan da bana ulaşabilirsiniz.

HAKKINIZDAKİ İDDİALAR

Tarafınızdaki hazırlanan .....ait ... pafta .... ada ... parseldeki projeleri Sicil Durum Belgesi almak üzere Oda'ya sunmadan ilgili Yapı Denetim Bürosu'nun onayına sunmanız ve onaylatmanız nedeni ile TMMOB Ana Yönetmeliği'nin 50 ve 90. maddeleri ile ..... Odası SMM (Serbest Müşavir Mühendis) Yönetmeliği'nin 9/e ve 12. maddesi ile TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin 8 ve 9. maddeleri hükümleri kapsamında suçlanmaktasınız

Bu neden ile tarafınızca hazırlanmış bulunan projelerin Oda Sicil Durum Belgesi alınmadan ilgili kurumların onayına sunma gerekçelerinizi de savunmanızda yazılı olarak tarafıma sunmanızı rica ederim.

Soruşturmacı

Adı Soyadı

Sicil no

Ek: Oda onaysız proje kapağı fotokopileri

ÖRNEK SORUŞTURMACI RAPORU

GİZLİ

SORUŞTURULAN

Adı-Soyadı :

Oda Sicil No :

Şubesi :

Hakkınızdaki Suçlama : Ürettiği projeleri, Oda'nın mesleki denetimine sunmamak, Oda Yönetmeliklerine aykırı davranmak

SORUŞTURMACI

Adı-Soyadı :

Oda Sicil No :

SORUŞTURMA İLE İLGİLİ BİLGİ VE BELGELER

Savunma İstem Yazısı : ....2012 (tebliğ tarihi)

Savunma Yazısı : 2012

Bilgi ve Belgelerle İlgili Başvurulan Kuruluşlar ya da Diğer Kanıtlar : Dosyada sunulan savunma ve ekindeki .... Ad. Proje Kapağı ile ekleri. Dosyada ilgiliye sunulan 2 ad. oda görevlendirme yazısı 1 ad.oda yazısı ve .... ad.oda mesleki denetimsiz projelere ait belge fotokopileri

OLAYIN ÖZETLENMESİ

6235 sayılı TMMOB Yasası'nın 2/c maddesi ile ..... Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 7 /d fıkrası ile Üyenin hak ve sorumluluklarını içeren 9'uncu md.(a,b)fıkraları ile Ana Yönetmeliğimizde Oda Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkilerini belirleyen .... ncü maddenin(a, b ve c fıkraları) hükümlerine aykırı davranmak, yok saymak fiili ile hakkında soruşturma açılması istenen üye ..... ; ..... tarih ve ..... sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren TMMOB ..... Mühendisleri Odası Serbest Müşavir Mühendislik Hizmetleri Yönetmeliğinin 1 ve 2'nci maddesi ve SMM hizmetlerinin denetimi koşullarını belirleyen 12'nci maddenin ilgili fıkraları ile ..... tarih ve ..... sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "TMMOB ..... Mühendisleri Odası En Az Ücret Ve Mesleki Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliği"nin 1,2,ve 3'üncü maddeleri ile Oda Üyesinin Görev Yetki ve Sorumluluklarını belirleyen

7'nci maddenin a ve b fıkraları ile 8'inci maddenin b fıkrası ile birlikte, Dördüncü Bölümde ifade edilen Mesleki Denetim Uygulama Esasları ile ilgili 10'uncu maddenin alt fıkralarında Oda Mesleki Denetimi'nin nasıl yapılacağına ilişkin kurallar açık ve net ifade edilmekte olup, ilgili üye ..... Mühendisleri Odası'na yaptığı müracaat üzerine kendisine ..... tarih ve ..... sayı ile (Ek 1) bildirilen yazıda talep etmiş olduğu Sicil Durum Belgesi için herhangi bir ücret ödemesi gerekmediğini, Ancak SMM olarak yürüttüğü mesleki faaliyetleri için odamız tarafından yürürlüğe konulan mevzuata uymak zorunluluğunda olması gerektiği ifade edilmiş olup "TMMOB ..... Mühendisleri Odası En Az Ücret ve Mesleki Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliği" hükümlerine göre hazırlanmış olduğu projeleri Odanın mesleki denetimine sunarken söz konusu yönetmelik hükümlerine göre müşterileri ile yapmış olduğu sözleşmeyi de Odamıza sunması gerektiği bildirildiği halde üye olarak bu görevini yerine getirmemiştir.

Ürettiği proje hizmetleri ile ilgili olarak ..... 116 ada ..... projelerini Oda Mesleki Denetimine sunmadan ilgili ..... kurumunun onayına sunması nedeni ile TMMOB Ana Yönetmeliği'nin 50 ve 90'uncü maddeleri ile SMM Yönetmeliği ve En Az Ücret ve Mesleki Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliği ile TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin 8 ve 9'uncü maddeleri kapsamında ilgili hakkında soruşturma açılmıştır.

SORUŞTURMACININ DEĞERLENDİRİLMESİ

....Odası ..... Şubemize kayıtlı .....sicil nolu ..... tarafından hazırlanan .....işine ait projeleri ..... tarihinde oda onayına sunmadan ilgili onay Kurumuna sunması gerekçesi ile hakkında yapılan ihbarı değerlendiren Oda Yönetim Kurulumuz ..... tarih ve ..... sayılı yazı ile ilgili hakkında soruşturma yapmak üzere şahsımı görevlendirmiş bulunmaktadır.

.....'ya..... tarihinde tebliğ edilen sorgu talep yazım üzerine geçerli süre içerisinde yapmış olduğu savunmasında; ..... Projesini yaparak ..... tarih ve ..... sayı ile Odamız .....Şubesinden Sicil Durum Belgesi olarak ..... kurumuna ..... tarih ve ..... sayı ile onaya sunulduğunu (Belge EK -1),Yine aynı işe ait.....projelerini ..... tarih ve ..... sayı ile Odamız .....Şubeye onaylattıktan sonra .....kurumuna ..... tarih ve ..... sayılı yazı ile kurum onayına sunulduğu ifade edilmektedir.

Tarafıma yapılan savunma ve ekli belgelerin incelenmesi neticesinde; İlgili üye tarafından Oda onaysız proje üretilmediği kanaatı olduğu ve bu nedenle Odamız..... Şube üyesi .....sicil nolu .....hakkında TMMOB Ana Yönetmeliği'nin 50 ve 90'ıncı maddeleri ile ..... SMM (Serbest Müşavir Mühendis) Yönetmeliğinin ilgili maddesi ve TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin 8 ve 9'uncu maddeleri uyarınca herhangi bir disiplin cezası işlemine gerek olmadığı görüşünde olduğumu, gereği için Yönetim Kurulumuzun tensibine arz ederim.

.....'a ..... tarihinde gönderdiğim sorgu yazım ve eklerine ilişkin cevabını ..... tarihli yazısı ile yasal süresi içerisinde yanıtlamıştır.

Toplam olarak ..... sayfalık savunması ile ..... sayfalık ekleri (Belge EK-2) ile birlikte ..... sayfalık kendi deyimini ile savunma değil bilgilendirme yazısında kendine has görüş ve düşüncelerini dile getirmiş gerek Anayasa'nın 124'üncü maddesinde tanımlanan "Başbakanlık, Bakanlıklar ve Kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelik çıkarabilirler" tanımından yola çıkılarak yine Anayasamızın 135'inci Maddesinde TMMOB'nin de tanımlandığı gibi "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafında kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir" tanımından sonra 6235 sayılı TMMOB Kanunu'nun 26'ncı maddesinde belirtilen "Odalara kayıtlı meslek mensuplarından bu kanuna aykırı hareketleri görülenlerle meslekle alâkalı işlerde gerek kasten ve gerekse ihmal göstermek suretiyle zarara sebebiyet veren veya akdettiği mukavelelere riayet etmeyen veyahut meslek şeref ve haysiyetini muhıl durumları tespit olunanlara kayıtlı buldukları oda haysiyet divanınca aşağıda yazılı inzibatî cezalar, verilir" ibaresi kendisinin iddia ettiği gibi ..... değil tamamen ..... Mühendisleri Odası tüzelkişiliğinin yasaların ve bu yasalar çerçevesinde hazırlayıp genel kurulun onayına sunduktan sonra Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, üyelerinin hak ve çıkarlarını kollamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak amacı ile yürürlüğe koyduğu yönetmeliklerin uygulanması sırasında bazı üyelerin yasaları ve oda tüzelkişiliğini tanımak istememelerinden kaynaklanan bir durum olduğunu belirtebilirim, dolayısı ile 6235 sayılı TMMOB Kanunu ve Ana Yönetmeliği

ile ..... ana yönetmeliği SMM yönetmeliği ile ..... En Az Ücret Ve Mesleki Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliği hükümleri ile TMMOB Disiplin Yönetmeliği hükümlerini yok sayma eğiliminde bulunan üyemizin konumunun odamız onur kurulunca değerlendirilmesi kanaatinde olduğumu bilgilerinize arz ederim.

Soruşturmacı

Adı Soyadı

Sicil no